

Doc received from
Gov via us by
@ on 29/10/02

Pol7. doc

HR 026
HR 026

ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU

DIO PRVI

OPĆE ODREDBE

Glava I.

UVODNE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Ovaj Zakon utvrđuje pravila kojima se osigurava da nitko nedužan ne bude osuđen, a da se počinitelju kaznenog djela izrekne kazna ili druga mjera uz uvjete koje predviđa zakon i na temelju zakonito provedenog postupka pred nadležnim sudom.
- (2) Prije donošenja pravomoćne presude okrivljenik može biti ograničen u svojoj slobodi i drugim pravima samo uz uvjete koje određuje ovaj Zakon.

Članak 2.

- (1) Kazneni se postupak može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja. Za određena kaznena djela propisana zakonom državni odvjetnik će pokrenuti kazneni postupak samo na prijedlog oštećenika.
- (2) Za djela za koja se progona po službenoj dužnosti ovlaštenu tužitelj jest državni odvjetnik, a za djela za koja se progona po privatnoj tužbi ovlaštenu tužitelj jest privatni tužitelj.
- (3) Ako Zakon drukčije ne propisuje, državni odvjetnik je dužan poduzeti kazneni progon ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se progona po službenoj dužnosti i nema zakonskih smetnji za progon te osobe.
- (4) Ako državni odvjetnik ustanovi da nema osnova za pokretanje ili provođenje kaznenog postupka, na njegovo mjesto može stupiti oštećenik kao tužitelj uz uvjete određene ovim Zakonom.

Članak 3.

- (1) Svatko je nedužan i nitko ga ne može smatrati krivim za kazneno djelo dok mu se pravomoćnom sudskom presudom ne utvrdi krivnja.
- (2) Dvojbu glede postojanja činjenica koje tvore obilježja kaznenog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe kaznenog zakonodavstva sud rješava presudom na način koji je povoljniji za okrivljenika.

Članak 4.

- (1) Okrivljenik mora već na prvom ispitivanju biti obaviješten o djelu za koje se tereti i o osnovama optužbe.
- (2) Okrivljeniku se mora omogućiti da se očituje o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.
- (3) Okrivljenik nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na pitanja. Zabranjeno je i kažnjivo od okrivljenika ili druge osobe koja sudjeluje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

Članak 5.

- (1) Okrivljenik se ima pravo braniti sam ili uz stručnu pomoć branitelja kojega će sam izabrati iz reda odvjetnika. Ako okrivljenik sam ne uzme branitelja, okrivljeniku će se radi osiguranja obrane postaviti branitelj kad je to određeno ovim Zakonom.
- (2) Pod uvjetima koje određuje ovaj Zakon okrivljeniku koji ne može podmiriti troškove pa zbog toga ne može uzeti branitelja, postaviti će se, na njegov zahtjev, branitelj na teret proračunskih sredstava.
- (3) Sud ili drugo državno tijelo koje sudjeluje u kaznenom postupku dužni su već na prvom ispitivanju okrivljenika poučiti o pravu na branitelja i svezi s braniteljem.
- (4) Okrivljeniku se mora osigurati dovoljno vremena i mogućnosti za pripremu obrane.

Članak 6.

- (1) Osoba uhićena pod sumnjom da je počinila kazneno djelo mora biti odmah upoznata o razlozima uhićenja te poučena da nije dužna iskazivati, da ima pravo na stručnu pomoć branitelja kojeg može sama izabrati te da će nadležno tijelo na njezin zahtjev o uhićenju izvijestiti njezinu obitelj ili drugu osobu koju je ona odredila.
- (2) Pod uhićenjem se smatra svaka mjera ili radnja koja uključuje prisilno zadržavanje neke osobe pod sumnjom da je učinila kazneno djelo.

Članak 7.

- (1) U kaznenom postupku u uporabi je hrvatski jezik i latinično pismo, ako za uporabu u pojedinim područjima sudova nije zakonom uveden i drugi jezik ili pismo.
- (2) Stranke, svjedoci i ostali sudionici u postupku imaju pravo služiti se svojim jezikom. Ako se radnja u postupku ne vodi na jeziku te osobe, osigurati će se usmeno prevođenje onoga što ona odnosno drugi iznosi te isprava i drugoga pisanoga dokaznog materijala. Prevođenje obavlja tumač.
- (3) O pravu na prevođenje poučiti će se osoba iz stavka 2. ovoga članka, koja se može odreći toga prava ako zna jezik na kojem se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da je dana pouka i izjava sudionika.

(4) Pozive i odluke upućuje sud na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu dostavljaju se sudu tužbe, žalbe i drugi podnesci. Ako je na pojedinom sudskom području u službenu uporabu zakonom uveden i drugi jezik ili pismo, podnesci se mogu sudu dostavljati i na tome jeziku ili pismu. Nakon početka glavne rasprave podnositelj podneska ne može bez dopuštenja suda opozvati svoju odluku o jeziku kojim će se u postupku služiti.

(5) Uhićeniku, okrivljeniku koji je u pritvoru kao i osobi na izdržavanju kazne dostavit će se prijevod poziva, odluka i podnesaka na jeziku kojim se služi u postupku.

(6) Pritvoreni stranac može na glavnoj raspravi dostavljati sudu podneske na svom jeziku, a prije i nakon toga samo pod uvjetom uzajamnosti.

Članak 8.

(1) Sud i državna tijela koja sudjeluju u kaznenom postupku s jednakom pažnjom ispituju i utvrđuju činjenice koje terete okrivljenika i koje mu idu u korist.

(2) Pravo suda i državnih tijela koja sudjeluju u kaznenom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

Članak 9.

(1) Sudske se odluke ne mogu utemeljiti na dokazima pribavljenim na nezakonit način (nezakoniti dokazi).

(2) Nezakoniti jesu oni dokazi koji su pribavljeni kršenjem Ustavom, zakonom ili međunarodnim pravom zajamčenih prava obrane, prava na dostojanstvo, ugled i čast te prava na nepovredivost osobnog i obiteljskog života kao i oni dokazi koji su pribavljeni povredom odredaba kaznenog postupka i koji su izričito predviđeni ovim Zakonom te drugi dokazi za koje se iz njih saznalo.

Članak 10.

(1) Okrivljenik ima pravo da u najkraćem roku bude izveden pred sud te oslobođen optužbe ili osuđen u skladu sa zakonom. Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme.

(2) Sud je dužan postupak provesti bez odugovlačenja i onemogućiti svaku zlouporabu prava što pripadaju sudionicima u postupku.

Članak 11.

(1) Nitko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska odluka.

(2) Ne može se ponoviti kazneni postupak protiv osobe koja je oslobođena pravomoćnom presudom.

Članak 12.

Osoba koja je neopravdano osuđena za kazneno djelo ili je neosnovano uhićena ima pravo na svekoliku rehabilitaciju, pravo na naknadu štete iz sredstava državnog proračuna te druga prava utvrđena zakonom.

Članak 13.

Okrivljenika ili drugu osobu koja sudjeluje u postupku, a iz neznanja bi mogla propustiti kakvu radnju ili se zbog toga ne bi koristila svojim pravima, sud će poučiti o pravima koja joj prema ovom Zakonu pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

Članak 14.

Kad je propisano da pokretanje kaznenog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava, te posljedice, ako zakonom nije drukčije određeno, nastupaju pravomoćnošću optužnice, a za kaznena djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili zatvor do tri godine - od dana kad je donesena osuđujuća presuda, bez obzira na to je li postala pravomoćna.

Članak 15.

(1) Ako primjena kaznenog zakona zavisi od prethodnog rješenja kakva pravnog pitanja za čije je rješenje nadležan sud u kojem drugom postupku ili kakvo drugo državno tijelo, kazneni sud može sam riješiti i to pitanje prema odredbama koje važe za dokazivanje u kaznenom postupku. Rješenje toga pravnog pitanja od strane kaznenog suda ima učinak samo za kazneni predmet o kojem taj sud raspravlja.

(2) Ako je o takvu prethodnom pitanju već donio odluku sud u kojem drugom postupku ili drugo državno tijelo, takva odluka ne veže kazneni sud što se tiče ocjene je li počinjeno određeno kazneno djelo.

Glava II.

NADLEŽNOST SUDOVA

1. Stvarna nadležnost i sastav suda

Članak 16.

(1) U kaznenim predmetima sude općinski sudovi, županijski sudovi i Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(2) Ti sudovi sude u granicama svoje stvarne i mjesne nadležnosti za sva kaznena djela i svim osobama ako zakonom nije drukčije propisano.

Članak 17.

(1) Općinski sudovi su nadležni:

1) suditi u prvom stupnju za kaznena djela:

a) za koja je zakonom propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina,

b) za koja je posebnim zakonom određena nadležnost općinskog suda,

2) poduzimati hitne radnje u prethodnom kaznenom postupku povodom kaznenih djela počinjenih na području općinskog suda samo ako postoji bojazan da istražni sudac neće moći pravodobno poduzeti te radnje,

3) u postupcima iz točke 1. ovoga stavka rješavati o prigovorima protiv optužnice i zahtjevima predsjednika vijeća iz članka 282. ovoga Zakona.

4) obavljati druge poslove povjerene im zakonom.

(2) Zakonom se može propisati da u određenoj vrsti predmeta iz nadležnosti dvaju ili više općinskih sudova s područja istoga županijskog suda rješava jedan od tih općinskih sudova, s obzirom na uvjete rada i opseg poslova.

Članak 18.

(1) Općinski sudovi sude u vijećima sastavljenim od jednog suca i dva suca porotnika.

(2) Za kaznena djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine sudi sudac općinskog suda kao pojedinac.

(3) U vijeću sastavljenom od tri suca općinski sudovi donose odluke izvan glavne rasprave.

(4) Predsjednik općinskog suda i predsjednik vijeća općinskog suda odlučuju u slučajevima predviđenim u ovom Zakonu.

Članak 19.

Županijski sudovi su nadležni:

1) suditi u prvom stupnju:

a) za kaznena djela za koja je zakonom propisana kazna zatvora preko deset godina ili dugotrajni zatvor,

b) za kaznena djela iz članka 92., članka 125., članka 151., članka 188. stavka 1. i članka 338. stavka 4. Kaznenog zakona i druga kaznena djela za koja je posebnim zakonom propisana nadležnost županijskog suda,

2) odlučivati o žalbama protiv odluka općinskih sudova donesenih u prvom stupnju,

3) provoditi u prethodnom kaznenom postupku istragu i poduzimati druge radnje, rješavati povodom neslaganja državnog odvjetnika i istražnog suca o žalbama stranaka protiv rješenja istražnog suca te o prigovorima protiv optužnice, odnosno zahtjevima predsjednika vijeća iz članka 282. ovoga Zakona,

4) odlučivati u postupku izvršenja kazni zatvora prema posebnim propisima,

5) provoditi postupak za izručenje okrivljenih i osuđenih osoba, ako zakonom nije propisana nadležnost Vrhovnog suda Republike Hrvatske,

6) obavljati poslove međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima uključivši i priznanje i izvršenje strane kaznene presude,

7) rješavati o sukobu mjesne nadležnosti općinskih sudova sa svoga područja,

8) obavljati i druge poslove koji su propisani zakonom.

Članak 20.

(1) Županijski sudovi sude u prvom stupnju u vijećima sastavljenim od jednog suca i dva suca porotnika, u vijećima od dva suca i tri suca porotnika za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora od petnaest godina, a u vijećima sastavljenima od tri suca i četiri suca porotnika za kaznena djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

(2) U vijeću sastavljenom od tri suca županijski sudovi sude u drugom stupnju i donose odluke izvan glavne rasprave.

(3) Kad županijski sud sudi u drugom stupnju na raspravi, vijeće županijskog suda sastavljeno je od dva suca i tri suca porotnika.

(4) Radnje u istrazi obavlja sudac županijskog suda (istražni sudac).

(5) Odluke u postupku izvršenja zatvorskih kazni (članak 19. točka 4.) donosi sudac pojedinac (sudac izvršenja). U vijeću sastavljenom od tri suca, županijski će sudovi odlučivati u drugom stupnju povodom žalbi na prvostupanjske odluke suca izvršenja (članak 19. točka 4.).

(6) Predsjednik županijskog suda i predsjednik vijeća županijskog suda odlučuju u slučajevima predviđenim u ovom Zakonu.

Članak 21.

Vrhovni sud Republike Hrvatske nadležan je:

1) odlučivati u drugom stupnju o žalbama protiv odluka županijskih sudova,

2) odlučivati u trećem stupnju o žalbama protiv presuda donesenih u drugom stupnju u slučajevima propisanim ovim Zakonom (članak 394.),

3) odlučivati o izvanrednim pravnim lijekovima u slučajevima propisanim ovim Zakonom,

4) obavljati i druge poslove propisane zakonom.

Članak 22.

(1) Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje u vijećima sastavljenim od tri suca. U vijećima sastavljenim od pet sudaca odlučuje kad sudi za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora od petnaest godina, a u vijećima od sedam sudaca za djela za koja se po zakonu može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

(2) Kada sudi na raspravi u drugom stupnju, vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske sastavljeno je od dva suca i tri suca porotnika kada sudi za kaznena djela za koja je u zakonu propisana kazna zatvora od petnaest godina, a od tri suca i četiri suca porotnika kada sudi za djela za koja se po zakonu može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

(3) U vijeću sastavljenom od sedam sudaca Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje u trećem stupnju protiv presuda svojih vijeća donesenih u drugom stupnju.

(4) Kad odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje u vijeću sastavljenom od tri suca ako je riječ o kaznenim djelima za koje je propisana kazna zatvora blaža od petnaest godina, a u vijeću sastavljenom od pet sudaca ako je riječ o kaznenim djelima za koje je propisana kazna zatvora od

petnaest godina. U vijeću sastavljenom od sedam sudaca Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima protiv odluka nižih sudova ako je riječ o kaznenom djelu za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora ili o izvanrednom pravnom lijeku protiv odluka svojih vijeća.

2. Mjesna nadležnost

Članak 23.

- (1) Mjesno je nadležan u pravilu sud na čijem je području kazneno djelo počinjeno ili pokušano.
- (2) Privatna tužba može se podnijeti i sudu na čijem području okrivljenik ima prebivalište ili boravište.
- (3) Ako je kazneno djelo počinjeno ili pokušano na područjima raznih sudova ili na granici tih područja, ili se ne zna na kojem je području počinjeno ili pokušano, nadležan je onaj od tih sudova koji je na zahtjev ovlaštenog tužitelja prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započet - sud kojem je prije podnesen zahtjev za pokretanje postupka.
- (4) Za odlučivanje u postupku izvršenja kazne zatvora (članak 19. točka 4.), nadležan je sud na čijem se području kazna izvršava.

Članak 24.

Ako je kazneno djelo počinjeno na domaćem brodu ili domaćem zrakoplovu dok se nalazi u domaćem pristaništu, nadležan je sud na čijem se području nalazi to pristanište. U ostalim slučajevima kad je kazneno djelo počinjeno na domaćem brodu ili zrakoplovu, nadležan je sud na čijem se području nalazi matična luka broda odnosno zrakoplova ili domaće pristanište u kojem se brod odnosno zrakoplov prvi put zaustavi.

Članak 25.

- (1) Ako je kazneno djelo počinjeno tiskom, nadležan je sud na čijem je području spis tiskan. Ako to mjesto nije poznato ili je spis tiskan u stranoj državi, nadležan je sud na čijem se području tiskani spis raspačava.
- (2) Ako prema zakonu odgovara sastavljač spisa, nadležan je i sud mjesta u kojem sastavljač ima prebivalište ili sud mjesta gdje se odigrao događaj na koji se spis odnosi.
- (3) Odredbe stavka 1. ovoga članka primijenit će se ako je spis ili izjava objavljena preko radija ili televizije.

Članak 26.

- (1) Ako nije poznato mjesto počinjenja kaznenog djela ili je to mjesto izvan teritorija Republike Hrvatske nadležan je sud na čijem području okrivljenik ima prebivalište ili boravište.
- (2) Ako je sud na čijem području okrivljenik ima prebivalište ili boravište već započeo postupak, osta je nadležan i ako se saznalo za mjesto počinjenja kaznenog djela.
- (3) Ako nije poznato mjesto počinjenja kaznenog djela ni prebivalište ili boravište okrivljenika, ili su oba izvan teritorija Republike Hrvatske nadležan je sud na čijem se području okrivljenik uhitio ili se sam prijavio.

Članak 27.

Ako je neka osoba počinila kaznena djela u Republici Hrvatskoj i u stranoj državi, nadležan je sud koji je nadležan za kazneno djelo počinjeno u Republici Hrvatskoj.

Članak 28.

Ako se prema odredbama ovoga Zakona ne može utvrditi koji je sud mjesno nadležan, Vrhovni sud Republike Hrvatske odredit će jedan od stvarno nadležnih sudova pred kojim će se provesti postupak.

3. Spajanje i razdvajanje postupka

Članak 29.

- (1) Ako je ista osoba okrivljena za više kaznenih djela, pa je za neka od tih djela nadležan niži, a za neka viši sud, nadležan je viši sud, a ako su nadležni sudovi iste vrste, nadležan je onaj sud koji je na zahtjev ovlaštenog tužitelja prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započet sud kojem je prije podnesen zahtjev za pokretanje postupka.
- (2) Prema odredbama stavka 1. ovoga članka određuje se nadležnost i ako je oštećenik istovremeno počinio kazneno djelo prema okrivljeniku.
- (3) Za supočinitelje nadležan je, u pravilu, sud koji je kao nadležan za jednog od njih prvi započeo postupak.
- (4) Sud koji je nadležan za počinitelja kaznenog djela nadležan je, u pravilu, i za sudionike, prikrivatelje, osobe koje su pomogle počinitelju nakon počinjenja kaznenog djela te za osobe koje nisu prijavile pripremanje kaznenog djela, počinjenje kaznenog djela ili počinitelja.
- (5) U svim slučajevima iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka provest će se, u pravilu, jedinstveni postupak i donijeti jedna presuda.
- (6) Sud može odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jedna presuda i kad je više osoba okrivljeno za više kaznenih djela, ali samo ako između počinjenih kaznenih djela postoji međusobna veza i ako postoje isti dokazi. Ako je za neka od tih kaznenih djela nadležan viši, a za neka niži sud, jedinstveni postupak može se provesti samo pred višim sudom.
- (7) Sud može odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jedna presuda ako se pred istim sudom vode odvojeni postupci protiv iste osobe za više kaznenih djela ili protiv više osoba za isto kazneno djelo.
- (8) O spajanju postupka odlučuje sud koji je nadležan za provođenje jedinstvenog postupka. Protiv rješenja kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za spajanje nije dopuštena žalba.

Članak 30.

(1) Sud nadležan sukladno članku 29. ovoga Zakona može iz važnih razloga ili iz razloga svrhovitosti do završetka glavne rasprave odlučiti da se postupak za pojedina kaznena djela ili protiv pojedinih okrivljenika razdvoji i posebno dovrši ili preda drugome nadležnom sudu.

- (2) Rješenje o razdvajanju postupka donosi sud nakon saslušanja tužitelja i nazočnoga okrivljenika.
- (3) Protiv rješenja kojim je određeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za razdvajanje postupka nije dopuštena žalba.

4. Prenošnje mjesne nadležnosti

Članak 31.

Kad je nadležni sud iz pravnih ili stvarnih razloga spriječen da postupi, dužan je o tome izvjestiti neposredno viši sud, koji će nakon pribavljenog mišljenja državnog odvjetnika odrediti drugi stvarno nadležni sud na svom području.

Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 32.

- (1) Zajednički neposredno viši sud može za vođenje postupka odrediti drugi stvarno nadležni sud na svom području ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako postoje drugi važni razlozi.
- (2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka sud može donijeti na prijedlog istražnog suca, suca pojedinca ili predsjednika vijeća ili na prijedlog državnog odvjetnika koji postupi pred sudom koji odlučuje o prenošenju mjesne nadležnosti kad se postupak vodi na zahtjev državnog odvjetnika.

5. Posljedice nenadležnosti i sukob nadležnosti

Članak 33.

- (1) Sud je dužan paziti na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost te, čim primijeti da nije nadležan, proglasiti će se nenadležnim i nakon pravomoćnosti rješenja dostaviti predmet nadležnom sudu.
- (2) Ako u tijeku glavne rasprave sud ustanovi da je za suđenje nadležan niži sud, neće predmet dostaviti tom sudu, nego će sam provesti postupak i donijeti odluku.
- (3) Nakon što optužnica postane pravomoćna, sud se ne može oglasiti mjesno nenadležnim niti stranke mogu isticati prigovor mjesne nenadležnosti.
- (4) Nenadležni sud dužan je poduzeti one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odgode.

Članak 34.

- (1) Ako sud kojem je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili koji drugi sud, pokrenut će postupak za rješavanje sukoba nadležnosti.
- (2) Kad je u povodu žalbe protiv odluke prvostupanjskog suda kojom se on oglasio nenadležnim odluku donio drugostupanjski sud, za tu odluku vezan je u pitanju nadležnosti i sud kojem je predmet ustupljen ako je drugostupanjski sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Članak 35.

- (1) Sukob nadležnosti između sudova rješava zajednički neposredno viši sud.
- (2) Prije nego što donese rješenje u povodu sukoba nadležnosti, sud će zatražiti mišljenje državnog odvjetnika koji je nadležan da postupi pred tim sudom kad se postupak vodi na njegov zahtjev. Protiv toga rješenja nije dopuštena žalba.
- (3) Pri odlučivanju o sukobu nadležnosti sud može istovremeno po službenoj dužnosti donijeti odluku o prenošenju mjesne nadležnosti ako je udovoljeno uvjetima iz članka 32. ovoga Zakona.
- (4) Dok se ne riješi sukob nadležnosti između sudova, svaki od njih dužan je poduzimati one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odgode.

Glava III.

IZUZEĆE

Članak 36.

(1) Sudac ili sudac porotnik isključen je od obavljanja sudske dužnosti:

- 1) ako je oštećen kaznenim djelom,
 - 2) ako mu je okrivljenik, njegov branitelj, tužitelj, oštećenik, njihov zakonski zastupnik ili opunomoćenik, bračni drug ili srodnik u uspravnoj liniji bilo do kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, a po tazbini do drugog stupnja,
 - 3) ako je s okrivljenikom, njegovim braniteljem, tužiteljem ili oštećenikom u odnosu skrbnika, štićenika, posvojitelja, posvojenika, hranitelja ili hranjenika,
 - 4) ako je u tome kaznenom predmetu obavljao istražne radnje ili je sudjelovao u odlučivanju o prigovoru protiv optužnice ili je sudjelovao u postupku kao tužitelj, branitelj, zakonski zastupnik ili opunomoćenik oštećenika odnosno tužitelja, ili je ispitan kao svjedok ili vještak.
 - 5) ako je u istom predmetu sudjelovao u donošenju odluke nižeg suda ili ako je u istom sudu sudjelovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom ili izvanrednim pravnim lijekom.
- (2) Sudac ili sudac porotnik može biti otklonjen od obavljanja sudske dužnosti ako se izvan slučajeva navedenih u stavku 1. ovoga članka navedu i dokažu okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost.

Članak 37.

- (1) Sudac ili sudac porotnik čim sazna da postoji koji od razloga za isključenje iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona, dužan je prekinuti svaki rad na tom predmetu i o tome izvjestiti predsjednika suda, koji će mu odrediti zamjenu. Ako je riječ o isključenju predsjednika suda, on će odrediti sebi zamjenika između sudaca toga suda, a ako to nije moguće, zatražit će od predsjednika neposredno višeg suda da odredi zamjenu.
- (2) Ako sudac ili sudac porotnik smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njegov otklon (članak 36. stavak 2), izvjestit će o tome predsjednika suda.

Članak 38.

- (1) Izuzeće mogu tražiti i stranke.
- (2) Stranke mogu podnijeti zahtjev za izuzeće do početka glavne rasprave, a ako su za razlog isključenja (članak 36. stavak 1) saznale kasnije, zahtjev podnose odmah nakon saznanja.
- (3) Zahtjev za izuzeće suca višeg suda stranka može staviti u žalbi ili u odgovoru na žalbu.
- (4) Stranka može tražiti izuzeće samo poimenično određenog suca ili suca porotnika koji u predmetu postupa, odnosno suca višeg suda.
- (5) Stranka je dužna u zahtjevu navesti okolnosti zbog kojih smatra da postoji kakva zakonska osnova za izuzeće. U zahtjevu se ne mogu navoditi razlozi koji su isticali u prijašnjem zahtjevu za izuzeće koji je odbijen.

Članak 39.

- (1) O zahtjevu za izuzeće iz članka 38. ovoga Zakona odlučuje predsjednik suda.
- (2) Ako se traži izuzeće samo predsjednika suda, ili predsjednika suda i suca, ili predsjednika suda i suca porotnika, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda, a ako se traži izuzeće predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, odluka o izuzeću donosi se na općoj sjednici toga suda. Protiv tih odluka žalba nije dopuštena.
- (3) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribavit će se izjava suca, suca porotnika, odnosno predsjednika suda, a prema potrebi provest će se i drugi izvidi.
- (4) Protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzeće prihvaća nije dopuštena žalba. Rješenje kojim se zahtjev za izuzeće odbija može se pobijati posebnom žalbom, a ako je takvo rješenje doneseno nakon podignuća optužbe, onda samo žalbom protiv presude.
- (5) Ako je zahtjev za otklon iz članka 36. stavka 2. ovoga Zakona podnesen nakon početka glavne rasprave ili ako je postupljeno suprotno odredbama članka 38. stavka 4. i 5. ovoga Zakona, zahtjev će se odbaciti u cijelosti, odnosno djelomično. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dopuštena žalba. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi predsjednik suda, a na glavnoj raspravi vijeće. U donošenju tog rješenja može sudjelovati sudac čije se izuzeće traži.

Članak 40.

Kad sudac ili sudac porotnik sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je odmah obustaviti svaki rad na predmetu, a ako je riječ o otklonu iz članka 36. stavka 2. ovoga Zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Članak 41.

- (1) Odredbe o izuzeću suca i sudaca porotnika primjenjivat će se i na državne odvjetnike i osobe koje su na temelju Zakona o državnom odvjetništvu ovlaštene da državnog odvjetnika zastupaju u postupku, zapisničare, tumače i stručne osobe, a i na vještake, ako za njih nije što drugo određeno (članak 250.).
- (2) Državni odvjetnik odlučuje o izuzeću osoba koje su na temelju Zakona o državnom odvjetništvu ovlaštene da ga zastupaju u kaznenom postupku. O izuzeću državnog odvjetnika odlučuje neposredno viši državni odvjetnik. O izuzeću državnog odvjetnika Republike Hrvatske odlučuje kolegij svih zamjenika državnog odvjetnika Republike Hrvatske.
- (3) O izuzeću zapisničara, tumača, stručne osobe, vještaka i branitelja odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudac.
- (4) Kad redarstvene vlasti poduzimaju istražne radnje na temelju ovoga Zakona, o njihovu izuzeću odlučuje istražni sudac. Ako pri poduzimanju tih radnji sudjeluje zapisničar, o njegovu izuzeću odlučuje službena osoba koja poduzima radnju.

Glava IV.

DRŽAVNI ODVJETNIK

Članak 42.

- (1) Temeljno pravo i glavna dužnost državnog odvjetnika jest progon počinitelja kaznenih djela.
- (2) U djelokrug državnog odvjetnika kod kaznenih djela za koja se progoni po službenoj dužnosti spada:
 - 1) poduzimanje potrebnih mjera radi otkrivanja kaznenih djela i pronalaženja počinitelja,
 - 2) zahtijevanje provođenja istrage i istražnih radnji,
 - 3) podizanje i zastupanje optužnice, odnosno optužnog prijedloga pred nadležnim sudom,
 - 4) podnošenje žalbi protiv nepravomoćnih sudskih odluka i izvanrednih pravnih lijekova protiv pravomoćnih sudskih odluka,
 - 5) sudjelovanje u postupku povodom zahtjeva za sudsku zaštitu protiv odluke ili radnje tijela uprave nadležnog za izvršenje kazne ili mjere oduzimanja slobode izrečene pravomoćnom presudom u kaznenom postupku.
- (3) Državni odvjetnik obavlja i druge poslove propisane zakonom.

Članak 43.

- (1) Stvarna nadležnost državnog odvjetnika u kaznenom postupku propisuje se posebnim zakonom.
- (2) Mjesna nadležnost državnog odvjetnika određuje se prema odredbama koje važe za nadležnost suda onoga područja za koje je državni odvjetnik postavljen.
- (3) Sukob nadležnosti između državnih odvjetnika rješava zajednički neposredno viši državni odvjetnik.

Članak 44.

Kad postoji opasnost od odgode, radnje u postupku poduzet će i nenadležni državni odvjetnik, ali o tome mora odmah izvijestiti nadležnoga državnog odvjetnika.

Članak 45.

Državni odvjetnik poduzima sve radnje u postupku na koje je po zakonu ovlašten sam ili preko osoba koje su na temelju posebnog zakona ovlaštene da ga zastupaju u kaznom postupku.

Članak 46.

Državni odvjetnik može odustati od progona do završetka glavne rasprave.

Glava V.

OŠTEĆENIK I PRIVATNI TUŽITELJ

Članak 47.

(1) Za kaznena djela za koja se progoni po prijedlogu ili po privatnoj tužbi, prijedlog za progon ili tužba mora se podnijeti u roku od tri mjeseca od dana kad je ovlaštena fizička ili pravna osoba saznala za kazneno djelo i počinitelja.

(2) Ako je podignuta privatna tužba zbog kaznenog djela uvrede, okrivljenik može do završetka glavne rasprave i poslije protoka roka iz stavka 1. ovoga članka podignuti tužbu protiv tužiitelja koji ga je uvrijedio istom prilikom (protutužba). U takvu slučaju sud donosi jednu presudu.

Članak 48.

(1) Prijedlog za progon podnosi se državnom odvjetništvu, a privatna tužba nadležnom sudu.

(2) Ako je sam oštećenik podnio kaznenu prijavu ili je stavio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnih zahtjeva u kaznom postupku, smatra se da je time stavio i prijedlog za progon.

(3) Kad je oštećenik podnio kaznenu prijavu ili prijedlog za progon, a u tijeku postupka se utvrdi da se radi o kaznom djelu za koje se progoni po privatnoj tužbi, prijava, odnosno prijedlog smatrat će se kao pravodobna privatna tužba ako su podneseni u roku propisanom za privatnu tužbu. Pravodobna privatna tužba smatrat će se kao pravodobno podnesen prijedlog oštećenika ako se u tijeku postupka utvrdi da se radi o kaznom djelu za koje se progoni po prijedlogu.

Članak 49.

(1) Za maloljetnike i osobe koje su lišene poslovne sposobnosti privatnu tužbu podnosi njihov zakonski zastupnik.

(2) Maloljetnik koji je navršio šesnaest godina može i sam podnijeti prijedlog za progon ili privatnu tužbu.

Članak 50.

Ako oštećenik, oštećenik kao tužiitelj ili privatni tužiitelj umre u tijeku roka za podnošenje prijedloga za progon ili privatne tužbe ili u tijeku postupka, njegov bračni drug, djeca, roditelji, braća i sestre, posvojitelj i posvojenik mogu u roku od tri mjeseca poslije njegove smrti podnijeti prijedlog za progon ili tužbu, odnosno dati izjavu da postupak nastavlja.

Članak 51.

Ako je kaznenim djelom oštećeno više osoba, progon će se poduzeti, odnosno produžiti po prijedlogu ili privatnoj tužbi svakog oštećenika.

Članak 52.

Oštećenik, oštećenik kao tužiitelj i privatni tužiitelj mogu svojom izjavom tijelu pred kojim se vodi postupak odustati od prijedloga za progon, odnosno od privatne tužbe do završetka glavne rasprave. U tom slučaju oni gube pravo da ponovno podnesu prijedlog, odnosno privatnu tužbu.

Članak 53.

(1) Ako privatni tužiitelj ne dođe na glavnu raspravu iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta, smatrat će se da je odustao od tužbe, ako ovim Zakonom nije što drugo propisano.

(2) Predsjednik vijeća dopustit će povrat u prijašnje stanje privatnom tužiitelju koji iz opravdanog razloga nije mogao doći na glavnu raspravu ili pravovremeno izvjestiti sud o promjeni adrese ili boravišta ako u roku od osam dana nakon prestanka smetnje podnese molbu za povrat u prijašnje stanje.

(3) Nakon protoka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

(4) Protiv rješenja kojim se dopušta povrat u prijašnje stanje nije dopuštena žalba.

Članak 54.

(1) Oštećenik, oštećenik kao tužiitelj i privatni tužiitelj imaju pravo upozoravati na sve činjenice i predlagati dokaze koji su važni za utvrđivanje kaznenog djela, pronalaženje počinitelja kaznenog djela i utvrđivanje njihovih imovinskopravnih zahtjeva.

(2) Na glavnoj raspravi oni imaju pravo predlagati dokaze, postavljati pitanja okrivljeniku, svjedocima i vještacima te iznositi primjedbe i objašnjenja glede njihovih iskaza, pa i davati druge izjave i stavljati druge prijedloge.

(3) Oštećenik, oštećenik kao tužiitelj i privatni tužiitelj imaju pravo razgledati spise i predmete koji služe kao dokaz. Oštećeniku se može uskratiti razgledanje spisa dok ne bude ispitan kao svjedok.

(4) Istražni sudac, sudac pojedinac i predsjednik vijeća upoznat će oštećenika i privatnog tužiitelja s pravima navedenim u stavku 1. do 3. ovoga članka.

Članak 55.

(1) Osim u slučajevima iz članka 175. ovoga Zakona, kad državni odvjetnik utvrdi da nema osnova da poduzme progon za kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti ili po prijedlogu ili kad utvrdi da nema osnova da poduzme progon protiv nekog od prijavljenih sudionika, dužan je u roku od osam dana o tome izvjestiti oštećenika i uputiti ga da može sam poduzeti progon. Tako će postupiti i sud ako je donio rješenje o obustavi postupka zbog odustanka državnog odvjetnika od progona u slučajevima izvan članka 175. ovoga Zakona.

- (2) Oštećenik ima pravo poduzeti, odnosno nastaviti progon u roku od osam dana otkad je primio obavijest iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Ako je državni odvjetnik odustao od optužnice, oštećenik može, preuzimajući progon, ostati pri podignutoj optužnici ili podignuti novu.
- (4) Oštećenik koji nije upoznat da državni odvjetnik nije poduzeo progon ili da je odustao od progona može svoju izjavu da nastavlja postupak dati pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana kad je doneseno rješenje o obustavi postupka, odnosno šest mjeseci od dana kad je državni odvjetnik odbacio prijavu.
- (5) Kad državni odvjetnik, odnosno sud izvještava oštećenika da može poduzeti progon, dostavit će mu i pouku koje radnje može poduzeti radi ostvarivanja toga prava.
- (6) Ako oštećenik umre u tijeku postupka, njegov bračni drug, djeca, roditelji, posvojenici, posvojitelji, braća i sestre mogu u roku od tri mjeseca od dana njegove smrti dati izjavu da postupak nastavlja.

Članak 56.

- (1) Kad državni odvjetnik odustane od optužbe na glavnoj raspravi, oštećenik je dužan odmah se očitovati hoće li nastaviti progon. Ako oštećenik ne dođe na glavnu raspravu, a uredno je pozvan, ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta, smatrat će se da ne želi nastaviti progon.
- (2) Predsjednik vijeća prvostupajnskog suda dopustit će povrat u prijašnje stanje oštećeniku koji nije uredno pozvan ili je uredno pozvan a iz opravdanih razloga nije mogao doći na glavnu raspravu na kojoj je donesena presuda kojom se optužba odbija zbog odustanka državnog odvjetnika od optužnice ako oštećenik u roku od osam dana od primitka presude podnese molbu za povrat u prijašnje stanje i ako u toj molbi izjavi da nastavlja progon. U tom slučaju zakazat će se ponovno glavna rasprava i presudom donesenom na temelju nove glavne rasprave ukinut će se prijašnja presuda. Ako uredno pozvani oštećenik ne dođe na novu glavnu raspravu, ostaje na snazi prijašnja presuda. Odredbe članka 53. stavka 3. i 4. ovoga Zakona primijenit će se i u tom slučaju.

Članak 57.

- (1) Ako oštećenik u zakonskom roku ne pokrene ili ne nastavi progon, ili ako oštećenik kao tužitelj ne dođe na glavnu raspravu iako je uredno pozvan, ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta, smatrat će se da je odustao od progona.
- (2) Ako oštećenik kao tužitelj ne dođe na glavnu raspravu na koju je bio uredno pozvan, primijenit će se odredbe članka 53. stavka 2. do 4. ovoga Zakona.

Članak 58.

- (1) Oštećenik kao tužitelj ima ista prava koja ima državni odvjetnik, osim onih koja državnom odvjetniku pripadaju kao državnom tijelu.
- (2) U postupku koji se vodi na zahtjev oštećenika kao tužitelja državni odvjetnik ima pravo do završetka glavne rasprave sam preuzeti progon i zastupanje optužbe.

Članak 59.

- (1) Ako je oštećenik maloljetnik ili osoba koja je lišena poslovne sposobnosti, njegov zakonski zastupnik ovlašten je davati sve izjave i poduzimati sve radnje na koje je prema ovom Zakonu ovlašten oštećenik.
- (2) Oštećenik koji je navršio šesnaest godina života ovlašten je sam davati izjave i poduzimati radnje u postupku.

Članak 60.

- (1) Privatni tužitelj, oštećenik i oštećenik kao tužitelj te njihovi zakonski zastupnici mogu svoja prava u postupku ostvarivati i preko opunomoćenika.
- (2) Oštećeniku kao tužitelju kad se postupak vodi na njegov zahtjev za kazneno djelo za koje se prema zakonu može izreći kazna zatvora više od tri godine može se, na njegovo traženje, postaviti opunomoćenik ako je to u probitku postupka i ako oštećenik kao tužitelj, prema svome imovnom stanju, ne može podmiriti troškove zastupanja. O zahtjevu odlučuje istražni sudac, odnosno predsjednik vijeća, a opunomoćenika postavlja predsjednik suda iz reda odvjetnika. Ako u sjedištu suda nema dovoljno odvjetnika, opunomoćenika će postaviti predsjednik neposredno višeg suda iz reda odvjetnika na području višega suda.

Članak 61.

Privatni tužitelj, oštećenik kao tužitelj i oštećenik te njihovi zakonski zastupnici i opunomoćenici dužni su o svakoj promjeni adrese ili boravišta izvijestiti sud.

Glava VI.

BRANITELJ

Članak 62.

- (1) Okrivljenik može imati branitelja tijekom cijeloga kaznenog postupka, a i prije njegova početka, kad je to ovim Zakonom propisano.
- (2) Branitelja može imati osumnjičeni kojem državni odvjetnik uz uvjetni odustanak od kaznenog progona želi naložiti ispunjenje neke od obveza iz članka 175. stavka 1. ovoga Zakona.
- (3) Okrivljenika se prije prvog ispitivanja mora poučiti da ima pravo uzeti branitelja i da branitelj može biti na njegovu ispitivanju.
- (4) Branitelja okrivljeniku, osim ako se on tome izričito ne protivi, mogu uzeti i njegov zakonski zastupnik, bračni ili izvanbračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i hranitelj.
- (5) Za branitelja se može uzeti samo odvjetnik, a odvjetnika može zamijeniti odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom u postupku za djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora do pet godina. Pred

Vrhovnim sudom Republike Hrvatske branitelj može biti samo odvjetnik, a kad Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje u vijeću od sedam sudaca, branitelj može biti samo odvjetnik koji nakon položenoga pravosudnog ispita ima praksu od najmanje pet godina u pravosudnim tijelima ili odvjetničkoj pisarni.

(6) Branitelj je dužan podnijeti punomoć tijelu pred kojim se vodi postupak. Okrivljenik može branitelju dati i usmenu punomoć na zapisnik kod tijela pred kojim se vodi postupak.

Članak 63.

(1) Više okrivljenika mogu imati zajedničkog branitelja samo ako se protiv njih ne vodi kazneni postupak za isto kazneno djelo ili ako to nije u suprotnosti s probitcima njihove obrane.

(2) Jedan okrivljenik može imati istodobno najviše tri branitelja, a smatra se da je obrana osigurana kad u postupku sudjeluje jedan od branitelja.

Članak 64.

(1) Branitelj ne može biti oštećenik, bračni, odnosno izvanbračni drug oštećenika, privatnog tužitelja ili oštećenika kao tužitelja ni njihov srodnik u uspravnoj liniji bilo do kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili po tzbini do drugog stupnja.

(2) Branitelj ne može biti ni osoba koja je pozvana kao svjedok, osim ako je prema ovom Zakonu oslobođena dužnosti svjedočenja i izjavila je da neće svjedočiti ili ako se branitelj ispituje kao svjedok u slučaju iz članka 233. točke 2. ovoga Zakona.

(3) Branitelj ne može biti ni osoba koja je u istom predmetu postupala kao sudac ili državni odvjetnik.

Članak 65.

(1) Ako je okrivljenik nijem, gluh ili nesposoban da se sam brani ili ako se postupak vodi zbog kaznenog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora okrivljenik mora imati branitelja već pri prvom ispitivanju.

(2) Ako je protiv okrivljenika određen pritvor, on mora imati branitelja, za vrijeme dok pritvor traje.

(3) Nakon podignuća optužnice zbog kaznenog djela za koje se prema zakonu može izreći osam godina zatvora okrivljenik mora imati branitelja u vrijeme dostave optužnice.

(4) Okrivljenik kojem se sudi u odsutnosti (članak 305. stavak 4. i 5.) mora imati branitelja čim se donese rješenje o suđenju u odsutnosti.

(5) Ako okrivljenik u slučajevima obvezne obrane iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovog članka ne uzme sam branitelja, predsjednik suda postaviti će mu branitelja po službenoj dužnosti za daljnji tijek kaznenog postupka do pravomoćnosti presude, a ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora i za postupak po izvanrednim pravnim lijekovima. Kad se okrivljeniku po službenoj dužnosti postavi branitelj nakon podignuća optužnice, izvijestiti će se o tome okrivljenik zajedno s dostavom optužnice. Ako optuženik u slučaju obvezne obrane ostane bez branitelja u tijeku postupka, a sam ne uzme drugog branitelja, predsjednik suda pred kojim se vodi postupak postaviti će branitelja po službenoj dužnosti.

(6) Za branitelja se može postaviti samo odvjetnik. Ako u sjedištu suda nema dovoljno odvjetnika, branitelja će postaviti predsjednik neposredno višeg suda.

Članak 66.

(1) Kad ne postoje uvjeti za obveznu obranu, okrivljeniku se može, ako to posebne okolnosti slučaja opravdavaju, na njegov zahtjev postaviti branitelj ako prema svome imovnom stanju ne može podmiriti troškove obrane.

(2) Zahtjev za postavljanje branitelja prema stavku 1. ovoga članka može se staviti samo nakon podignuća optužnice. O zahtjevu odlučuje predsjednik vijeća, a branitelja postavlja predsjednik suda u skladu s odredbom članka 65. stavka 6. ovoga Zakona.

Članak 67.

(1) Umjesto postavljenog branitelja okrivljenik može sam uzeti drugog branitelja. U tom slučaju postavljenom branitelju prestaju prava i dužnosti u postupku. O razrješenju sud će donijeti posebno rješenje.

(2) Postavljeni branitelj može samo iz opravdanih razloga tražiti da bude razriješen.

(3) O razrješenju branitelja u slučaju iz stavka 1. i 2. ovog članka odlučuje prije glavne rasprave istražni sudac, odnosno predsjednik vijeća, na glavnoj raspravi vijeće, a u žalbenom postupku predsjednik prvostupanjskog vijeća, odnosno vijeće nadležno za odlučivanje o žalbi. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.

(4) Predsjednik suda može, na zahtjev okrivljenika ili uz njegovu suglasnost, razriješiti postavljenog branitelja koji neuredno obavlja dužnost. Umjesto razriješenog branitelja predsjednik suda postaviti će drugog branitelja. O razrješenju će se izvijestiti Hrvatska odvjetnička komora.

Članak 68.

Nakon podnošenja zahtjeva ovlaštenog tužitelja za pokretanje kaznenog postupka ili nakon što je istražni sudac prije donošenja rješenja o provođenju istrage poduzeo pojedine istražne radnje, branitelj ima pravo razgledati spise i pribavljene predmete koji služe pri utvrđivanju činjenica.

Članak 69.

(1) Ako se okrivljenik nalazi u pritvoru, branitelj se može s njime dopisivati i razgovarati bez nadzora.

(2) U postupku zbog kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, protudržavnog terorizma, otmice, ubojstva, razbojništva, zlouporabe opojnih droga, krivotvorenja novca, prikrivanja protuzakonito dobivenog novca, kao i dovođenja u opasnost života i imovine općepasnom radnjom ili sredstvom, a za koje postoje osnove sumnje da ih je počinila skupina ili zločinačka organizacija, istražni sudac može odlučiti da se pisma, poruke i razgovori okrivljenika i branitelja nadziru.

(3) Odluku o nadzoru istražni sudac donosi obrazloženim rješenjem. Žalba protiv rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

(4) Nadzor iz stavka 2. ovoga članka može trajati najdulje dva mjeseca od određivanja pritvora.

Članak 70.

(1) Branitelj je ovlašten u korist okrivljenika poduzimati sve radnje koje može poduzeti okrivljenik.

(2) Prava i dužnosti branitelja prestaju kad okrivljenik opozove punomoć.

Glava VII.

PODNESCI I ZAPISNICI

Članak 71.

(1) Privatne tužbe, optužnice i optužni prijedlozi oštećenika kao tužitelja, prijedlozi za progon, pravni lijekovi te druge izjave i priopćenja podnose se pisano ako zakonom nije drukčije propisano.

(2) Podnesci iz stavka 1. ovoga članka moraju biti razumljivi i sadržavati sve što je potrebno da bi se na temelju njih moglo postupiti.

(3) Ako u ovom Zakonu nije drukčije propisano, sud će podnositelja podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se na temelju njega moglo postupiti pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u propisanom roku, sud će podnesak odbaciti.

(4) U pozivu za ispravak, odnosno dopunu podneska podnositelj će se upozoriti na posljedice propuštanja.

Članak 72.

Podnesci koji se prema ovom Zakonu dostavljaju protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku. Ako takvi podnesci nisu predani sudu u dovoljnom broju primjeraka, sud će ih umnožiti na trošak podnositelja.

Članak 73.

(1) Sud će kazniti novčanom kaznom do 2.000,00 kuna branitelja, opunomoćenika, zakonskog zastupnika, oštećenika, privatnog tužitelja ili oštećenika kao tužitelja koji u podnesku ili u usmenoj riječi vrijeđa sud ili osobu koja sudjeluje u postupku. Rješenje o kažnjavanju donosi istražni sudac, odnosno vijeće pred kojim je dana izjava, a ako je ona učinjena u podnesku - sud koji o podnesku treba odlučiti. Protiv toga rješenja dopuštena je žalba. Ako državni odvjetnik ili osoba koja ga zastupa vrijeđa drugoga, o tome će se izvijestiti nadležni državni odvjetnik. O kažnjavanju odvjetnika, odnosno odvjetničkog vježbenika izvijestit će se Odvjetnička komora.

(2) Kažnjavanje prema stavku 1. ovoga članka ne utječe na progon i izricanje kazne za kazneno djelo počinjeno vrijeđanjem.

Članak 74.

(1) O svakoj radnji poduzetoj tijekom kaznenog postupka sastavit će se zapisnik istovremeno kad se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno nakon toga.

(2) Zapisnik piše zapisničar. Samo kad se obavlja pretraga stana ili osoba ili se radnja poduzima izvan službenih prostorija tijela, a zapisničar se ne može osigurati, zapisnik može pisati osoba koja poduzima radnju.

(3) Kad zapisnik piše zapisničar, zapisnik se sastavlja tako da osoba koja poduzima radnju govori glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik.

(4) Osobi koja se ispituje dopustit će se da sama kazuje odgovore u zapisnik. U slučaju zlouporabe to joj se pravo može uskratiti.

Članak 75.

(1) U zapisnik se unosi naziv državnog tijela pred kojim se obavlja radnja, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad je radnja započeta i završena, imena i prezimena nazočnih osoba i u kojem su svojstvu nazočne te naznaka kaznenog predmeta u kojem se poduzima radnja.

(2) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o tijeku i sadržaju poduzete radnje. U zapisnik se ubilježava u obliku pripovijedanja samo bitni sadržaj danih iskaza i izjava. Pitanja se unose u zapisnik samo ako je potrebno da se razumije odgovor. Ako je potrebno, u zapisnik će se doslovce unijeti pitanje koje je postavljeno i odgovor koji je dan. Ako su pri poduzimanju radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se naznačiti u zapisniku, a oduzete stvari priključit će se zapisniku ili će se navesti gdje se nalaze na čuvanju.

(3) Pri poduzimanju radnji kao što je očevid, pretraga stana ili osoba, ili prepoznavanje osoba ili predmeta (članak 240.), u zapisnik će se unijeti i podaci koji su važni s obzirom na značenje takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i veličina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmete i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmske ili druge tehničke snimke, to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

Članak 76.

(1) Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa dodati ili mijenjati. Prekrižena mjesta moraju ostati čitljiva.

(2) Sve preinake, ispravci i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju ih ovjeroviti osobe koje potpisuju zapisnik.

Članak 77.

(1) Ispitana osoba, osobe koje su obvezno nazočne radnjama u postupku te stranke, branitelj i oštećenik, ako su nazočni, imaju pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da im se pročita. Na to ih je dužna upozoriti osoba koja poduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti je li upozorenje učinjeno i je li zapisnik pročitao. Zapisnik će se uvijek pročitati ako nije bilo zapisničara, i to će se naznačiti u zapisniku.

- (2) Zapisnik potpisuje ispitana osoba. Ako se zapisnik sastoji od više stranica, ispitana osoba postpisuje svaku stranicu.
- (3) Na kraju zapisnika potpisat će se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čija je nazočnost obvezna pri poduzimanju istražnih radnji, a pri pretrazi i osoba koja se pretražuje ili čiji se dom ili druge prostorije pretražuju. Ako zapisnik ne piše zapisničar (članak 74. stavak 2.), zapisnik potpisuju osobe koje su nazočne radnji. Ako takvih osoba nema ili ne mogu shvatiti sadržaj zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće osigurati njihovu nazočnost.
- (4) Osoba koja ne zna pisati umjesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar ispod otiska upisuje njezino ime i prezime. Ako se zbog nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta stavlja otisak kakva drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i s koje ruke uzet otisak.
- (5) Ako ispitana osoba nema obje ruke, pročitat će zapisnik, a ako ne zna pisati, zapisnik će joj se pročitati, i to će se zabilježiti u zapisniku. Ako ispitana osoba odbije potpisati zapisnik ili staviti otisak prsta, to će se zabilježiti u zapisniku i navesti razlog odbijanja.
- (6) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti dan i sat kad je nastao prekid te dan i sat kad se radnja nastavlja.
- (7) Ako je bilo prigovora u svezi sa sadržajem zapisnika, navest će se u zapisniku i ti prigovori.
- (8) Zapisnik na kraju potpisuje osoba koja je poduzela radnju i zapisničar.

Članak 78.

- (1) Kad je u ovom Zakonu propisano da se na nekom dokazu ne može utemeljiti sudska odluka, istražni će sudac po službenoj dužnosti riješiti o izdvajanju toga dokaza iz spisa najkasnije do završetka istrage, odnosno davanja suglasnosti istražnog suca da se optužnica može podignuti bez provođenja istrage (članak 191. stavak 2.). Protiv rješenja istražnog suca dopuštena je posebna žalba.
- (2) Nakon pravomoćnosti rješenja izdvojeni se dokazi, odnosno zapisnici zatvaraju u poseban omot i čuvaju kod istražnog suca odvojeno od ostalih spisa i ne mogu se razgledati niti se njima može služiti u postupku.
- (3) Nakon završene istrage te nakon davanja suglasnosti da se optužnica može podignuti bez provođenja istrage (članak 191. stavak 2.) istražni će sudac postupiti prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka i što se tiče svih obavijesti koje su u skladu sa člankom 174. stavkom 4. i člankom 177. stavkom 3. ovoga Zakona državnom odvjetniku, odnosno redarstvenim vlastima dali građani, odnosno osumnjičenik koji je bio ispitan protivno odredbama članka 177. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 79.

- (1) Istražni sudac može odrediti da se izvođenje istražne radnje snimi uređajima za zvučno i optičko snimanje. O tome će istražni sudac prethodno izvijestiti osobu koja se ispituje.
- (2) Snimka mora sadržavati podatke iz članka 75. stavka 1. ovoga Zakona, podatke potrebne za identificiranje osobe čija se izjava snima i podatak u kojem svojstvu ta osoba daje izjavu. Kad se snimaju izjave više osoba, mora se osigurati da se iz snimke može jasno razaznati tko je dao koju izjavu.
- (3) Na zahtjev ispitane osobe snimka će se odmah reproducirati, a ispravci će se ili objašnjenja te osobe snimiti.
- (4) U zapisnik o istražnoj radnji unijet će se da je obavljeno tehničko snimanje, tko je snimanje obavio, da je osoba koja se ispituje prethodno upoznata o snimanju, da je snimka reproducirana i gdje se snimka čuva ako nije priložena spisima predmeta.
- (5) Istražni će sudac odrediti da se tehnička snimka u cijelosti ili djelomično prepíše. Prijepis će istražni sudac pregledati, ovjerovati i priključiti zapisniku o poduzimanju istražne radnje.
- (6) Tehnička snimka učinjena prema odredbama stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka čuva se u sudu dok se čuva i kazneni spis.
- (7) Istražni sudac može dopustiti da osobe koje sudjeluju u postupku, a imaju opravdan interes snime uređajima za zvučno snimanje izvođenje istražne radnje.

Članak 80.

Za zapisnik o glavnoj raspravi vrijede i odredbe članka 313. do 316. ovoga Zakona.

Članak 81.

- (1) O vijećanju i glasovanju sastavit će se poseban zapisnik.
- (2) Zapisnik o vijećanju i glasovanju sadrži tijek glasovanja i odluku koja je donesena.
- (3) Taj zapisnik potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar. Odvojena mišljenja priključit će se zapisniku o vijećanju i glasovanju ako nisu unesena u zapisnik.
- (4) Zapisnik o vijećanju i glasovanju zatvorit će se u poseban omot. Taj zapisnik može razgledati samo viši sud kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju dužan je zapisnik ponovno zatvoriti u poseban omot i na omotu naznačiti da je razgledao zapisnik.

Glava VIII.

ROKOVI

Članak 82.

- (1) Rokovi predviđeni ovim Zakonom ne mogu se produžiti, osim kad to zakon izričito dopušta. Ako je riječ o roku koji je ovim Zakonom propisan radi zaštite prava obrane i drugih procesnih prava okrivljenika, taj se rok može skratiti ako to zahtijevaju okrivljenik ili branitelj pisano ili usmeno na zapisnik pred sudom.
- (2) Kad je izjava vezana za rok, smatra se da je dana u roku ako je prije nego što rok protekne predana onome tko je ovlašten da je primi.

(3) Kad je izjava predana poštom preporučenom pošiljkom, brzojavom ili drugim sredstvom (teleks, telefaks i sl.), dan predaje pošti smatra se danom predaje onomu komu je dostavljena. Smatrat će se da pošiljatelj izjave nije propustio rok ako primatelj poslanu izjavu nije dobio na vrijeme zbog pogrešnog rada uređaja za predaju ili prijam poruka, a za koji pošiljatelj nije znao.

(4) Okrivljenik koji se nalazi u pritvoru može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod suda koji vodi postupak ili je predati upravi zatvora, a osoba koja se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u kakvoj ustanovi radi primjene sigurnosne mjere ili odgojne mjere može takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smještena. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predana upravi ustanove smatra se danom predaje tijelu koje je nadležno da je primi.

(5) Ako je podnesak koji je vezan za rok zbog neznanja ili očite pogreške podnositelja, predan ili dostavljen nenadležnom sudu prije proteka roka, pa nadležnom sudu stigne nakon proteka roka, uzet će se da je podnesen na vrijeme.

Članak 83.

(1) Rokovi se računaju na sate, dane, mjesece i godine.

(2) Sat ili dan kad su dostava ili priopćenje obavljeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka ne uračunava se u rok, već se za početak roka uzima prvi sljedeći sat, odnosno dan. Kao dan računaju se dvadesetčetiri sata, a mjesec se računa po kalendarskom vremenu.

(3) Rokovi određeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok počeo (sukladno stavku 2. ovoga članka). Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

(4) Ako posljednji dan roka pada na državni blagdan ili u subotu ili u nedjelju, ili u koji drugi dan kad državno tijelo nije radilo, rok istječe protekom prvoga sljedećega radnog dana.

Članak 84.

(1) Okrivljeniku koji iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje žalbe protiv presude ili protiv rješenja o primjeni sigurnosne mjere ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi sud će dopustiti povrat u prijašnje stanje radi podnošenja žalbe ako u roku od osam dana nakon prestanka uzroka zbog kojega je propustio rok podnese molbu za povrat u prijašnje stanje i ako istovremeno s molbom preda i žalbu. Isto će dopustiti sud i branitelj okrivljenika koji u slučaju iz članka 147. stavka 5. ovoga Zakona nije iskoristio svoje pravo na žalbu.

(2) Nakon proteka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

Članak 85.

(1) O povratu u prijašnje stanje odlučuje predsjednik vijeća koje je donijelo presudu ili rješenje koje se pobja žalbom.

(2) Protiv rješenja kojim se dopušta povrat u prijašnje stanje nije dopuštena žalba.

(3) Kad je podnesena žalba protiv rješenja kojim se ne dopušta povrat u prijašnje stanje, sud je dužan tu žalbu, zajedno sa žalbom protiv presude ili protiv rješenja o primjeni sigurnosne mjere ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, te s odgovorom na žalbu i svim spisima, dostaviti višem sudu na rješavanje.

Članak 86.

Molba za povrat u prijašnje stanje u pravilu ne zadržava izvršenje presude, odnosno rješenja o primjeni sigurnosne mjere ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, ali sud nadležan za rješavanje molbe može odlučiti da se s izvršenjem zastane do donošenja odluke o molbi.

Glava IX.

MJERE OSIGURANJA NAZOČNOSTI OKRIVLJENIKA I DRUGE MJERE OPREZA

1. Zajedničke odredbe

Članak 87.

(1) Sud će pri odlučivanju o mjerama osiguranja nazočnosti okrivljenika i drugim mjerama opreza paziti da se ne primjenjuje teža mjera ako se ista svrha može postići blažom mjerom.

(2) Sud će po službenoj dužnosti ukinuti mjere iz stavka 1. ovoga članka ili ih zamijeniti blažim mjerama ako su prestali zakonski uvjeti za njihovu primjenu, ili ako su nastupili uvjeti da se ista svrha može postići blažom mjerom.

2. Poziv

Članak 88.

(1) Nazočnost okrivljenika pri obavljanju radnji u kaznenom postupku osigurava se njegovim pozivanjem. Poziv okrivljeniku upućuje sud.

(2) Pozivanje se obavlja dostavom zatvorenoga pisanog poziva koji sadrži: naziv suda koji poziva, ime i prezime okrivljenika, naziv kaznenog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto kamo okrivljenik treba doći, dan i sat kad treba doći, naznaku da se poziva u svojstvu okrivljenika i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti prisilno doveden, službeni pečat i potpis suca.

(3) Kad se okrivljenik prvi put poziva, poučit će se u pozivu o pravu da uzme branitelja, te da branitelj može biti nazočan njegovu ispitivanju.

(4) Pri prvom ispitivanju, ili pri dostavi optužnice bez provođenja istrage (članak 191.) optužnog prijedloga ili privatne tužbe okrivljenik će se poučiti da je dužan odmah izvijestiti sud o promjeni adrese, te o namjeri da promijeni boravište i upozoriti na posljedice koje propisuje ovaj Zakon ako tako ne postupi.

(5) Ako se okrivljenik ne može odazvati pozivu zbog bolesti ili druge neotklonjive smetnje, može se ispitati u mjestu gdje se nalazi ili će se osigurati njegov prijevoz do sudske zgrade ili drugog mjesta gdje se radnja poduzima, ili se njegovo ispitivanje može odgoditi.

3. Dovođenje

Članak 89.

(1) Dovedbeni nalog može izdati sud ako je doneseno rješenje o pritvoru ili ako uredno pozvani okrivljenik ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije mogla obaviti uredna dostava poziva a iz okolnosti očito proizlazi da okrivljenik izbjegava primiti poziv.

(2) Dovedbeni nalog izvršava ju redarstvene vlasti.

(3) Dovedbeni nalog izdaje se u pisanom obliku i sadrži: ime i prezime okrivljenika kojeg treba dovesti te druge potrebne podatke koji su poznati, naziv kaznenog djela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredaba Kaznenog zakona, razlog zbog kojeg se nalaže dovođenje, službeni pečat i potpis suca koji izdaje nalog.

(4) Osoba kojoj je povjerenje izvršenje naloga predaje nalog okrivljeniku i poziva ga da pođe s njom. Ako okrivljenik to odbije, dovest će se prisilno.

(5) Protiv vojnih osoba, pripadnika redarstvene vlasti i pripadnika pravosudne policije neće se izdavati dovedbeni nalog, već će se zatražiti od njihova zapovjedništva, odnosno ustanove da ih dovede.

4. Mjere opreza

Članak 90.

(1) U slučaju kad postoje okolnosti iz članka 102. ovoga Zakona zbog kojih je moguće odrediti pritvor, sud će, ako se ista svrha može ostvariti i nekom od mjera opreza propisanih ovim člankom, obrazloženim rješenjem naložiti okrivljeniku provođenje jedne ili više mjera. Pri tome će se okrivljenik upozoriti da se u slučaju nepridržavanja izrečene mjere ta mjera može zamijeniti drugom mjerom opreza, težom mjerom ili pritvorom.

(2) Mjere opreza jesu:

- 1) zabrana napuštanja boravišta,
- 2) zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja,
- 3) obveza okrivljenika da se povremeno javlja određenoj osobi ili državnom tijelu,
- 4) zabrana sastajanja s određenim osobama ili zabrana bilo kakve veze s tim osobama,
- 5) zabrana poduzimanja određenih poslovnih aktivnosti,
- 6) privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice,
- 7) privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

(3) Mjerama opreza ne može se ograničiti pravo okrivljenika na vlastiti stan, pravo na nesmetane veze s ukućanima, bračnim ili izvanbračnim drugom, roditeljima, djecom, posvojenikom ili posvojiteljem, braniteljem, kao ni obavljanje zakonite profesionalne djelatnosti.

(4) Mjere opreza mogu biti naložene tijekom cijeloga kaznenog postupka. Prije započinjanja kaznenog postupka i tijekom istrage mjere opreza nalaže i ukida istražni sudac, a nakon podignuća optužnice ili optužnog prijedloga pa do pravomoćnosti presude - sudac pojedinac ili predsjednik vijeća. Ako se postupak vodi na zahtjev državnog odvjetnika, prije donošenja rješenja kojim se nalažu ili ukidaju mjere opreza zatražit će se mišljenje državnog odvjetnika.

(5) Mjere opreza mogu trajati dok za to postoji potreba, a najdulje do pravomoćnosti presude. Svaka tri mjeseca istražni sudac, odnosno sudac pojedinac ili predsjednik vijeća, ispitat će po službenoj dužnosti postoji li još potreba za mjerama opreza, te ih ukinuti ako one više nisu potrebne. Mjere će se ukinuti i prije proteka roka od dva mjeseca ako je za njima prestala potreba ili ako više nema zakonskih uvjeta za njihovu primjenu.

(6) Protiv rješenja kojim se određuje, produljava ili ukida mjera opreza stranke mogu izjaviti žalbu, koja ne zadržava njihovo izvršenje. O žalbi odlučuje vijeće iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. ovoga Zakona. Protiv rješenja predsjednika Vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske prema odredbi stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena.

(7) Kad je tijekom istrage državni odvjetnik predložio primjenu mjera opreza, a istražni se sudac s time ne slaže, donijet će rješenje kojim odbija prijedlog državnog odvjetnika. Protiv rješenja istražnog suca dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje rješenja i o kojoj odlučuje vijeće iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. ovoga Zakona.

(8) Redarstvene vlasti koje su, u slučaju vjerojatnosti da je počinjeno kazneno djelo protiv sigurnosti javnog prometa, izašle na mjesto događaja mogu privremeno, a najdulje na tri dana, oduzeti vozačku dozvolu od osobe za koju postoji osnova sumnje da je počinitelj.

(9) Ministar pravosuđa donijet će posebne propise kojima se pobliže uređuje način izvršenja mjera opreza, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

5. Jamstvo

Članak 91.

(1) Okrivljenik protiv kojeg treba odrediti pritvor ili je pritvor protiv njega već određen zbog bojazni da će okrivljenik pobjeći može se ostaviti na slobodi, odnosno pustiti na slobodu ako on osobno ili tko drugi za njega dade jamstvo da do kraja kaznenog postupka neće pobjeći, a sam okrivljenik obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

(2) Rješenje o jamstvu i o njegovu ukidanju donosi se sukladno članku 90. stavku 4. do 7. ovoga Zakona.

Članak 92.

- (1) Jamčevina uvijek glasi na svotu novca koja se određuje s obzirom na težinu kaznenog djela, osobne i obiteljske prilike okrivljenika, te imovno stanje okrivljenika i osobe koja daje jamstvo.
- (2) Jamčevina se sastoji u polaganju gotovog novca, vrijednosnih papira, dragocjenosti ili drugih pokretnina veće vrijednosti koje se lako mogu unovčiti i čuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jamstva na nekretnine osobe koja daje jamstvo ili u osobnoj obvezi jedne ili više osoba da će u slučaju bijega okrivljenika platiti utvrđeni iznos jamstva.
- (3) Ako okrivljenik pobjegne, rješenjem će se, sukladno propisima, odrediti kome će pripasti vrijednost dana kao jamčevina.

Članak 93.

- (1) Protiv okrivljenika će se, unatoč danom jamstvu, odrediti pritvor ako na uredan poziv ne dođe, a izostanak ne opravda, ako se sprema pobjeći ili ako postoji neka druga zakonska osnova da se protiv njega odredi pritvor.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka jamstvo se ukida. Položena jamčevina, dragocjenosti, vrijednosni papiri ili druge pokretnine vraćaju se, a hipoteka skida. Na isti se način postupa i kad kazneni postupak pravomoćno završi rješenjem o obustavi postupka ili presudom.
- (3) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo može trajati do stupanja osuđenika na izdržavanje kazne.

6. Uhićenje

Članak 94.

- (1) Svatko smije spriječiti bijeg osobe zatečene u kaznenom djelu za koje se progoni po službenoj dužnosti.
- (2) Zatečenom u kaznenom djelu smatra se ona osoba koju netko vidi kako čini radnju kaznenog djela, odnosno osoba koja je neposredno po počinjenju kaznenog djela zatečena pod okolnostima koje upućuju na to da je upravo ona počinila kazneno djelo.

Članak 95.

- (1) Redarstvene su vlasti ovlaštene uhititi osobu protiv koje izvršavaju dovedbeni nalog, te osobu protiv koje treba izvršiti rješenje o pritvoru.
- (2) Redarstvene su vlasti ovlaštene uhititi:
 - 1) osobu zatečenu u kaznenom djelu za koje se progoni po službenoj dužnosti,
 - 2) osobu za koju postoje osnove sumnje da je počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, kad postoji neki od razloga za određivanje pritvora iz članka 102. ovoga Zakona.

Članak 96.

- (1) Prilikom uhićenja uhićenika se mora odmah izvijestiti o razlozima uhićenja, osim ako to s obzirom na okolnosti uhićenja nije nikako moguće.
- (2) Prilikom uhićenja smije se upotrijebiti samo ona sila koja je prijeko potrebna da bi se izvršilo uhićenje i čije su posljedice razmjerne težini počinjenog djela.
- (3) Prilikom uhićenja, uz prethodno upozorenje, smije se upotrijebiti sila opasna po život ili koja može teško narušiti zdravlje uhićenika samo:
 - 1) ako se radi o kaznenom djelu za koje se prema zakonu može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža, a potrebno je spriječiti bijeg uhićenika,
 - 2) ako je otporom uhićenika ugrožen nečiji život ili postoji opasnost teškog narušavanja nečijeg zdravlja.
- (4) Iznimno sila se može upotrijebiti i bez prethodnog upozorenja ako to zahtijevaju okolnosti slučaja.
- (5) Redarstvene su vlasti dužne o uhićenju obavijestiti obitelj uhićenika u roku od 24 sata, osim ako se on tome protivi. O uhićenju će se obavijestiti i nadležno tijelo socijalne skrbi ako je potrebno poduzeti mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova obitelji uhićenika o kojima se on brine.

Članak 97.

- (1) Redarstvene vlasti moraju uhićenika odmah, a najkasnije u roku od dvadesetčetiri sata dovesti istražnom sucu ili ga pustiti na slobodu. Zakašnjenje moraju posebno obrazložiti.
- (2) Kad je neka osoba spriječena u bijegu prema odredbi članka 95. stavka 1. ovoga Zakona, nju će se odmah dovesti istražnom sucu ili redarstvenim vlastima koje će postupiti prema stavku 1. ovoga članka, a ako to nije moguće, o tome će se izvijestiti jedno od tih tijela.
- (3) Prilikom dovođenja uhićenika istražnom sucu podnijet će se pisana obavijest o razlozima i vremenu uhićenja. Takva se obavijest može usmeno predati na zapisnik.
- (4) Istražni će sudac uhićenika koji mu je doveden odmah upozoriti u smislu odredbe članka 6. ovoga Zakona, a po potrebi i pomoći mu da uzme branitelja. Upozorenje i izjava uhićenika unosi se u zapisnik. Ako uhićenik izjavi da neće uzeti branitelja ili u roku od dvadesetčetiri sata od primljenog upozorenja ne uzme branitelja, istražni će sudac uhićenika ispitati i odlučiti o njegovu puštanju na slobodu. U slučaju kad je obrana prema ovom Zakonu obvezatna, istražni će sudac uhićeniku koji nije uzeo branitelja prije ispitivanja odrediti branitelja po službenoj dužnosti.

7. Zadržavanje

Članak 98.

- (1) Istražni sudac može na prijedlog redarstvene vlasti ili državnog odvjetnika pisanim i obrazloženim rješenjem odrediti da se uhićenik koji mu je doveden zadrži do dvadesetčetiri sata, ako utvrdi da postoje osnove sumnje da je uhićenik počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret, ako postoje razlozi iz članka 102. stavka 1. i stavka 2. točke 1. i 2. ovoga Zakona, a zadržavanje je potrebno radi utvrđivanja istovjetnosti, provjere alibi ja, prikupljanja

podataka o dokazima, te otklanjanja ozbiljne opasnosti po život ili zdravlje ljudi ili imovinu većeg opsega. Novo zadržavanje po prethodnim odredbama može se odrediti samo još jedanput ako su glede uhićenika prikupljene obavijesti o drugom kaznenom djelu. Iznimno, istražni sudac može na prijedlog redarstvenih vlasti ili državnog odvjetnika odrediti da se prema ovom stavku uhićenik zadrži kod policije, ako se radi o kaznenim djelima iz članka 181. ovoga Zakona za koje je moguće izreći kaznu zatvora preko pet godina.

(2) Istražni sudac može po službenoj dužnosti ili na prijedlog državnog odvjetnika odrediti da se uhićenik koji mu je doveden zadrži do četrdesetosam sati i u slučaju kad smatra da postoji osnovana sumnja da je uhićenik počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret i da postoje razlozi za određivanje pritvora iz članka 102. stavka 1. i stavka 2. ovoga Zakona, ako državni odvjetnik protiv uhićenika još nije podnio istražni zahtjev, neposrednu optužnicu ili optužni prijedlog.

(3) Ako je uhićenik bio zadržan prema stavku 1. ovoga članka istražni sudac može odrediti zadržavanje prema stavku 2. ovoga članka još dvadesetčetiri sata.

(4) Istražni sudac nenadležnog suda može rješenjem zadržati osobu prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka. Istražni sudac zadržat će osobu protiv koje postoje razlozi za određivanje pritvora iz članka 102. stavka 1. i stavka 2. točke 1. i 2. ovoga Zakona kad obavlja hitne istražne radnje prije započinjanja istrage, ili kad mu je istražni sudac nadležnog suda povjerio obavljanje pojedinih istražnih radnji. U slučaju kad je odredio zadržavanje, istražni sudac nenadležnog suda dužan je do isteka roka zadržavanja zadržanu osobu uputiti nadležnom istražnom sudu, te o tome izvijestiti državnog odvjetnika.

Članak 99.

(1) Rješenje o zadržavanju odmah se uručuje uhićeniku i dostavlja nadležnom državnom odvjetništvu, a redarstvenoj vlasti ako je na njezin prijedlog ono doneseno. Ako se istražni sudac ne složi s prijedlogom državnog odvjetnika da se uhićenik zadrži, donijet će rješenje kojim se prijedlog odbija i uhićenik pušta na slobodu. Protiv toga rješenja državni odvjetnik ima pravo žalbe u roku od dvadesetčetiri sata, o žalbi odlučuje vijeće iz članka 20. stavka 2. u daljnjem roku od dvadesetčetiri sata.

(2) Uhićenik ima pravo žalbe protiv rješenja o zadržavanju za vrijeme trajanja te mjere. O žalbi odmah po njezinu primitku odlučuje vijeće iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(3) Na postupanje s uhićenikom koji je zadržan prema članku 98. stavku 1. i 2. ovoga Zakona primjenjuju se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na postupanje s pritvorenicima. U slučajevima kad je uhićenik zadržan prema odredbi članka 98. stavka 1. ovoga Zakona, redarstvene vlasti mogu s njim obaviti razgovor radi prikupljanja obavijesti, prema odredbi članka 177. stavka 4. ovoga Zakona.

(4) Zadržani uhićenik ima se odmah pustiti na slobodu ako je povodom njegove žalbe rješenje o zadržavanju bilo ukinuto ili ako su istekli rokovi iz članka 98. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, osim ako je državni odvjetnik u istražnom zahtjevu, neposrednoj optužnici ili optužnom prijedlogu zatražio određivanje pritvora.

Članak 100.

Ako je državni odvjetnik podnio istražni zahtjev, neposrednu optužnicu ili optužni prijedlog, izvijestit će odmah o tome istražnog suca koji je odredio zadržavanje. Istražni će sudac uhićenika zadržati do isteka prvoga sljedećega radnog dana do kada nadležna sudbena vlast mora odlučiti o istražnom zahtjevu i potrebi određivanja pritvora, odnosno o potrebi pritvora nakon podignute neposredne optužnice ili optužnog prijedloga. Ako nadležna sudbena vlast ne odredi pritvor do isteka prvoga sljedećega radnog dana od kada je istekao rok iz članka 98. stavka 1. i 2. ovoga Zakona na koji je zadržavanje određeno, uhićenik se mora odmah pustiti na slobodu.

8. Općenite odredbe o pritvoru

Članak 101.

(1) Pritvor može biti određen samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom.

(2) Čim prestanu razlozi zbog kojih je pritvor određen, pritvor se mora ukinuti i pritvorenika pustiti na slobodu.

(3) Pri odlučivanju o pritvoru, posebno o njegovu trajanju, vodit će se računa o razmjeru između težine počinjenoga kaznenog djela, kazne koja se, prema podacima kojima raspolaže sud, može očekivati u postupku i potrebe određivanja i trajanja pritvora.

(4) Sudbena tijela pred kojima se vodi postupak postupat će u predmetima u kojima je određen pritvor posebno žurno, te po službenoj dužnosti paziti jesu li prestali razlozi i zakonski uvjeti za pritvor i u tom slučaju ga odmah ukinuti.

9. Osnove za određivanje pritvora

Članak 102.

(1) Pritvor će se uvijek odrediti protiv osobe za koju postoji osnovana sumnja da je počinila najteži i najpogibelniji oblik kojega teškoga kaznenog djela za koje je u zakonu propisana kazna dugotrajnog zatvora. Ako okolnosti ukazuju da je riječ o slučaju za koji zakon propisuje mogućnosti izricanja blaže kazne pritvor se ne mora odrediti.

(2) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, a ne postoje uvjeti za obavezni pritvor, pritvor se protiv te osobe može odrediti:

1) ako postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će pobjeći (krije se, ne može se utvrditi njezina istovjetnost i dr.),

2) ako postoji osnovana sumnja da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za kazneni postupak ili da će ometati kazneni postupak utjecajem na svjedoke, sudionike ili prikrivače,

- 3) ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti kazneno djelo ili da će dovršiti pokušano kazneno djelo ili da će počinuti kazneno djelo kojim prijeti,
- 4) ako su u pitanju kaznena djela: ubojstva, razbojništva, silovanja, terorizma, otmice, zloporabe opojnih droga, iznude ili kojega drugoga kaznenog djela za koje zakon propisuje mogućnost izricanja kazne zatvora u trajanju od osam ili više godina, ako je to opravdano zbog načina izvršenja ili drugih posebno teških okolnosti djela.
- (3) Pritvor se može odrediti na temelju odredbe stavka 2. točke 3. ovog članka samo ako postoji opasnost od počinjenja kaznenog djela protiv imovine ili drugoga kaznenog djela za koje je prema zakonu moguće izreći kaznu zatvora preko tri godine.
- (4) Nakon pravomoćnosti optužnice pritvor se može odrediti i protiv okrivljenika koji, iako uredno pozvan, izbjegava doći na glavnu raspravu.
- (5) Pri izricanju presude uvijek će se odrediti pritvor protiv okrivljenika kojem je izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.

10. Rješenje o određivanju pritvora

Članak 103.

- (1) Pritvor se određuje pisanim rješenjem nadležne sudbene vlasti.
- (2) Rješenje o pritvoru sadrži: naziv suda koji donosi rješenje, ime i prezime osobe, jedinstveni matični broj građana državljana Republike Hrvatske, te osobne podatke osobe koja se pritvara i kazneno djelo za koje je okrivljena, zakonsku osnovu za pritvor, rok na koji je pritvor određen, odredbu o uračunavanju vremena za koje je osoba koja se pritvara bila lišena slobode prije donošenja rješenja o pritvoru s naznakom trenutka uhićenja, obrazloženje, pouku o pravu na žalbu i potpis suca. U obrazloženju će se određeno i potpuno izložiti činjenice i dokazi iz kojih proizlazi postojanje razloga iz članka 102. stavka 1., odnosno opasnosti ili bojazni iz članka 102. stavka 2. ovoga Zakona.
- (3) Rješenje o pritvoru predaje se pritvoreniku odmah po pritvaranju. U spisima se naznačava vrijeme predaje rješenja. Primitak rješenja pritvorenik potvrđuje potpisom.

11. Sudbena vlast nadležna za određivanje i ukidanje pritvora

Članak 104.

- (1) Tijekom istrage pritvor određuje i ukida istražni sudac. O prijedlogu državnog odvjetnika da se odredi pritvor istražni sudac odlučuje odmah a najkasnije u roku od dvadesetčetiri sata. Kad se istražni sudac ne složi s prijedlogom državnog odvjetnika za određivanje ili ukidanje pritvora, donijet će rješenje kojim se njegov prijedlog odbija. U takvu slučaju državni odvjetnik ima pravo žalbe u roku od četrdesetosam sati. Žalba ne zadržava izvršenje, a o njoj odlučuje vijeće iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona u roku od četrdesetosam sati.
- (2) Istražni sudac određuje i ukida pritvor na prijedlog državnog odvjetnika ili po službenoj dužnosti u slučaju kad provodi pojedine istražne radnje u skraćenom postupku ili kad je državni odvjetnik zatražio suglasnost za podignuće optužnice bez provođenja istrage, do njezina podnošenja sudu.
- (3) Nakon podnošenja optužnice ili optužnog prijedloga sudu izvan glavne rasprave do pravomoćnosti presude pritvor određuje i ukida sudsko vijeće iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. ovoga Zakona. Za trajanja glavne rasprave i do objave presude pritvor određuje, produljuje i ukida vijeće ili sudac pojedinac pred kojim se rasprava vodi.
- (4) Kad odlučuje o žalbi protiv presude, pritvor određuje, produljuje i ukida žalbeno vijeće (članak 20. stavak 2. i 3.).
- (5) Kad sudbeno vijeće koje odlučujući o izvanrednim pravnim lijekovima ukine pobijanu presudu i predmet vrati na ponovni postupak, može odrediti pritvor ako postoje razlozi iz članka 102. ovoga Zakona, a nisu protekli rokovi iz članka 109. ovoga Zakona.

Članak 105.

- (1) Na sjednicu vijeća (članak 18. stavak 3., odnosno članak 20. stavak 2.) na kojoj se nakon predaje optužnice ispituje postojanje li razlozi za pritvor, odnosno na kojoj se odlučuje o ukidanju ili produljenju pritvora nakon objave presude do njezine pravomoćnosti, obvezno se pozivaju branitelj i državni odvjetnik, a po ocjeni vijeća i pritvorenik.
- (2) Sjednica vijeća održat će se i ako uredno pozvane osobe iz stavka 1. ovoga članka ne dođu na sjednicu, ili ako okrivljenik ili njegov branitelj nisu uredno primili poziv zbog toga jer su promijenili boravište ne obavijestivši o tome sud.
- (3) Vijeće će omogućiti strankama da usmeno izlože svoja stajališta važna za donošenje odluke o pritvoru, daju potrebna obrazloženja, pisane podneske i prilože važnu dokumentaciju.
- (4) Vijeće će prilikom donošenja odluke o pritvoru uzeti u razgledavanje i dopise i dokumentaciju koja u sud pristigne do početka sjednice, a koje stranke dostave vijeću poštom ili na drugi način.
- (5) Tijekom sjednice vijeća vodi se zapisnik koji se prilaže spisu predmeta zajedno s rješenjem kojim je vijeće odlučilo o pritvoru.

12. Trajanje pritvora

Članak 106.

- (1) Pritvor određen rješenjem istražnog suca može trajati najviše mjesec dana od dana kada je pritvorenik lišen slobode.
- (2) Iz opravdanih razloga na prijedlog istražnog suca ili državnog odvjetnika, vijeće iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona može pritvor tijekom istrage produljiti za još najviše dva mjeseca.

(3) Ako se istraga vodi za kazneno djelo za koje se prema zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina ili više, vijeće iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona može, nakon isteka roka iz stavka 2. ovoga članka, pritvor produžiti za još najviše tri mjeseca.

(4) Ukupno trajanje pritvora u istrazi, računajući i vrijeme trajanja lišenja slobode prije donošenja rješenja o pritvoru, ne može prijeći šest mjeseci, i istekom tog roka pritvorenik se ima odmah pustiti na slobodu.

Članak 107.

(1) Ako se u trenutku podnošenja optužnice ili optužnog prijedloga sudu okrivljenik nalazi u pritvoru, vijeće iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. ovoga Zakona odmah će, a najkasnije u roku od četrdesetosam sati po podnošenju optužnice ili optužnog prijedloga odlučiti ima li još mjesta pritvoru, te svojim rješenjem produžiti ili ukinuti pritvor.

(2) Nakon podnošenja optužnice, optužnog prijedloga ili prijedloga da se optužnica podigne bez istrage pritvor može trajati do pravomoćnosti presude. Vijeće iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. ovoga Zakona svaka će dva mjeseca ispitati postoje li zakonski uvjeti za pritvor, te ga rješenjem produžiti ili ukinuti. Žalba protiv ovoga rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

(3) Ako je povodom prigovora protiv optužnice, zahtjeva predsjednika vijeća za ispitivanje optužnice ili zahtjeva za obnovu kaznenog postupka predmet vraćen u istragu, ranije određeni pritvor do podnošenja nove optužnice traje najdulje šest mjeseci. Nakon podnošenja nove optužnice primijenit će se odredbe stavka 2. ovoga članka.

(4) Okrivljenik i njegov branitelj svakodobno mogu sudu predložiti ukidanje pritvora. Protiv rješenja vijeća kojim se odbija prijedlog za ukidanje pritvora žalba nije dopuštena. U svakom slučaju pritvor će se ukinuti i zatvorenik pustiti na slobodu kad sud izrekne presudu kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe ili se optužba odbija.

(5) Što se tiče pritvora u skraćenom postupku od predaje optužnog prijedloga do završetka glavne rasprave, primjenjuju se odredbe članka 102. ovoga Zakona, ali vijeće je dužno svakih mjesec dana ispitati postoje li razlozi za pritvor.

Članak 108.

(1) Pritvor određen prema članku 102. stavku 2. točki 2. ovoga Zakona ukinut će se s čim budu prikupljeni, odnosno izvedeni dokazi zbog čijeg je osiguranja pritvor određen, a najkasnije do završetka glavne rasprave.

(2) Pritvor određen prema članku 102. stavku 4. ovoga Zakona može trajati najdulje mjesec dana.

Članak 109.

(1) U svakom slučaju, ukupno trajanje pritvora ne može prijeći:

- 1) šest mjeseci ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do tri godine,
- 2) godinu dana ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do pet godina,
- 3) godinu i šest mjeseci ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do osam godina,
- 4) dvije godine ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora preko osam godina,
- 5) dvije godine i šest mjeseci ako se za kazneno djelo može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

(2) Na prijedlog državnog odvjetnika, nakon što je prvostupanjska presuda ukinuta po pravnom lijeku, vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske može, kad za to postoje važni razlozi, produžiti rokove trajanja pritvora iz stavka 1. ovoga članka najdulje još za šest mjeseca. Rokovi iz stavka 1. ovoga članka mogu se produžiti samo jedanput.

13. Žalba protiv rješenja o određivanju ili produžjenju pritvora

Članak 110.

(1) Žalbu protiv rješenja kojim se određuje, produžuje ili ukida pritvor mogu podnijeti okrivljenik, njegov branitelj i državni odvjetnik u roku od četrdesetosam sati. Protiv rješenja vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojim se određuje, produžuje ili ukida pritvor žalba nije dopuštena.

(2) Žalba protiv rješenja o određivanju, produžjenju ili ukidanju pritvora ne zadržava njegovo izvršenje.

(3) O žalbi iz stavka 1. ovoga članka podnesenoj protiv rješenja suca pojedinca i istražnog suca odlučuje vijeće iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Kad je rješenje o određivanju, produžjenju ili ukidanju pritvora donijelo vijeće, o žalbi protiv rješenja odlučuje vijeće višeg suda.

(5) Vijeće će donijeti odluku o žalbi iz stavka 1. ovoga članka u roku od četrdeset osam sati.

14. Izvršenje pritvora i postupanje s pritvorenicima

Članak 111.

(1) Pritvor se izvršava prema odredbama ovoga Zakona i na njemu utemeljenih propisa.

(2) Pritvor se izvršava u zatvorima koje za tu namjenu odredi ministar pravosuđa. Na poslovima izvršavanja pritvora mogu raditi samo oni djelatnici Ministarstva pravosuđa koji imaju potrebna znanja i vještine i stručnu spremu predviđenu propisima.

(3) Ministar pravosuđa donosi propise iz stavka 1. ovoga članka te propisuje uvjete kojima moraju udovoljavati djelatnici koji rade na poslovima izvršenja pritvora.

Članak 112.

(1) Pritvor se mora izvršavati tako da se ne vrijeđa osoba i dostojanstvo pritvorenika. Ovlašteni djelatnici pravosudne policije i straže pri izvršavanju pritvora smiju upotrijebiti prisilna sredstva samo onda i na način kako je

to propisano, u slučajevima ako na drugi način nije moguće provesti mjere izvršenja pritvora kojima pritvorenik pruža aktivni ili pasivni otpor.

(2) Pritvorenikova prava i slobode mogu biti ograničeni samo u mjeri potrebnoj da se ostvari svrha radi kojeg je određen pritvor, spriječiti bijeg pritvorenika, spriječiti počinjenje kaznenog djela, te otkloni opasnost po život i zdravlje ljudi.

(3) Uprava zatvora prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvorenima. Zbirka tih podataka sadržava:

- 1) podatke o istovjetnosti pritvorenika i njegovu psihofizičkom stanju,
- 2) podatke o primitku u pritvor, trajanju, produljenju i ukinuću pritvora,
- 3) podatke o radu koji pritvorenik obavlja,
- 4) podatke o ponašanju pritvorenika i primijenjenim stegovnim mjerama,
- 5) druge podatke koje određuje ministar pravosuđa,

(4) Podaci iz stavka 3. ovoga članka pohranjuju se i uporabljaju dok traje pritvor. Osim središnjoj evidenciji o pritvorenima koju vodi Ministarstvo pravosuđa, ti se podaci daju na pisani zahtjev tijelima kaznenog postupka i pojedinca na kojega se odnose.

Članak 113.

Pritvorenici se smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje udovoljavaju potrebnim zdravstvenim uvjetima. U istu prostoriju ne smiju biti smještene osobe različita spola. U pravilu, pritvorenici se neće smjestiti u istu prostoriju s osobama koje izdržavaju kaznu zatvora. Pritvorenik se neće smjestiti zajedno s osobama koje bi na njega mogle štetno djelovati, ili s osobama s kojima bi druženje moglo štetno utjecati na vođenje postupka.

Članak 114.

(1) Pritvorenici imaju pravo na osmosatni neprekidni odmor u vremenu od dvadesetčetiri sata. Osim toga njima će se osigurati kretanje na slobodnom zraku najmanje dva sata dnevno.

(2) Pritvorenik smije kod sebe imati novac, predmete i osobne uporabe, higijenske potrepštine, o svom trošku nabavljati knjige, novine i druge tiskovine, sredstva za praćenje javnih medija, te imati druge predmete u količini i veličini koja ne ometa boravak u prostoriji i ne remeti kućni red. Prilikom primitka u pritvor od pritvorenika će se prilikom osobne pretrage oduzeti predmeti u svezi s kaznenim djelom, a ostali predmeti koje okrivljenik ne smije imati u pritvoru prema njegovoj će se uputi pohraniti i čuvati ili predati osobi koju odredi pritvorenik.

Članak 115.

(1) Po odobrenju istražnog suca i pod njegovim nadzorom ili nadzorom osobe koju on odredi pritvorenika imaju pravo posjećivati, u okviru kućnog reda, njegovi srodnici, a na njegov zahtjev liječnik i druge osobe. Pojedini se posjeti mogu zabraniti ako bi zbog toga mogla nastati šteta za vođenje postupka.

(2) Istražni će sudac odobriti konzulatom službeniku strane zemlje posjet pritvoreniku koji je državljanin te zemlje, sukladno kućnom redu pritvora.

(3) Pritvorenik se smije dopisivati s osobama izvan zatvora sa znanjem i pod nadzorom istražnog suca, a nakon podignute optužnice, predsjednika vijeća. Pritvoreniku se može zabraniti odašiljanje i primanje pisama i drugih pošiljaka, ali ne i odašiljanje molbe, pritužbe ili žalbe.

(4) Pritvorenik ima pravo, sukladno kućnom redu, o svom trošku obavljati telefonske razgovore. Uprava pritvora u tu svrhu pritvorenima osigurava potreban broj javnih telefonskih priključaka. Istražni sudac, sudac pojedinac ili predsjednik vijeća mogu zbog razloga sigurnosti ili postojanja nekog od razloga iz članka 102. stavka 1. i stavka 2. točke 1., 2. i 3. ovoga Zakona rješenjem ograničiti ili zabraniti pritvoreniku korištenje telefona.

(5) Pritvorenik ima pravo slobodne i neometane veze s braniteljem.

Članak 116.

(1) Za stegovne prijestupe pritvorenika istražni sudac, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća može, na prijedlog upravitelja zatvora, izreći stegovnu kaznu ograničenja posjeta i dopisivanja. To se ograničenje ne odnosi na veze pritvorenika s braniteljem ili susrete s konzularnim službenikom.

(2) Stegovni prijestupi su sve teže povrede koje se odnose na:

- 1) fizičke napade na druge pritvorenike, djelatnike ili službene osobe, odnosno njihovo vrijeđanje,
- 2) izrađivanje, primanje, unošenje, krijumčarenje predmeta za napad ili bijeg,
- 3) unošenje u zatvor ili pripremanje u zatvoru opojnih sredstava ili alkohola,
- 4) povrede propisa o sigurnosti na radu, protupožarnoj zaštiti te spriječavanju posljedica prirodnih nepogoda,
- 5) namjerno prouzročenje veće materijalne štete,
- 6) nedolično ponašanje pred drugim pritvorenima ili službenim osobama.

(3) Protiv rješenja o stegovnoj mjeri dopuštena je žalba vijeću iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. ovoga Zakona u roku od dvadesetčetiri sata. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) O primjeni prisilnih mjera prema pritvoreniku uprava zatvora bez odgode izvješćuje istražnog suca.

Članak 117.

(1) Nadzor nad izvršenjem pritvora obavlja predsjednik nadležnog suda.

(2) Predsjednik suda ili sudac kojega on odredi dužan je najmanje jedanput tjedno obići pritvorenike i ako nađe da je potrebno, i bez nazočnosti pravosudnog policajca, izvijestiti se kako se pritvorenici hrane, kako zadovoljavaju ostale potrebe i kako se s njima postupa. Predsjednik suda, odnosno sudac kojeg on odredi, dužan je poduzeti potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uočene pri obilasku zatvora. Predsjednik suda ne može odrediti da istražni sudac umjesto njega obavlja nadzor nad izvršavanjem pritvora.

(3) Predsjednik suda i istražni sudac ili predsjednik vijeća, odnosno sudac pojedinac pred kojim se vodi postupak, neovisno o nadzoru iz stavka 2. ovoga članka, mogu u svako doba obilaziti pritvorenike, s njima razgovarati i od njih primiti pritužbe.

(4) Ako tijekom pregleda ili povodom pritužbe pritvorenika sudac iz stavka 2. ovoga članka utvrdi da je istekao rok trajanja pritvora određen u rješenju o pritvoru ili da ne postoji zakoni ta odluka o oduzimanju slobode, odmah će odrediti pritvorenikovo puštanje na slobodu.

Članak 118.

Ministar pravosuđa propisat će kućni red u zatvorima za izdržavanje pritvora kojim će se pobliže urediti izvršavanje pritvora u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Glava X.

TROŠKOVI KAZNENOG POSTUPKA

Članak 119.

(1) Troškovi kaznenog postupka jesu izdaci učinjeni u povodu kaznenog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka i izdaci za poduzete istražne radnje prije istrage.

(2) Troškovi kaznenog postupka obuhvaćaju:

1) troškove za svjedoke, vještake, tumače i stručne osobe, troškove stenografiranja i tehničkog snimanja te troškove očevida,

2) podvozne troškove okrivljenika,

3) izdatke za dovođenje okrivljenika ili uhićene osobe,

4) podvozne i putne troškove službenih osoba,

5) troškove liječenja okrivljenika dok se nalazi u pritvoru ili zdravstvenoj ustanovi na temelju odluke suda, te troškove porođaja,

6) paušalnu svotu,

7) nagradu i nužne izdatke branitelja, nužne izdatke privatnog tužitelja i oštećenika kao tužitelja i njihovih zakonskih zastupnika te nagradu i nužne izdatke njihovih opunomoćenika,

8) nužne izdatke oštećenika i njegova zakonskog zastupnika te nagradu i nužne izdatke njegova opunomoćenika.

(3) Paušalna svota utvrđuje se u okviru svota određenih posebnim propisom s obzirom na složenost i trajanje kaznenog postupka i imovno stanje osobe obvezne da plati tu svotu.

(4) Troškovi iz stavka 2. točke 1. do 5. ovoga članka te nužni izdaci postavljenog branitelja i postavljenog opunomoćenika oštećenika kao tužitelja (članak 66. i 124.) u postupku zbog kaznenih djela za koja se progoni po službenoj dužnosti predujmaju se iz sredstava tijela koje vodi kazneni postupak, a naplaćuju kasnije od osoba koje su ih dužne naknaditi prema odredbama ovoga Zakona.

(5) Troškovi za prevođenje na jezike manjina u Republici Hrvatskoj koji nastanu primjenom odredaba Ustava i zakona o pravu pripadnika manjina u Hrvatskoj na uporabu svog jezika neće se naplaćivati od osoba koje su prema odredbama ovoga Zakona dužne naknaditi troškove kaznenog postupka.

Članak 120.

(1) U svakoj presudi i rješenju kojim se obustavlja kazneni postupak odlučit će se tko će snositi troškove postupka i koliki su.

(2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, posebno rješenje o visini troškova donijet će istražni sudac, sudac pojedinac ili predsjednik vijeća kad se ti podaci pribave. Zahtjev s podacima o visini troškova može se podnijeti najkasnije u roku od tri mjeseca od dana dostave pravomoćne presude ili rješenja osobi koja ima pravo postaviti takav zahtjev.

(3) Kad je o troškovima kaznenog postupka odlučeno posebnim rješenjem, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće iz članka 18. stavak 3., odnosno članka 20. stavak 2. ovoga Zakona.

Članak 121.

(1) Okrivljenik, oštećenik, oštećenik kao tužitelj, privatni tužitelj, branitelj, zakonski zastupnik, opunomoćenik, svjedok, vještak, tumač i stručna osoba (članak 198.), bez obzira na ishod kaznenog postupka, podmiruju troškove svog dovođenja, odgode istražne radnje ili glavne rasprave i druge troškove postupka koje su prouzročili svojom krivnjom te razmjerni dio paušalne svote.

(2) O troškovima iz stavka 1. ovoga članka donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje podmiruju privatni tužitelj i okrivljenik rješava u odluci o glavnoj stvari.

Članak 122.

(1) Kad sud okrivljenika proglasi krivim, izreći će u presudi da je dužan naknaditi troškove kaznenog postupka.

(2) Osoba koja je okrivljena za više kaznenih djela neće se osuditi na naknadu troškova u svezi s djelima za koja je oslobođena optužbe ako se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.

(3) U presudi kojom je više okrivljenika proglašeno krivima sud će odrediti koliki će dio troškova podmiriti svaki od njih, a ako to nije moguće, odlučit će da svi okrivljenici solidarno podmire troškove. Plaćanje paušalne svote odredit će se za svakog okrivljenika pojedinačno.

(4) U odluci kojom rješava o troškovima sud može osloboditi okrivljenika obveze da naknadi u cijelosti ili djelomično troškove kaznenog postupka iz članka 119. stavka 2. točke 1. do 6. ovoga Zakona ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje uzdržavanje okrivljenika ili osoba koje je on dužan uzdržavati. Ako se te

okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima, predsjednik vijeća može posebnim rješenjem osloboditi okrivljenika dužnosti naknade troškova kaznenog postupka.

Članak 123.

- (1) Kad se obustavi kazneni postupak ili kad se donese presuda kojom se okrivljenik oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija, izreći će se u rješenju, odnosno presudi da troškovi kaznenog postupka iz članka 119. stavka 2. točke 1. do 5. ovoga Zakona te nužni izdaci okrivljenika i nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava, osim u slučajevima određenim u stavcima 2., 3., 4. i 5. ovoga članka.
- (2) Osoba koja je svjesno podnijela lažnu prijavu podmiriti će troškove kaznenog postupka.
- (3) Privatni tužitelj obvezan je naknaditi troškove kaznenog postupka iz članka 119. stavak 2. točka 1. do 6. ovoga Zakona, nužne izdatke okrivljenika te nužne izdatke i nagradu njegova branitelja ako je postupak završen presudom kojom se okrivljenik oslobađa optužbe, ili presudom kojom se optužba odbija, ili rješenjem o obustavi postupka, osim ako je postupak obustavljen, odnosno ako je donesena presuda kojom se optužba odbija zbog smrti okrivljenika ili oboljenja od kakve trajne duševne bolesti ili zato što je nastupila zastara kaznenog progona zbog odugovlačenja postupka koje se ne može pripisati u krivnju privatnog tužitelja. Ako je postupak obustavljen zbog odustanka od tužbe, okrivljenik i privatni tužitelj mogu se nagoditi o svojim međusobnim troškovima. Ako ima više privatnih tužitelja, troškove će solidarno podnositi svi.
- (4) Oštećenik koji je odustao od prijedloga za kazneni progon pa zbog toga bude obustavljen postupak snosit će troškove kaznenog postupka ako okrivljenik nije izjavio da će ih platiti.
- (5) Kad sud odbije optužbu zbog nenadležnosti, odluku o troškovima donijet će nadležni sud.

Članak 124.

- (1) Nagradu i nužne izdatke branitelja i opunomoćenika privatnog tužitelja ili oštećenika dužna je platiti zastupana osoba, bez obzira na to tko je prema odluci suda dužan podmiriti troškove kaznenog postupka, osim ako prema odredbama ovoga Zakona nagrada i nužni izdaci branitelja padaju na teret proračunskih sredstava. Ako je okrivljeniku branitelj bio postavljen, a plaćanjem bi nagrade i nužnih izdataka bilo dovedeno u pitanje uzdržavanje okrivljenika ili uzdržavanje osoba koje je on obvezan uzdržavati, nagrada i nužni izdaci branitelja isplatit će se iz proračunskih sredstava. Tako će se postupiti i ako je oštećeniku kao tužitelju bio postavljen opunomoćenik.
- (2) Opunomoćenik koji nije odvjetnik nema pravo na nagradu, već samo na nužne izdatke.

Članak 125.

O dužnosti plaćanja troškova koji nastanu kod višeg suda odlučuje konačno taj sud prema odredbama članka 119. do 124. ovoga Zakona.

Članak 126.

Potanje propise o naknadi troškova u kaznenom postupku donosi ministar pravosuđa.

Glava XI.

IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Članak 127.

- (1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao zbog počinjenja kaznenog djela raspraviti će se na prijedlog ovlaštenih osoba u kaznenom postupku, ako se time ne bi znatno odugovlačio taj postupak.
- (2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništaj određenoga pravnog posla.

Članak 128.

Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parnici.

Članak 129.

- (1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku podnosi se tijelu kome se podnosi kaznena prijava ili sudu pred kojim se vodi postupak.
- (2) Prijedlog se može podnijeti najkasnije do završetka glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom.
- (3) Osoba ovlaštena na podnošenje prijedloga dužna je određeno naznačiti svoj zahtjev i podnijeti dokaze.
- (4) Ako ovlaštena osoba nije stavila prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku do podignuća optužbe, izvijestit će se da taj prijedlog može staviti do završetka glavne rasprave.

Članak 130.

- (1) Ovlaštene osobe (članak 128.) mogu do završetka glavne rasprave odustati od prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku i ostvarivati ga u parnici. U slučaju odustanka od prijedloga takav se prijedlog ne može ponovno staviti, osim ako ovim Zakonom nije što drugo određeno.
- (2) Ako je imovinskopravni zahtjev nakon stavljenog prijedloga a prije završetka glavne rasprave prešao po pravilima imovinskog prava na drugu osobu, pozvat će se ta osoba da se očituje ota je li pri prijedlogu. Ako se uredno pozvani ne odazove, smatrat će se da je odustao od stavljenog prijedloga.

Članak 131.

- (1) Sud pred kojim se vodi postupak ispitat će okrivljenika o činjenicama navedenim u prijedlogu i izvidjeti okolnosti koje su važne za utvrđivanje imovinskopravnog zahtjeva. Ali i prije nego što je stavljen takav prijedlog, sud je dužan prikupiti dokaze i izvidjeti što je potrebno za odlučivanje o zahtjevu.
- (2) Ako bi se izvidanjem o imovinskopravnom zahtjevu znatno odugovlačio kazneni postupak, sud će se ograničiti na prikupljanje onih podataka čije utvrđivanje kasnije ne bi bilo moguće ili bi bilo znatno otežano.

Članak 132.

(1) O imovinskopravnim zahtjevima odlučuje sud.

(2) U presudi kojom okrivljenika proglašava krivim sud može oštećeniku dosuditi imovinskopravni zahtjev u cijelosti ili mu može imovinskopravni zahtjev dosuditi djelomično, a za ostatak uputiti ga na parnicu. Ako podaci kaznenog postupka ne daju pouzdanu osnovu ni za potpuno ni za djelomično presuđenje, sud će oštećenika uputiti da imovinskopravni zahtjev u cijelosti može ostvarivati u parnici.

(3) Kad sud donese presudu kojom se okrivljenik oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rješenjem obustavi kazneni postupak, uputit će oštećenika da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici. Kad se sud proglasi nenadležnim za kazneni postupak, uputit će oštećenika da imovinskopravni zahtjev može prijaviti u kaznenom postupku koji će početi ili nastaviti nadležni sud.

Članak 133.

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na povrat stvari, a sud ustanovi da stvar pripada oštećeniku i da se nalazi kod okrivljenika ili kod kojeg od sudionika kaznenog djela ili kod osobe kojoj su je oni dali na čuvanje, odredit će u presudi da se stvar preda oštećeniku.

Članak 134.

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na poništaj određenoga pravnog posla, a sud ustanovi da je zahtjev osnovan, izreći će u presudi potpun ili djelomičan poništaj toga pravnog posla, s posljedicama koje otuda proistječu, ne dirajući prava trećih osoba.

Članak 135.

(1) Pravomoćnu presudu kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu može sud u kaznenom postupku izmijeniti samo povodom izvanrednog pravnog lijeka.

(2) Izvan tog slučaja, osuđenik, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parnici zahtijevati da se pravomoćna presuda kaznenog suda kojom je odlučeno u imovinskopravnom zahtjevu izmijeniti, i to ako postoje uvjeti za obnovu postupka prema odredbama koje važe za parnični postupak.

Članak 136.

(1) Na prijedlog ovlaštenih osoba (članak 128.) mogu se u kaznenom postupku prema odredbama koje vrijede za ovršni postupak odrediti privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva nastalog zbog počinjenja kaznenog djela.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka donosi i istraži istražni sudac. Nakon podignute optužnice rješenje donosi izvan glavne rasprave predsjednik vijeća, a na glavnoj raspravi vijeće. Žalba na rješenje o privremenoj mjeri ne zadržava njegovo izvršenje.

Članak 137.

(1) Ako je riječ o stvarima koje nedvojbeno pripadaju oštećeniku, a ne služe za utvrđivanje činjenice u kaznenom postupku, te će se stvari predati oštećeniku i prije završetka postupka.

(2) Ako se više oštećenika spori o vlasništvu stvari, uputit će se na parnicu, a sud će u kaznenom postupku odrediti samo čuvanje stvari kao privremenu mjeru osiguranja.

(3) Stvari koje služe za utvrđivanje činjenica oduzet će se privremeno i nakon završetka postupka vratiti vlasniku. Ako je takva stvar prije ko potrebna vlasniku, ona mu se može vratiti i prije završetka postupka uz obvezu da je na zahtjev donese.

Članak 138.

(1) Ako oštećenik ima zahtjev prema trećoj osobi zato što se kod nje nalaze stvari pribavljene kaznenim djelom ili zato što je ona zbog kaznenog djela došla do imovinske koristi, može sud u kaznenom postupku, na prijedlog ovlaštenih osoba (članak 128.), a prema odredbama koje vrijede za ovršni postupak, odrediti privremene mjere osiguranja i prema toj trećoj osobi. Odredbe članka 136. stavka 2. ovoga Zakona vrijede i u tom slučaju.

(2) U presudi kojom se okrivljenik proglašava krivim sud će ili ukinuti mjere iz stavka 1. ovoga članka, ako već prije toga nisu ukinute, ili će oštećenika uputiti na parnicu, s tim da će se te mjere ukinuti ako parnica ne bude pokrenuta u roku koji odredi sud.

Glava XII.

DONOŠENJE I PROGLAŠAVANJE ODLUKA

Članak 139.

(1) U kaznenom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naloga.

(2) Presudu donosi samo sud, a rješenja i naloge donose i druga tijela koja sudjeluju u kaznenom postupku.

Članak 140.

(1) Odluke vijeća donose se nakon usmenog vijećanja i glasovanja. Odluka je donesena kad je za nju glasovala većina članova vijeća. Osuda na dugotrajni zatvor može se donijeti samo jednoglasno.

(2) Predsjednik vijeća upravlja vijećanjem i glasovanjem te glasuje posljednji. On je dužan brinuti se da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre.

(3) Ako se glasovi razdijele na više od dva mnijenja tako da niti jedno nema za sebe većinu glasova, pitanja će se razdvojiti i glasovanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se donijeti tako da će se glasovi koji su za okrivljenika najpovoljniji pribrojiti glasovima koji su od njih manje povoljni, sve dok se ne postigne potrebna većina.

(4) Članovi vijeća ne mogu odbiti glasovati o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća, ali član vijeća koji je glasovao da se okrivljenik oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini nije dužan glasovati o sankciji. Ako ne

glasuje, uzet će se kao da je pristao na glas koji je za okrivljenika najpovoljniji. Na njegov zahtjev ta će se okolnost posebno navesti u obrazloženju presude.

Članak 141.

- (1) Pri odlučivanju najprije se glasuje je li sud nadležan, je li potrebno dopuniti postupak te o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima, prelazi se na rješavanje o glavnoj stvari.
- (2) Pri odlučivanju o glavnoj stvari najprije će se glasovati je li okrivljenik počinio kazneno djelo i je li za nj kriv, a nakon toga glasovat će se o kazni, drugim kaznenim sankcijama, troškovima kaznenog postupka, imovinsko-pravnim zahtjevima i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.
- (3) Ako je ista osoba optužena za više kaznenih djela, glasovat će se o krivnji i kazni za svako djelo, a nakon toga o jedinstvenoj kazni za sva djela.

Članak 142.

- (1) Vijećanje i glasovanje obavljaju se u nejavnom zasjedanju.
- (2) U prostoriji u kojoj se obavlja vijećanje i glasovanje mogu biti nazočni samo članovi vijeća i zapisničar.

Članak 143.

- (1) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, odluke se priopćuju osobama s pravnim interesom usmenim proglašavanjem ako su nazočne, a dostavom ovjerovljenog prijepisa ako su odsutne.
- (2) Ako je odluka usmeno proglašena, to će se naznačiti u zapisniku ili na spisu, a osoba kojoj je priopćenje dano potvrdit će to svojim potpisom. Ako osoba s pravnim interesom izjavi da se neće žaliti, ovjerovljeni prijepis usmeno priopćene odluke neće joj se dostaviti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Prijepisi odluka protiv kojih je dopuštena žalba dostavljaju se s uputom o pravu na žalbu.

Glava XIII.

DOSTAVA ODLUKA, PODNESAKA I DOPISA TE RAZGLEDANJE SPISA

Članak 144.

- (1) Odluke, podnesci i drugi dopisi dostavljaju se u pravilu poštom. Dostava se može obavljati i preko službene osobe tijela koje je odluku donijelo ili neposredno kod tog tijela.
- (2) Poziv za glavnu raspravu ili druge pozive sud može i usmeno dati osobi koja se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Poziv predan na taj način zabilježiti će se u zapisniku, koji će pozvana osoba potpisati, osim ako je taj poziv zabilježen u zapisniku o glavnoj raspravi. Smatra se da je time dostava postala pravovaljanom.

Članak 145.

Dopis za koji je u ovom Zakonu određeno da se ima osobno dostaviti predaje se neposredno osobi kojoj je upućeno. Ako se osoba kojoj se dopis mora osobno dostaviti ne zatekne tamo gdje se dopis ima dostaviti, dostavljač će se izvijestiti kad i na kojem mjestu može tu osobu zateći i ostaviti joj kod jedne od osoba navedenih u članku 146. ovoga Zakona pisanu obavijest da radi primanja dopisa bude u određen dan i sat u svom stanu ili na svome radnom mjestu. Ako i nakon toga dostavljač ne zatekne osobu kojoj se podnesak ima dostaviti, postupit će se prema odredbi članka 146. stavka 1. ovoga Zakona. Time se smatra da je podnesak dostavljen.

Članak 146.

- (1) Dopisi za koje u ovom Zakonu nije propisano da se moraju osobno dostaviti dostavljaju se također osobno, no oni se, ako se primatelj ne zatekne u stanu ili na poslu, mogu predati kojem od njegovih odraslih članova domaćinstva, koji su dužni primiti dopis. Ako se oni ne zateknu u stanu, dopis će se predati nadstojniku ili susjedu, ako oni na to pristanu. Ako se dopis dostavlja osobi na poslu, a ona se tamo ne zatekne, dopis se može ostaviti osobi ovlaštenoj za primanje pošte koja ga je dužna primiti, ili osobi koja je zaposlena na istome mjestu, ako ona pristane da primi podnesak.
- (2) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se dopis ima dostaviti odsutna i da joj ga osobe iz stavka 1. ovoga članka zbog toga ne mogu predati na vrijeme, dopis će se vratiti uz naznaku gdje se odsutni nalazi.

Članak 147.

- (1) Okrivljeniku će se poziv za prvo ispitivanje u prethodnom postupku i poziv za glavnu raspravu osobno dostaviti.
- (2) Okrivljeniku koji nema branitelja osobno će se dostaviti optužnica, optužni prijedlog ili privatna tužba, a i presuda i druge odluke od čije dostave teče žalbeni rok. Na zahtjev okrivljenika presuda i druge odluke dostavit će se osobi koju on odredi.
- (3) Ako se okrivljeniku ne može dostaviti odluka, osim presude iz stavka 4. ovoga članka ili žalba protivne stranke koja se dostavlja na odgovor zato što nije prijavio promjenu adrese ili je očito da na drugi način izbjegava primitak odluke sud će odluku, odnosno žalbu istaknuti na oglasnoj ploči, pa će se nakon proteka roka od petnaest dana uzeti da je dostava postala pravovaljana.
- (4) Ako okrivljeniku koji nema branitelja treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a presuda se ne može dostaviti na njegovu dosadašnju adresu, sud će okrivljeniku postaviti branitelja po službenoj dužnosti koji će obavljati tu dužnost dok se ne sazna nova adresa okrivljenika. Postavljenom branitelju odredit će se potreban rok za upoznavanje sa spisima koji ne može biti kraći od osam dana, a nakon toga će se presuda dostaviti postavljenom branitelju i postupak nastaviti.
- (5) Ako okrivljenik ima branitelja, optužnica, optužni prijedlog, privatna tužba i sve odluke od čije dostave teče žalbeni rok, a i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, dostavit će se i branitelju i okrivljeniku prema odredbama članka 146. ovoga Zakona. U takvu slučaju rok za podnošenje pravnog lijeka, odnosno odgovora na žalbu teče od dana dostave dopisa branitelju osim u slučaju iz članka 362. stavka 2. ovoga Zakona. Ako se

okrivljeniku ne može dostaviti odluka, odnosno žalba zato što je njegova adresa nepoznata postupit će se prema odredbi stavka 3. ovoga članka. U takvu slučaju rok za podnošenje pravnog lijeka, odnosno odgovora na žalbu računa se prema odredbi stavka 3. ovoga članka.

(6) Ako se dopis ima dostaviti branitelju okrivljenika, a on ima više branitelja, dovoljno je da se dostavi jednom od njih.

Članak 148.

(1) Poziv za glavnu raspravu i drugi pozivi dostavljaju se privatnom tužitelju i oštećeniku kao tužitelju, odnosno njihovom zakonskom zastupniku osobno (članak 145.), a njihovim opunomoćenicima prema članku 146. ovoga Zakona. Na isti način dostavljaju im se i odluke za koje od dana dostave teče žalbeni rok te žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora.

(2) Ako se osobama iz stavka 1. ovoga članka ili oštećeniku poziv, odluka ili žalba ne može dostaviti na dosadašnju adresu, sud će poziv, odnosno odluku ili žalbu istaknuti na oglasnu ploču suda, i protekom roka od petnaest dana od dana isticanja smatra se da je dostava postala pravovaljanom.

(3) Ako oštećenik, oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj ima zakonskog zastupnika ili opunomoćenika, dostava će se obaviti njemu, a ako ih ima više, samo jednom od njih.

Članak 149.

(1) Potvrdu o obavljenoj dostavi (dostavnicu) potpisuju primatelj i dostavljač. Primatelj će na dostavnici sam naznačiti dan i sat primitka.

(2) Ako primatelj ne zna pisati ili se nije u stanju potpisati, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan primitka i staviti napomenu zašto je potpisao primatelja.

(3) Ako primatelj odbije potpisati dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i naznačiti dan i sat predaje. Time je dostava obavljena.

Članak 150.

Kad primatelj ili odrasli član njegova domaćinstva odbije primiti dopis, dostavljač će zabilježiti na dostavnici dan, sat i razlog odbijanja primitka, a dopis će ostaviti u stanu primatelja ili u prostoriji gdje je on zaposlen. Time je dostava obavljena.

Članak 151.

(1) Vojnim osobama, pripadnicima redarstvene vlasti i pripadnicima pravosudne policije poziv se dostavlja preko njihova zapovjedništva, odnosno neposrednog zapovjednika, a prema potrebi mogu im se na taj način dostavljati i ostali dopisi.

(2) Osobama kojima je oduzeta sloboda poziv se dostavlja u sudu ili preko uprave ustanove u kojoj su smještene.

(3) Osobama koje u Republici Hrvatskoj imaju pravo imuniteta po međunarodnom pravu poziv se dostavlja preko Ministarstva vanjskih poslova, ako međunarodnim ugovorima nije što drugo predviđeno.

(4) Poziv državljanima Republike Hrvatske u stranoj državi, ako se ne primjenjuje postupak propisan odredbama o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, dostavlja se posredovanjem diplomatskog ili konzularnog poslanstva Republike Hrvatske u stranoj državi, uz uvjet da se strana država ne protivi takvu načinu dostave i uz privolu primatelja poziva. Ovlašteni djelatnik diplomatskog ili konzularnog poslanstva potpisuje dostavnicu kao dostavljač, ako je poziv uručen u samom poslanstvu, a ako je poziv dostavljen poštom, to potvrđuje na dostavnici.

Članak 152.

(1) Državnom odvjetniku odluke i drugi dopisi dostavljaju se predajom pisarnici državnog odvjetništva.

(2) Kad se dostavljaju odluke od kojih od dana dostave teče rok, danom dostave smatra se dan predaje dopisa pisarnici državnog odvjetništva.

Članak 153.

(1) Pozivi i odluke koje se donose do završetka glavne rasprave za osobe koje sudjeluju u postupku, osim za okrivljenika, mogu se predati sudioniku u postupku koji pristane da ih uruči onomu komu su upućeni, ako tijelo postupka smatra da je na taj način zajamčeno njihovo dostavljanje.

(2) O pozivu za glavnu raspravu ili drugom pozivu te o odluci o odgodi glavne rasprave ili drugih zakazanih radnji mogu se osobe iz stavka 1. ovoga članka izvijestiti brzojavom, telefonom, teleksom ili telefaksom, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da će obavijest upućenu na taj način primiti osoba kojoj je upućena.

(3) O pozivu i predaji odluke obavljenim na način propisan u stavku 1. i 2. ovoga članka sastavit će se službena zabilježka u spisu.

(4) Za osobu koja je prema stavku 1. ili stavku 2. ovoga članka bila izviješčena, odnosno kojoj je odluka upućena mogu nastupiti štetne posljedice propisane za propuštanje samo ako se utvrdi da je pravovremeno primila poziv ili odluku i da je bila poučena o posljedicama propusta.

Članak 154.

U slučajevima koji nisu ovim Zakonom propisani dostava se obavlja prema odredbama koje važe za parnični postupak.

Članak 155.

(1) Svakomu, u čijemu je to opravdanom interesu, može se dopustiti razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje pojedinih kaznenih spisa.

(2) Kad je postupak u tijeku, razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje spisa dopušta tijelo pred kojim se vodi postupak, a kad je postupak završen, razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje spisa dopušta predsjednik suda ili

službena osoba koju on odredi. Ako se spisi nalaze kod državnog odvjetnika, odobrenje za razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje daje državni odvjetnik.

(3) Sud će državnom odvjetniku, na njegov zahtjev, dostaviti kazneni spis radi razgledavanja. Ako je u tijeku rok za izjavu redovitoga pravnog lijeka ili ako to zahtijevaju probitci postupka, sud će odrediti u kojem roku državni odvjetnik treba vratiti spise.

(4) Privatni tužitelj i oštećenik kao tužitelj imaju pravo razgledati, prepisivati i preslikavati spise. Oštećeniku se može privremeno uskratiti razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje spisa u slučaju iz članka 54. stavka 3. ovoga Zakona.

(5) Okrivljenik ima pravo razgledati, prepisivati i preslikavati spise i predmete koji služe za utvrđivanje činjenica u postupku.

(6) Ako postoji bojazan iz članka 238. stavka 4. ovoga Zakona istražni sudac će na zahtjev državnog odvjetnika na odgovarajući način (prijepisom zapisnika ili službene zabilješke bez podataka o istovjetnosti osobe, njihovim izdavanjem u posebni omot i sl.) zaštititi tajnost podataka o osobama čije se izjave ili iskazi nalaze u spisima.

Glava XIV.

IZVRŠENJE ODLUKA

Članak 156.

(1) Presuda postaje pravomoćna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.

(2) Pravomoćna presuda izvršava se kad je uredno dostavljena i kad za njezino izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije podnesena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna protekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od podnesene žalbe.

(3) Ako sud koji je donio presudu u prvom stupnju nije nadležan za njezino izvršenje, dostavit će ovjereni prijepis presude s potvrdom o izvršnosti tijelu koje je nadležno za izvršenje.

(4) Ako je djelatna vojna osoba, vojni službenik ili vojni namještenik osuđen na kaznu, sud će ovjereni prijepis pravomoćne presude dostaviti Ministarstvu obrane, a ako je pričuvni časnik ili dočasnik osuđen na kaznu, sud će ovjereni prijepis pravomoćne presude dostaviti tijelu nadležnom za poslove obrane u kojemu se osuđenik vodi u vojnoj evidenciji.

Članak 157.

Kada novčana kazna, izrečena prema odredbama ovoga Zakona nije uplaćena u cijelosti ili djelomično u određenom roku, sud je može zamijeniti zatvorom koji će se odrediti smislenom primjenom odredaba Kaznenog zakona.

Članak 158.

(1) Nadležnost za izvršenje kazni, sigurnosnih i odgojnih mjera određuju se posebnim zakonom kao i nadležnost i način nad njihovim izvršenjem.

(2) Ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili u računanje kazne, ili ako u pravomoćnoj presudi nije odlučeno o uračunavanju pritvora ili prije izdržane kazne, ili to uračunavanje nije pravilno obavljeno, odlučit će o tome posebnim rješenjem predsjednik prvostupanijskog vijeća, odnosno sudac pojedinac. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako je sud drukčije odredio.

(3) Ako se pojavi sumnja u tumačenje sudske odluke, o tome na način iz stavka 2. ovoga članka odlučuje sud koji je donio pravomoćnu odluku.

Članak 159.

(1) Presudu u svezi s troškovima kaznenog postupka, oduzimanjem imovinske koristi i imovinskopravnim zahtjevima izvršava nadležni sud prema odredbama koje vrijede za ovršni postupak.

(2) Troškove kaznenog postupka naplaćuje prisilno sud po službenoj dužnosti u korist proračunskih sredstava. Troškovi prisilne naplate predujmljuju se iz proračunskih sredstava.

(3) Ako je u presudu izrečena sigurnosna mjera oduzimanja predmeta, sud koji je izrekao prvostupanijsku presudu odlučit će hoće li se takvi predmeti prodati prema odredbama koje vrijede za ovršni postupak ili će se predati kriminalističkom muzeju, odnosno drugoj ustanovi ili će se uništiti. Novac dobiven prodajom predmeta unosi se u proračunska sredstva.

(4) Odredba stavka 3. ovoga članka smisleno će se primijeniti i kad se donosi odluka o oduzimanju predmeta na temelju članka 218. ovoga Zakona.

(5) Pravomoćna odluka o oduzimanju predmeta može se izvan slučaja pojedinog izvanrednog pravnog lijeka izmijeniti u parnici o vlasništvu oduzetih predmeta.

Članak 160.

(1) Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, rješenja se izvršavaju kad postanu pravomoćna. Nalozi se izvršavaju odmah ako tijelo koje je nalog izdalo ne odredi drukčije.

(2) Pravomoćnost rješenja nastupa kad se ono ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.

(3) Rješenja i naloge, ako nije drukčije propisano, izvršavaju tijela koja su ih donijela. Ako je sud rješenjem odlučio o troškovima kaznenog postupka, ti se troškovi naplaćuju prema odredbama članka 159. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 161.

Kad je odluka kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu postala pravomoćna, oštećenik može zahtijevati od suda koji je odlučio u prvom stupnju da mu izda ovjereni prijepis odluke s naznakom da je odluka ovršna.

Članak 162.

(1) Kaznenu evidenciju ustrojava i vodi Ministarstvo pravosuđa.

(2) Propise o evidenciji izrečenih odgojnih mjera donosi Ministar za rad i socijalnu skrb.

Glava XV.

ZNAČENJE ZAKONSKIH IZRAZA I OSTALE ODREDBE

Članak 163.

(1) Kad progon za kazneno djelo ovisi od oštećenikova prijedloga za progon, državni odvjetnik ne može zahtijevati provođenje istrage niti podignuti neposredno optužnicu, odnosno optužni prijedlog dok oštećenik ne stavi prijedlog.

(2) Kad je Kaznenim zakonom određeno da je za progon pojedinih djela potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog tijela, državni odvjetnik ne može zahtijevati provođenje istrage niti podignuti neposredno optužnicu, odnosno optužni prijedlog ako ne podnese dokaz da je odobrenje dano.

(3) Kad je Kaznenim zakonom određeno da državno odvjetništvo poduzima kazneni progon na temelju pisanog zahtjeva ili suglasnosti određenih osoba, pisani se zahtjev može podnijeti ili suglasnost dati u roku iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona.

(4) Odredbom stavka 1. ovoga članka ne ograničava se dužnost i ovlast redarstvenih vlasti da postupaju prema odredbama članka 177. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 164.

Kazneni postupak započinje:

1) donošenjem rješenja o provođenju istrage,

2) davanjem suglasnosti istražnog suca ovlaštenom tužitelju da može neposredno podignuti optužnicu,

3) određivanjem glavne rasprave na temelju optužnice podignute prema odredbi članka 191. stavka 6. ovoga Zakona i privatne tužbe podnesene prema odredbi članka 267. stavka 2. ovoga Zakona, ako protiv nje nije bilo prigovora ili zahtjeva predsjednika vijeća prema odredbi članka 282. ovoga Zakona,

4) pravomoćnošću optužnice podignute po odredbi članka 191. stavka 6. ovoga Zakona ili privatne tužbe podnesene prema odredbi članka 267. stavka 2. ovoga Zakona ako je prigovor protiv nje odbijen ili odbačen i sudsko se vijeće suglasilo s optužnicom ili privatnom tužbom,

5) određivanjem glavne rasprave na temelju optužnog prijedloga ili privatne tužbe u skraćenom postupku.

6) izdavanjem kaznenog naloga prema odredbi članka 446. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 165.

(1) Kad je kazneni postupak pokrenut protiv stranca, sud će postupiti i prema odredbama odgovarajuće konzularne konvencije koja je na snazi u Republici Hrvatskoj.

(2) O pokretanju istrage protiv djelatnih vojnih osoba, vojnih službenika i vojnih namještenika sud će obavijestiti Ministarstvo obrane, te mu dostaviti rješenje o provođenju istrage. Na isti način sud će postupiti i glede rješenja o pritvoru, optužnice koja je postala pravomoćna, optužnog prijedloga i nepravomoćne presude.

(3) Tijela unutarnjih poslova obavijestit će Ministarstvo kulture o izvidima koje poduzima kada se kazneno djelo odnosi na spomenike kulture, arhivsku građu ili umjetnička djela od važnosti za hrvatsku ili svjetsku kulturnu baštinu. Isto će postupiti i državni odvjetnik kada podigne optužnicu ili optužni prijedlog te sud kada nastupi pravomoćnost presude koja se odnosi na takva kaznena djela.

Članak 166.

Kad se u tijeku postupka utvrdi da je okrivljenik umro rješenjem će se obustaviti kazneni postupak.

Članak 167.

(1) Sud može u tijeku postupka kazniti novčanom kaznom do 2.000,00 kuna branitelja, opunomoćenika ili zakonskog zastupnika, oštećenika kao tužitelja ili privatnog tužitelja ako su njegovi postupci očito upravljeni na odugovlačenje kaznenog postupka. Rješenje o kažnjavanju može se pobijati posebnom žalbom koja zadržava izvršenje.

(2) O kažnjavanju odvjetnika, odnosno odvjetničkog vježbenika sud će izvjestiti Hrvatsku odvjetničku komoru.

(3) Ako državni odvjetnik ne podnosi sudu prijedloge pravovremeno ili druge radnje u postupku poduzima s velikim zakašnjenjem i time prouzroči odugovlačenje postupka, sud će o tome izvjestiti višega državnog odvjetnika.

Članak 168.

(1) Glede osoba koje po međunarodnom pravu u Republici Hrvatskoj uživaju imunitet od kaznenog progona, primjenjuju se pravila međunarodnog prava.

(2) U slučaju sumnje jesu li u pitanju osobe koje uživaju pravo imuniteta po pravilima međunarodnog prava sud će se obratiti za objašnjenje Ministarstvu vanjskih poslova.

Članak 169.

Sva državna tijela dužna su sudovima i drugim tijelima koja sudjeluju u kaznenom postupku pružiti potrebnu pomoć.

Članak 170.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju ovo značenje:

1) Osumnjičenik je osoba za koju tijela kaznenog progona ili redarstvene vlasti imaju osnova sumnjati da je počinila kazneno djelo ili sudjelovala u njemu.

2) Okrivljenik je osoba protiv koje se vodi kazneni postupak.

3) Optuženik je osoba protiv koje je optužnica postala pravomoćna ili protiv koje je podnesena privatna tužba ili optužni prijedlog i zakazana glavna rasprava.

4) Osuđenik je osoba za koju je pravomoćnom presudom utvrđeno da je kriva za određeno kazneno djelo.

- 5) Oštećenik je osoba čije je kakvo osobno ili imovinsko pravo kaznenim djelom povrijeđeno ili ugroženo.
 - 6) Tužitelj je državni odvjetnik, privatni tužitelj i oštećenik kao tužitelj.
 - 7) Stranka je tužitelj i okrivljenik.
 - 8) Uhićenik je osoba prema kojoj je primijenjena bilo koja mjera ili radnja koja dovodi do lišenja slobode te osobe.
- (2) Izraz okrivljenik upotrebljava se u ovom Zakonu i kao opći naziv za okrivljenika, optuženika i osuđenika.
- (3) Redarstvene vlasti u smislu ovoga Zakona jesu ovlaštene službene osobe Ministarstva unutarnjih poslova i ovlaštene službene osobe Ministarstva obrane (vojna policija) u okviru njihovog djelokruga na vojnim građevinama i drugim vojnim objektima koji služe potrebama obrane.

DIO DRUGI

TIJEK POSTUPKA

A. Prethodni postupak

Glava XVI.

PREDISTRAŽNI POSTUPAK

1. Kaznena prijava

Članak 171.

- (1) Sva tijela državne vlasti i sve pravne osobe dužne su prijaviti kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti, koja su im dojavljena ili za koja su sami saznali.
- (2) Podnoseći prijavu, tijela državne vlasti i pravne osobe navest će dokaze koji su im poznati i poduzeti sve da bi se sačuvali tragovi kaznenog djela, predmeti na kojima je ili kojima je počinjeno djelo te drugi dokazi.

Članak 172.

- (1) Građani trebaju prijaviti kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti.
- (2) Zakonom se propisuju slučajevi u kojima je neprijavljanje kaznenog djela kazneno djelo.

Članak 173.

- (1) Prijava se podnosi nadležnome državnom odvjetniku pisano ili usmeno.
- (2) Ako se prijava podnosi usmeno, prijavitelj će se upozoriti na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastavit će se zapisnik, a ako je prijava priopćena telefonom, teleksom, telefaksom ili sličnim uređajem, sastavit će se službena zabilješka.
- (3) Ako je prijava podnesena sudu, redarstvenoj vlasti ili nenadležnome državnom odvjetniku, oni će prijavu primiti i odmah dostaviti nadležnome državnom odvjetniku.

Članak 174.

- (1) Državni odvjetnik odbacit će prijavu obrazloženim rješenjem ako iz same prijave proistječe da prijavljeno djelo nije kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, ako je nastupila zastara ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivnju ili kazneni progon ili ako ne postoji osnovana sumnja da je osumnjičenik počinio prijavljeno kazneno djelo. O odbacivanju prijave te o razlozima za to državni odvjetnik, osim ako je uz suglasnost istražnog suca odlučio da ne poduzme progon u slučajevima iz članka 175. ovoga Zakona, izvijestit će oštećenika u roku od osam dana (članak 55.), a ako su redarstvene vlasti podnijele prijavu, izvijestit će i to tijelo.
- (2) Ako državni odvjetnik iz same prijave ne može ocijeniti jesu li vjerodostojni navodi prijave ili ako podaci u prijavi ne daju dovoljno osnove da može odlučiti hoće li zahtijevati provođenje istrage ili ako je do državnog odvjetnika samo dopro glas da je počinjeno kazneno djelo, a osobito ako je počinitelj nepoznat, državni će odvjetnik, ako to ne može poduzeti sam ili preko drugih tijela, zahtijevati od redarstvenih vlasti da prikupe potrebne obavijesti i poduzmu druge mjere radi otkrivanja kaznenog djela i počinitelja (članak 177. i članak 179.). Redarstvene će vlasti državnog odvjetnika izvijestiti najkasnije u roku od trideset dana o mjerama koje su poduzele; državni odvjetnik može uvijek od njih tražiti da ga o njima izvjesti.
- (3) Na njegov zahtjev državna tijela, organizacije, trgovačka društva i druge pravne osobe dostavit će državnom odvjetniku potrebne podatke koje je od njih zatražio, osim onih koji predstavljaju zakonom zaštićenu tajnu.
- (4) Državni odvjetnik može u svrhu prikupljanja potrebnih obavijesti pozvati podnositelja kaznene prijave, osumnjičenika i druge osobe za čije izjave smatra da mogu pridonijeti ocjeni o vjerodostojnosti navoda u prijavi. Prilikom prikupljanja obavijesti od građana državni će odvjetnik postupiti sukladno odredbama članka 177. stavka 4. i 5. ovoga Zakona.
- (5) Ako i nakon poduzetih radnji iz stavka 2. i 3. ovoga članka proistječu neke od okolnosti iz stavka 1. ovoga članka ili nema osnovane sumnje da je prijavljena osoba počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, državni će odvjetnik odbaciti prijavu.
- (6) Državni odvjetnik i druga državna tijela i organizacije dužni su pri prikupljanju obavijesti, odnosno davanju podataka postupati obzirno, pazeći da se ne naškodi časti i ugledu osobe na koju se ti podaci odnose.

2. Odlučivanje o kaznenom progonu prema načelu svrhovitosti

Članak 175.

- (1) Osim kad mu je to po zakonu dopušteno, državni odvjetnik može odlučiti da odgodi početak započinjanja kaznenog progona ako je kaznena prijava podnesena za djelo nižeg stupnja krivnje kod kojega odsutnost ili neznatnost štetnih posljedica ne opravdava javni probitak kaznenog progona. Odluku o odgodi početka kaznenog progona državni odvjetnik može donijeti samo uz privolu osumnjičenika i njegovu pripravnost da ispuni jednu ili više od sljedećih obveza:

- 1) izvršenje kakve činidbe u svrhu popravljanja ili naknade štete prouzročene kaznenim djelom,
 - 2) uplata određene svote u korist javne ustanove, u humanitarne ili karitativne svrhe, odnosno u fond za naknadu štete žrtvama kaznenih djela,
 - 3) ispunjenje obveze zakonskoga uzdržavanja,
 - 4) obavljanje rada za opće dobro na slobodi,
 - 5) podvrgnuće odvikavanju od droge ili drugih ovisnosti sukladno posebnim propisima.
- (2) Odluku iz stavka 1. ovoga članka državni odvjetnik donosi rješenjem kojeg dostavlja vijeću nadležnog suda (članak 18. stavak 3., odnosno članak 20. stavak 2.) koji će u roku od petnaest dana odlučiti o davanju suglasnosti na to rješenje.
- (3) Sud će po proteku roka iz stavka 2. ovoga članka državnog odvjetnika izvijestiti samo o odbijanju suglasnosti na određenu obvezu. U takvu će slučaju državni odvjetnik dalje postupiti po odredbama članka 174. ovoga Zakona.
- (4) Za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna državni odvjetnik može odlučiti da ne pokrene kazneni progon ako na temelju prikupljenih obavijesti smatra da su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. ovoga članka.
- (5) U slučaju kad je osumnjičenik ispunio obvezu koja mu je naložena prema stavku 1. ovoga članka, kao i u slučaju iz stavka 4. ovoga članka, državni će odvjetnik donijeti rješenje kojim odbacuje kaznenu prijavu. Rješenje će dostaviti oštećeniku i podnositelju prijave, a oštećenika upozoriti da svoj imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici.
- (6) Potanje propise o primjeni odredbe stavka 2. ovoga članka donosi ministar pravosuđa.

Članak 176.

Državni odvjetnik Republike Hrvatske može rješenjem odbaciti kaznenu prijavu ili odustati od kaznenog progona osobe koja je postala pripadnikom zločinačke organizacije ako je to, razmjerno težini počinjenih kaznenih djela i važnosti iskaza te osobe, važno za otkrivanje kaznenih djela i članova zločinačke organizacije.

3. Izvidi kaznenih djela

Članak 177.

- (1) Ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, redarstvene vlasti dužne su poduzeti potrebne mjere da se pronađe počinitelj kaznenog djela, da se počinitelj ili sudionik ne sakrije ili ne pobjegne, da se otkriju i osiguraju tragovi kaznenog djela i predmeti koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica te da prikupe sve obavijesti koje bi mogle biti od koristi za uspješno vođenje kaznenog postupka.
- (2) Radi ispunjenja zadataka iz stavka 1. ovoga članka redarstvene vlasti mogu tražiti potrebne obavijesti od građana, obaviti potreban pregled prijevoznih sredstava, osoba i prtljage, za prijeko potrebno vrijeme ograničiti kretanje na određenom prostoru (blokada, racija, zasjeda i dr.), poduzeti potrebne mjere u svezi s utvrđivanjem istovjetnosti osoba i predmeta, raspisati potragu za osobom i stvarima, u nazočnosti odgovorne osobe obaviti pregled određenih objekata i prostorijskih državnih tijela, pravnih osoba te drugih poslovnih prostora i ostvariti uvid u određenu njihovu dokumentaciju i podatke, te poduzeti druge potrebne mjere i radnje. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene prilikom poduzimanja pojedinih radnji, a mogu biti od interesa za kazneni postupak, sastavit će se službena zabilješka.
- (3) Redarstvene vlasti mogu pozivati građane. U pozivu se mora naznačiti razlog pozivanja. Prisilno se može dovesti osoba koja se nije odazvala pozivu samo ako je u pozivu bila na to upozorena ili iz okolnosti očito proizlazi da odbija primitak poziva. Osoba koja se odazvala pozivu ili je bila prisilno dovedena, a odbije dati obavijesti, ne može se ponovno pozivati zbog istog razloga.
- (4) U prikupljanju obavijesti redarstvene vlasti ne mogu građane ispitivati u svojstvu okrivljenika, svjedoka ili vještaka. Ako je to potrebno radi otkrivanja drugih kaznenih djela iste osobe, njezinih sudionika ili kaznenih djela drugih osoba, obavijesti se mogu prikupljati i od osoba koje su u pritvoru, ali samo ako im je to, na temelju pisanog prijedloga, odobrio istražni sudac ili predsjednik vijeća, u nazočnosti istražnog suca ili branitelja kojeg su odabrale pritvorene osobe. Dužnost upozorenja pritvorenika na prava iz stavka 5. ovoga članka postoji i u takvu slučaju.
- (5) U prikupljanju obavijesti redarstvene će vlasti osumnjičenika koji je uhićen ili protiv kojeg treba poduzeti pretragu stana upozoriti prema odredbama članka 4. i članka 5. ovoga Zakona. Na osumnjičenikov zahtjev, redarstvene će mu vlasti omogućiti da uzme branitelja i u tu svrhu zastati s prikupljanjem obavijesti od osumnjičenika ili poduzimanja pretrage stana do dolaska branitelja a najkasnije do dva sata od kada je osumnjičenik mogao uzeti branitelja. Ako je iz okolnosti vidljivo da izabrani branitelj u tom roku ne može doći, redarstvene će vlasti osumnjičeniku omogućiti da uzme branitelja iz reda odvjetnika, s liste dežurnih odvjetnika koju za područje županije sastavlja Odvjetnička komora i dostavlja nadležnim policijskim upravama uz izvješće županijskom sudu. Vrijeme zastajanja redarstvenih vlasti u prikupljanju obavijesti ili pretrage ne računa se u zakonski rok privođenja istražnom sucu. Ako osumnjičenik ne uzme branitelja ili pozvani branitelj u tom roku ne dođe, redarstvene vlasti mogu nastaviti s prikupljanjem obavijesti od osumnjičenika ili s poduzimanjem mjere pretrage stana. Državni odvjetnik ima pravo biti nazočan ispitivanju.
- (6) Na temelju prikupljenih obavijesti redarstvene vlasti sastavljaju kaznenu prijavu u kojoj navode dokaze za koje su saznale. U prijavi se ne unosi sadržaj izvjava koje su pojedini građani dali pri prikupljanju obavijesti. Uz kaznenu prijavu dostavljaju se i predmeti, skice, slike, pribavljena izvješća, spisi o poduzetim mjerama i radnjama, službene zabilješke, izvjava i drugi materijal koji može biti koristan za uspješno vođenje postupka. Ako redarstvene vlasti nakon podnošenja kaznene prijave saznaju za nove činjenice, dokaze ili tragove kaznenog djela, dužni su prikupiti

potrebne obavijesti i izvješće o tome, kao dopunu kaznene prijave, dostaviti državnom odvjetniku. Zapisnici redarstvenih vlasti o iskazu osumnjičenika u nazočnosti branitelja prema odredbi stavka 5. ovoga članka mogu se koristiti kao dokaz u kaznenom postupku.

(7) Ministar unutarnjih poslova donijet će potanje propise o provedbi mjera i radnji iz ovog članka, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 178.

Redarstvene vlasti imaju pravo osobe zatečene na mjestu počinjenja kaznenog djela uputiti istražnom sucu ili ih zadržati do njegova dolaska, ako bi te osobe mogle dati podatke važne za kazneni postupak i ako je vjerojatno da se njihovo ispitivanje kasnije ne bi moglo obaviti ili bi bilo skopčano sa znatnim odugovlačenjem ili drugim teškoćama. Zadržavanje tih osoba na mjestu počinjenja kaznenog djela ne može trajati dulje od šest sati.

Članak 179.

(1) Redarstvene vlasti mogu poduzeti potrebne mjere radi utvrđivanja istovjetnosti osumnjičenika. Radi toga one ga mogu slikati i uzimati otiske prstiju te obaviti prepoznavanje (članak 240.) a po odobrenju istražnog suca i objaviti osumnjičeničku sliku.

(2) Ako je potrebno utvrditi od koga potječu otisci prstiju na pojedinim predmetima, redarstvene vlasti mogu uzimati otiske prstiju od osoba za koje postoji vjerojatnost da su mogle doći u dodir s tim predmetima.

4. Privremeno ograničenje ustavnih prava i sloboda radi pribavljanja podataka i dokaza za provedbu kaznenog postupka

Članak 180.

(1) Ako se izvidi kaznenih djela ne bi mogli provesti na drugi način ili bi bili skopčani s nerazmjernim teškoćama, na zahtjev državnog odvjetnika istražni sudac može protiv osobe za koju postoje osnove sumnje da je sama počinila ili zajedno s drugim osobama sudjelovala u kaznenom djelu iz članka 181. ovoga Zakona odrediti mjere kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana, i to:

- 1) nadzor i tehničko snimanje telefonskih razgovora, odnosno sredstava za tehničko komuniciranje na daljinu,
- 2) nadzor i tehničko snimanje prostori ja,
- 3) tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta,
- 4) uporabu prikriivenih istražitel ja,
- 5) simulirani otkup predmeta te simulirano davanje potkupnine,
- 6) nadzirani prijevoz i isporuku predmeta kaznenog djela.

(2) Mjere iz točke 1. stavka 1. ovoga članka mogu se odrediti i prema osobama za koje postoje osnove sumnje da počinitelj ili od počinitel ja kaznenih djela iz članka 181. ovoga Zakona prenose priopćenja i poruke u svezi s djelom, odnosno da se počinitelj služi njihovim priključcima na telefon, teleks, telefaks ili slični uređaj.

(3) Izvršenje mjera iz stavka 1. točke 4. i 5. ovoga članka ne smije predstavljati poticanje na izvršenje kaznenog djela.

Članak 181.

Mjere iz članka 180. ovoga Zakona mogu se odrediti za kaznena djela:

- 1) protiv Republike Hrvatske ili protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom za koja je predviđena kazna od pet ili više godina zatvora,
- 2) ubojstva, razbojništva s teškim posljedicama, prikrivanja protuzakonito dobivenog novca, krivotvorenja novca, nedopuštenog držanja oružja i eksplozivnih tvari, primanja i davanja mita, ucjene, otmice, iznude, udruživanja za počinjenje kaznenog djela, protiv tjelesne ili spolne zlouporabe djece i maloljetnih osoba i zlouporabe opojnih droga, protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice, međunarodne prostitucije, podvođenja, izbjegavanja carinskog nadzora, spriječavanja dokazivanja, prisile prema pravosudnim dužnosnicima i zlouporabe u obavljanju dužnosti državne vlasti,
- 3) za koja je predviđena kazna od pet godina zatvora kad postoji osnovana sumnja da se takva djela pripremaju ili da su počinjena od strane grupe ljudi ili zločinačke organizacije.

Članak 182.

(1) Mjere iz članka 180. ovoga Zakona određuju se pisanim obrazloženim nalogom. Nalog izvršavaju redarstvene vlasti. U nalogu se navode podaci o osobi protiv koje se mjere primjenjuju, činjenice iz kojih proizlazi potreba njihova poduzimanja te rok njihova trajanja. Poštanske će organizacije pri izvršenju rješenja redarstvenim vlastima, istražnom sucu i državnom odvjetniku osigurati potrebnu tehničku pomoć.

(2) Poduzete mjere mogu trajati najdulje četiri mjeseca. Na prijedlog državnog odvjetnika istražni ih sudac može produljiti iz važnih razloga za još tri mjeseca. O neslaganju između državnog odvjetnika i istražnog suca odlučuje vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.). Čim prestanu pretpostavke za nadzor, istražni je sudac dužan odrediti obustavu poduzetih mjera. Ako državni odvjetnik odustane od kaznenog progona, odnosno ako podaci i obavijesti pribavljeni primjenom poduzetih mjera nisu potrebni za kazneni postupak, uništiti će se pod nadzorom istražnog suca, koji će o tome sastaviti posebni zapisnik i priložiti ga spisu.

(3) Nalog iz stavka 1. ovoga članka čuva se u posebnom omotu. Nakon prestanka nadzora, a ako to prohibicijski postupak dopuštaju i prije, nalog o nadzoru može se na njezin zahtjev dostaviti osobi protiv koje je nadzor bio određen.

(4) Ako se prilikom poduzimanja nadzora i tajnog snimanja zabilježe podaci i obavijesti koji upućuju na neko drugo kazneno djelo, taj će se dio snimke prepisati i dostaviti državnom odvjetniku, ako se radi o nekom od djela navedenih u članku 181. ovoga Zakona.

(5) Na razgovore okrivljenika s braniteljem na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 69. ovoga Zakona.

(6) Ako su mjere iz članka 180. ovoga Zakona poduzete bez naloga istražnog suca ili je postupljeno protiv odredbi iz članka 180. i članka 182. stavka 2. ovoga Zakona, na pribavljenim podacima i obavijestima kao i na dokazima za koje se iz tih podataka i obavijesti saznalo ne smije se temeljiti sudska odluka u kaznenom postupku.

(7) Državno odvjetništvo i istražni sudac će na odgovarajući način (prijepisom zapisnika ili službenih zabilješki bez osobnih podataka izdavanjem službene zabilješke iz spisa i sl.) spriječiti da neovlaštene osobe te osumnjičenik i njegov branitelj ustanove istovjetnost službenika redarstvenih vlasti koji su proveli mjere iz članka 180. stavka 1. točke 4. i 5. ovoga Zakona.

Članak 183.

Tijela unutarnjih poslova mogu osobne podatke građana, pohranjene u bazama i drugim registrima spravljivati s redarstvenim evidencijama, registrima i bazama s automatskom obradom podataka ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, oružane pobune, protudržavnog terorizma, ubojstva, otmice, iznude, zlouporabom opojnih droga, prikrivanje protuzakonito dobivenog novca, potkopavanje vojne i obrambene moći države. Tako prikupljene obavijesti će se, uz izvješće o tome državnom odvjetniku, izbrisati iz navedenih evidencija čim prestanu biti potrebne za uspješno vođenje kaznenog postupka, ali najkasnije u roku od šest mjeseci od dana njihove pohrane. Taj rok može istražni sudac na prijedlog državnog odvjetnika iznimno produljiti za tri mjeseca ako je vjerojatno da će se na taj način uspješno okončati raspisana potraga za određenom osobom ili predmetima.

5. Hitne istražne radnje

Članak 184.

(1) Redarstvene vlasti mogu i prije pokretanja istrage privremeno oduzeti predmete prema odredbama članka 218. ovoga Zakona, ako postoji opasnost odgode, obaviti pretragu stana i osobe uz uvjete predviđene u članku 211. ovoga Zakona.

(2) Redarstvene vlasti mogu i same obaviti očevid i odrediti potrebna vještačenja osim obdukcije i ekshumacije tijela, ako postoji opasnost od odgode. Istražni sudac koji stigne na mjesto očevida u tijeku njegova poduzimanja može preuzeti obavljanje te radnje.

(3) O svemu što su poduzele po stavku 1. i 2. ovoga članka redarstvene vlasti moraju izvijestiti državnog odvjetnika.

Članak 185.

(1) Kad je počinitelj kaznenog djela nepoznat, državni odvjetnik može zatražiti da redarstvene vlasti poduzmu pojedine istražne radnje ako bi, s obzirom na okolnosti slučaja, bilo svrhovito da se i prije pokretanja istrage poduzmu takve radnje. Ako državni odvjetnik smatra da pojedine istražne radnje treba poduzeti istražni sudac, ili ako treba obaviti obdukciju ili ekshumaciju tijela, predložit će istražnom sucu da poduzme te radnje. Ako se istražni sudac ne složi s tim prijedlogom, zatražit će da o tome odluči vijeće (članak 20. stavak 2.).

(2) Zapisnike o poduzetim istražnim radnjama istražni sudac dostavlja državnom odvjetniku.

Članak 186.

(1) Istražni sudac nadležnog suda te istražni sudac nižeg suda na čijem je području počinjeno kazneno djelo može, na prijedlog ovlaštenog tužitelja ili na vlastiti poticaj, prije donošenja rješenja o provođenju istrage poduzeti pojedine istražne radnje za koje postoji opasnost od odgode, ali o svemu što je poduzeto mora odmah izvijestiti nadležnoga državnoga odvjetnika.

(2) Kad istražne radnje poduzima istražni sudac nižeg suda, tim radnjama može biti nazočan državni odvjetnik koji postupa pred tim sudom.

(3) Glede pozivanja i ispitivanja osobe za koju postoji osnova sumnje da je počinila kazneno djelo primjenjuju se odredbe o pozivanju i ispitivanju okrivljenika.

Glava XVII.

ISTRAGA

Članak 187.

(1) Istraga se pokreće protiv određene osobe kad postoji osnovana sumnja da je počinila kazneno djelo.

(2) U istrazi će se prikupiti dokazi i podaci koji su potrebni da bi se moglo odlučiti hoće li se podignuti optužnica ili obustaviti postupak te dokazi za koje postoji opasnost da se neće moći ponoviti na glavnoj raspravi ili bi njihovo izvođenje bilo skopčano s teškoćama.

Članak 188.

(1) Istraga se provodi na zahtjev ovlaštenog tužitelja.

(2) Istražni zahtjev podnosi se istražnom sucu nadležnog suda.

(3) U zahtjevu se moraju naznačiti: osoba protiv koje se zahtijeva provođenje istrage, opis djela iz kojeg proizlaze zakonska obilježja kaznenog djela, zakonski naziv kaznenog djela, okolnosti iz kojih proizlazi osnovanost sumnje i postojeći dokazi.

(4) U istražnom zahtjevu može se predložiti da se izvide određene okolnosti, da se poduzmu pojedine radnje i da se o određenim pitanjima ispituju određene osobe, a može se predložiti i da se osoba protiv koje se zahtijeva istraga stavi u pritvor.

(5) Državni će odvjetnik dostaviti istražnom sucu kaznenu prijavu i sve spise i zapisnike o radnjama koje su poduzete. Istovremeno, državni odvjetnik dostavit će istražnom sucu predmete koji mogu poslužiti za utvrđivanje činjenica ili će naznačiti gdje se oni nalaze.

(6) Ako državni odvjetnik odustane od istražnog zahtjeva prije donošenja rješenja o provođenju istrage, istražni će sudac odbaciti zahtjev i oštećenika izvijestiti da sam može nastaviti kazneni progon (članak 55.).

Članak 189.

(1) Kad istražni sudac primi istražni zahtjev bez odgode će razmotriti spise i ispitati osobu protiv koje se zahtijeva provođenje istrage, osim ako postoji opasnost od odgode, i ako se složi sa zahtjevom, donijet će rješenje o provođenju istrage, koje treba sadržavati podatke navedene u članku 188. stavku 3. ovoga Zakona. Rješenje će se dostaviti državnom odvjetniku i osumnjičeniku.

(2) Istražni sudac može, prije nego odluči o istražnom zahtjevu ili prijedlogu državnog odvjetnika iz članka 191. ovoga Zakona, pozvati državnog odvjetnika i osumnjičenika na prethodno ročište ako je potrebno razjašnjenje okolnosti koje mogu biti važne za odlučivanje o istražnom zahtjevu ili o prijedlogu državnog odvjetnika iz članka 191. ovoga Zakona. Na prethodno ročište pozvat će se, osim državnog odvjetnika, osumnjičenika i njegova branitelja, oštećenik i njegov opunomoćenik ako ga ima. Na pozivanje i ispitivanje osumnjičenika primjenjuju se odredbe o pozivanju i ispitivanju okrivljenika u istrazi. Nedolazak branitelja ili oštećenika, odnosno njegova opunomoćenika ne sprječava održavanje prethodnog ročišta.

(3) Na prethodnom ročištu iz stavka 3. ovoga članka pozvane osobe mogu stavljati usmene prijedloge, a državni odvjetnik može izmijeniti i dopuniti svoj zahtjev ili prijedlog. Po potrebi istražni sudac može izvidjeti određene činjenice ili okolnosti te pribaviti podatke o ličnosti okrivljenika (članak 202.), a na prijedlog državnog odvjetnika može odlučiti da se prije neposrednog podiznuća optužnice poduzmu određene istražne radnje.

Članak 190.

(1) Protiv rješenja istražnog suca o provođenju istrage okrivljenik se može žaliti. Ako je rješenje usmeno priopćeno, žalba se tom prilikom može podnijeti na zapisnik.

(2) Istražni sudac dužan je žalbu odmah dostaviti vijeću županijskog suda (članak 20. stavak 2). Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(3) Ako se istražni sudac ne složi s istražnim zahtjevom državnog odvjetnika, zatražit će da o tome odluči vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2). Protiv rješenja vijeća stranke i oštećenik imaju pravo žalbe, koja ne zadržava izvršenje rješenja. Ako je žalbu podnio samo oštećenik i žalba se uvaži, smatrat će se da je s podnošenjem žalbe preuzeo kazneni progon.

(4) U slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka vijeće je dužno donijeti odluku u roku od četrdesetosam sati.

(5) Pri odlučivanju o istražnom zahtjevu istražni sudac i vijeće nisu vezani za pravnu ocjenu djela koju je naveo državni odvjetnik.

Članak 191.

(1) Istražni sudac može se suglasiti s prijedlogom državnog odvjetnika da se ne provodi istraga ako prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora do petnaest godina i na počinitelja daju dovoljno osnova za podizanje optužnice.

(2) Suglasnost iz stavka 1. ovoga članka istražni sudac može dati samo ako je prije toga ispitao osobu protiv koje se treba podignuti optužnica. Glede pozivanja i ispitivanja te osobe primjenjuju se odredbe o pozivanju i ispitivanju okrivljenika. Obavijest o suglasnosti istražni sudac dostavlja državnom odvjetniku i osobi protiv koje se treba podignuti optužnica.

(3) Rok za podizanje optužnice iznosi osam dana, ali vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.) može produljiti taj rok.

(4) Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka državni odvjetnik može staviti i nakon podnošenja istražnog zahtjeva, dok rješenje o zahtjevu ne bude doneseno.

(5) Ako istražni sudac smatra da nije udovoljeno uvjetima za neposredno podizanje optužnice, postupit će se kao da je stavljen istražni zahtjev.

(6) Ako je za kazneno djelo predviđena kazna zatvora do osam godina, državni odvjetnik može, izvan uvjeta predviđenih u stavku 1. do 5. ovoga članka, podignuti optužnicu i bez provođenja istrage ako prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo i počinitelja daju dovoljno osnova za optužbu. Prije podizanja optužnice državni odvjetnik može predložiti istražnom sucu da poduzme određene istražne radnje. Ako se istražni sudac s tim prijedlogom ne složi, zatražit će da o tome odluči vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2).

(7) Uz prijedlog iz stavka 1. ovoga članka te uz optužnicu podignutu prema stavku 6. ovoga članka državni odvjetnik dostavit će kaznenu prijavu i sve spise i zapisnike o radnjama koje su poduzete te predmete koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica ili će naznačiti gdje se oni nalaze.

Članak 192.

(1) Istragu provodi istražni sudac nadležnog suda.

(2) Ministar pravosuđa može odrediti jedan sud u kojem će se za područja više sudova provoditi istraga (istražni centar).

(3) Istražni sudac obavlja istražne radnje u pravilu samo na području svojeg suda. Ako interes istrage zahtijeva, on može pojedine istražne radnje obaviti i izvan područja svojeg suda, ali je dužan o tome izvijestiti sud na čijem području obavlja istražne radnje.

(4) Na prijedlog istražnog suca u složenim istražnim predmetima predsjednik suda može odrediti da istražnom sucu u radu pomažu sudski savjetnici i stručni suradnici kao stručni pomoćnici (diplomirani kriminalisti). Oni mogu pripremati provođenje pojedinih istražnih radnji, primiti izjave i prijedloge stranaka, te samostalno poduzeti pojedinu istražnu radnju koju im je istražni sudac povjerio. Zapisnik o takvoj radnji istražni će sudac ovjeroviti najkasnije četrdesetosam sati nakon njezina poduzimanja. Ispitivanje okrivljenika i svjedoka, kao pomoć istražnome sucu, mogu obaviti samo sudski savjetnici.

Članak 193.

- (1) U tijeku istrage istražni sudac može povjeriti obavljanje pojedinih istražnih radnji istražnom sucu suda na čijem području treba poduzeti te radnje, a ako je za područja više sudova određen jedan sud za pružanje pravne pomoći - tom sudu.
- (2) Državni odvjetnik koji postupka pred sudom kojem je povjereno obavljanje istražne radnje može biti nazočan toj radnji ako nadležni državni odvjetnik ne izjavi da će on biti nazočan.
- (3) Istražni sudac može povjeriti redarstvenim vlastima izvršenje naredbe o pretrazi stana ili osobe ili o privremenom oduzimanju predmeta, na način predviđen ovim Zakonom.
- (4) Istražni sudac može, na prijedlog državnog odvjetnika, povjeriti redarstvenim vlastima izvršenje pojedine istražne radnje, ako se istraga provodi za kaznena djela protuzakonitog prometa opojnim drogama ili opasnim materijalima, oružjem, streljivom i drugim predmetima obrane, krivotvorenja novca i vrijednosnih papira te drugih djela čiji su počinitelji povezani s stranom državom ili koja je počinila grupa ili zločinačka organizacija, a takvo je povjeravanje, s obzirom na težinu djela i složenost dokaza, prijeko potrebno za uspješno vođenje istrage. Ako se istražni sudac ne složi s prijedlogom državnog odvjetnika, zatražit će odluku vijeća, koje je dužno odluku donijeti u roku od dvadestčetiri sata.
- (5) Pri poduzimanju istražnih radnji redarstvene vlasti imaju postupati prema odgovarajućim odredbama ovoga Zakona o istražnim radnjama.

Članak 194.

- (1) Istražni sudac kojem je povjereno obavljanje pojedinih istražnih radnji obaviti će prema potrebi i druge istražne radnje koje s tim stoje u svezi ili iz njih proistječu.
- (2) Ako istražni sudac kojem je povjereno obavljanje pojedinih istražnih radnji nije za to nadležan, poslat će predmet nadležnom sudu i o tome izvijestiti istražnog suca koji mu je predmet dostavio.

Članak 195.

- (1) Istraga se vodi samo u svezi s onim kaznenim djelom i protiv onog okrivljenika na koje se odnosi rješenje o provođenju istrage.
- (2) Ako se u tijeku istrage pokaže da postupak treba proširiti na drugo kazneno djelo ili protiv druge osobe, istražni će sudac o tome izvijestiti državnog odvjetnika. U takvu slučaju mogu se poduzeti istražne radnje koje ne trpe odgodu, ali o svemu što je poduzeto mora se izvijestiti državni odvjetnik.
- (3) U svezi s proširenjem istrage vrijede odredbe članka 188. i 189. ovoga Zakona.

Članak 196.

Nakon donošenja rješenja o provođenju istrage istražni sudac i bez prijedloga stranaka poduzima radnje za koje smatra da su potrebne za uspješno vođenje postupka.

Članak 197.

- (1) Stranke i oštećenik mogu u tijeku istrage stavljati istražnom sucu prijedloge da se obave pojedine istražne radnje. Ako se istražni sudac ne složi s prijedlogom državnog odvjetnika da se obavi pojedina istražna radnja, zatražit će da o tome odluči vijeće iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona.
- (2) Stranke i oštećenik mogu prijedloge iz stavka 1. ovoga članka stavljati i istražnom sucu ili redarstvenoj vlasti kojima je povjereno obavljanje pojedinih istražnih radnji. Ako se istražni sudac, odnosno redarstvene vlasti ne slože s prijedlogom, obavijestit će o tome predlagatelja koji prijedlog može ponovno staviti istražnom sucu nadležnog suda.

Članak 198.

- (1) Tužitelj i branitelj mogu biti nazočni ispitivanju okrivljenika.
- (2) Tužitelj, oštećenik, okrivljenik i branitelj mogu biti nazočni očevidu i ispitivanju vještaka.
- (3) Tužitelj i branitelj mogu biti nazočni pretrazi stana.
- (4) Ispitivanju svjedoka mogu biti nazočni tužitelj, okrivljenik i branitelj kad je vjerojatno da svjedok neće doći na glavnu raspravu, kad istražni sudac ustanovi da je to svrhovito ili kad je jedna od stranaka zahtijevala da bude nazočna ispitivanju. Oštećenik može biti nazočan ispitivanju svjedoka samo kad je vjerojatno da svjedok neće doći na glavnu raspravu.
- (5) Istražni sudac dužan je na prikladan način izvijestiti tužitelja, branitelja, oštećenika i okrivljenika o vremenu i mjestu obavljanja istražnih radnji kojima oni mogu biti nazočni, osim kad postoji opasnost od odgode. Ako okrivljenik ima branitelja, istražni će sudac, u pravilu, obavještavati samo branitelja.
- (6) Istražna radnja može se obaviti i bez pozvane osobe, osim bez branitelja ako je obrana obvezna.
- (7) Osobe koje su nazočne istražnim radnjama mogu predložiti istražnom sucu da radi razjašnjenja stvari postavi određena pitanja okrivljeniku, svjedoku ili vještaku, a uz dopuštenje istražnog suca mogu postavljati pitanja i neposredno. Te osobe imaju pravo zahtijevati da se u zapisnik unesu i njihove primjedbe o obavljanju pojedinih radnji, a mogu i predlagati izvođenje pojedinih dokaza.

(8) Radi razjašnjenja pojedinih tehničkih ili drugih stručnih pitanja koja se postavljaju u svezi s pribavljenim dokazima ili pri ispitivanju okrivljenika ili poduzimanju drugih istražnih radnji, istražni sudac može zatražiti od odgovarajuće stručne ustanove ili stručne osobe da mu o tim pitanjima dade potrebna objašnjenja. Ako su pri davanju objašnjenja nazočne stranke, one mogu tražiti da stručna osoba dade pitanja objašnjenja i da se ona unesu u zapisnik.

(9) Odredbe stavka 1. do 8. ovoga članka primjenjuju se i ako se istražna radnja poduzima prije donošenja rješenja o provođenju istrage.

Članak 199.

(1) Istražni će sudac rješenjem prekinuti istragu ako je kod okrivljenika nastupilo privremeno duševno oboljenje ili privremena duševna poremećenost, a po potrebi će postupiti prema odredbi članka 456. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Ako se ne zna boravište okrivljenika, istraga se može prekinuti, ali ako je okrivljenik u bijegu ili inače nije dostižan državnim tijelima, istraga će se prekinuti samo na prijedlog državnog odvjetnika, ako se postupak vodi na njegov zahtjev.

(3) Prije nego što se istraga prekine, prikupit će se svi dokazi o kaznenom djelu i krivnji okrivljenika do kojih se može doći.

(4) Kad prestanu smetnje koje su prouzročile prekid, istražni će sudac nastaviti istragu.

Članak 200.

Istražni sudac obustavlja rješenjem istragu kad državni odvjetnik u tijeku istrage ili nakon završene istrage izjavi da odustaje od progona. O obustavi istrage istražni će sudac u roku od osam dana izvijestiti oštećenika (članak 55.).

Članak 201.

(1) Istragu će rješenjem obustaviti vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.) kad odlučuje o bilo kojem pitanju tijekom istrage:

- 1) ako djelo koje se stavlja na teret okrivljeniku nije kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti,
- 2) ako postoje okolnosti koje isključuju krivnju okrivljenika,
- 3) ako je nastupila zastara kaznenog progona ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju kazneni progon,
- 4) ako nema dokaza da je okrivljenik počinio kazneno djelo.

(2) Ako istražni sudac ustanovi da postoje razlozi za obustavu istrage iz stavka 1. ovoga članka, obavijestit će o tome državnog odvjetnika. Ako državni odvjetnik u roku od osam dana ne izvijesti istražnog suca da odustaje od progona, istražni sudac zatražit će da vijeće odluči o obustavi istrage.

(3) Rješenje o obustavi istrage dostavlja se državnom odvjetniku, oštećeniku i okrivljeniku, koji će se odmah pustiti na slobodu ako je u pritvoru. Protiv tog rješenja državni odvjetnik i oštećenik imaju pravo žalbe. Ako je protiv rješenja o obustavi istrage žalbu podnio samo oštećenik, a žalba se uvaži, smatrat će se da je oštećenik podnošenjem žalbe preuzeo kazneni progon.

Članak 202.

(1) Istražni će sudac prije završene istrage pribaviti podatke o okrivljeniku navedene u članku 225. ovoga Zakona, ako nedostaju ili ih treba provjeriti, te podatke o prijašnjim osudama okrivljenika, a ako okrivljenik još izdržava kaznu ili drugu sankciju koja je vezana za lišenje slobode - podatke o njegovu ponašanju za vrijeme izdržavanja kazne ili druge sankcije. Prema potrebi istražni sudac pribavit će podatke o prijašnjem životu okrivljenika i o prilikama u kojima živi, te o drugim okolnostima koje se tiču njegove ličnosti. Istražni sudac može odrediti medicinske preglede ili psihološka ispitivanja okrivljenika kad je potrebno da se dopune podaci o ličnosti okrivljenika.

(2) Ako dolazi u obzir izricanje jedinstvene kazne kojom će se obuhvatiti i kazne iz prijašnjih presuda, istražni će sudac zatražiti odgovarajuće spise.

Članak 203.

(1) Istražni sudac završava istragu kad ustanovi da je stanje stvari u istrazi dovoljno razjašnjeno da se može podignuti optužnica ili obustaviti postupak.

(2) Nakon završene istrage istražni sudac dostavlja spise državnom odvjetniku, koji je dužan u roku od petnaest dana staviti prijedlog da se istraga dopuni ili podignuti optužnicu, ili dati izjavu da odustaje od progona. Taj rok može vijeće županijskog suda iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona produljiti na prijedlog državnog odvjetnika najviše za još 15 dana.

(3) Državni će odvjetnik bez odlaganja obavijestiti podnositelja kaznene prijave o podizanju optužnice, optužnog prijedloga ili odustajanja od kaznenog progona.

(4) Ako istražni sudac ne prihvati prijedlog državnog odvjetnika o dopuni istrage, zatražit će da o tome odluči vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.). Ako vijeće odbije prijedlog državnog odvjetnika, rok iz stavka 2. ovoga članka počinje teći od dana kad je državnom odvjetniku priopćena odluka vijeća.

(5) Ako državni odvjetnik ne postupi u roku navedenom u stavku 2. i 3. ovoga članka, dužan je o razlozima izvijestiti višega državnog odvjetnika.

Članak 204.

(1) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci, istražni sudac dužan je izvijestiti predsjednika suda o razlozima zbog kojih istraga nije završena.

(2) Predsjednik će suda prema potrebi poduzeti mjere da se istraga završi.

Članak 205.

- (1) Oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj mogu istražnom sudu nadležnog suda podnijeti istražni zahtjev, odnosno prijedlog da istragu dopuni. U tijeku istrage oni mogu istražnom sudu stavljati i druge prijedloge.
- (2) U svezi s pokretanjem, provođenjem, prekidom i obustavom istrage primjenjivat će se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na pokretanje i vođenje istrage na zahtjev državnog odvjetnika.
- (3) Kad istražni sudac ustanovi da je istraga završena, izvijestit će o tome oštećenika kao tužitelja ili privatnog tužitelja i upozoriti ih da u roku od osam dana trebaju podnijeti optužnicu, odnosno privatnu tužbu, a ako to ne učine, smatrat će se da su odustali od progona, pa će se postupak riješenjem obustaviti. Takvo upozorenje istražni sudac dužan je dati i kad vijeće (članak 20. stavak 2.) odbije prijedlog oštećenika kao tužitelja ili privatnog tužitelja za dopunu istrage zato što smatra da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno.

Članak 206.

Ako je istražnom sudu potrebna pomoć redarstvenih službi (kriminalističko-tehnička i dr.) ili drugih državnih tijela u svezi s provođenjem istrage, oni su mu dužni na njegov zahtjev tu pomoć dati.

Članak 207.

Ako to zahtijevaju probitci kaznenog postupka, čuvanja tajne, javnog reda ili razlozi morala, istražni sudac ili službena osoba redarstvenih službi kojoj je povjereno poduzimanje pojedine istražne radnje naložit će osobama koje ispituje ili koje su nazočne istražnim radnjama ili razgledaju spise istrage da čuvaju kao tajnu određene činjenice ili podatke koje su tom prilikom saznale i upozoriti ih da je odavanje tajne kazneno djelo. Taj će se nalog unijeti u zapisnik o istražnoj radnji, odnosno zabilježiti će se na spisima koji se razgledaju, uz potpis osobe koja je upozorena.

Članak 208.

Kad vijeće odlučuje u tijeku istrage, može zatražiti potrebna objašnjenja od istražnog suca i stranaka i može pozvati obje stranke da usmeno izlože svoja stajališta na sjednici vijeća.

Članak 209.

- (1) Istražni sudac može kazniti novčanom kaznom do 2.000,00 kuna svaku osobu koja za vrijeme obavljanja istražne radnje i nakon upozorenja narušava red. Ako sudjelovanje takve osobe nije prijeko potrebno, ona može biti udaljena s mjesta gdje se obavlja ta radnja.
- (2) Okrivljenik ne može biti kažnjen novčanom kaznom.
- (3) Ako državni odvjetnik narušava red, istražni sudac postupit će prema odredbi članka 300. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 210.

- (1) Stranke i oštećenik mogu se uvijek obratiti pritužbom predsjedniku suda pred kojim se vodi postupak zbog odugovlačenja postupka i drugih nepravilnosti u tijeku istrage.
- (2) Predsjednik suda ispitat će navode u pritužbi, a ako je podnositelj zahtijevao, obavijestit će ga o tome što je poduzeo u tijeku istrage.

Glava XVIII.

ISTRAŽNE RADNJE

1. Pretraga stana i osoba

Članak 211.

- (1) Pretraga stana i ostalih prostorija osumnjičenika ili okrivljenika, odnosno drugih osoba te njihovih pokretnih stvari izvan stana može se poduzeti samo onda ako ima dovoljno osnova za sumnju da se kod njih nalaze počinitelj, sudionik, tragovi kaznenog djela ili predmeti važni za postupak.
- (2) Pretraga pokretnih stvari u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka obuhvaća i pretragu elektroničkog računala i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su s elektronskim računalom povezani. Na zahtjev suda, osobe koje se koriste računalom dužne su mu omogućiti pristup računalu, predati medije na kojima su pohranjeni podaci (diskete, vrpce i sl.) te pružiti potrebne obavijesti za uporabu računala. Osobu koja to odbije premda za to ne postoje razlozi iz članka 236. ovoga Zakona, tijelo koje obavlja pretragu može kazniti prema odredbi članka 218. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 212.

- (1) Osobna pretraga može se obaviti kod osobe za koju je vjerojatno da je počinila kazneno djelo ili da ima kakve predmete važne za kazneni postupak.
- (2) Pretragu osobe obavlja osoba istog spola.

Članak 213.

- (1) Pretragu sud određuje pisanim obrazloženim nalogom.
- (2) Nalog o pretrazi predaje se prije početka pretrage osobi kod koje ili na kojoj će se pretraga obaviti. Prije pretrage doma ta će se osoba poučiti da ima pravo izvijestiti branitelja.
- (3) Prije početka pretrage pozvat će se osoba na koju se odnosi nalog o pretrazi da dobrovoljno izruči osobu, odnosno predmete koji se traže.
- (4) Pretrazi se može pristupiti i bez prethodne predaje rješenja te bez pouke o pravu na branitelja, odnosno poziva za izručenje osobe ili stvari ako se pretpostavlja oružani otpor ili ako je nužno da se kod sumnje na teška kaznena djela koja je počinila grupa ili zločinačka organizacija ili čiji su počinitelji povezani sa stranom državom pretraga obavi iznenada ili ako se pretraga ima obaviti u javnim prostorijama.

(5) Pretraga se obavlja danju. Pretraga se može obaviti i noću ako je danju započeta pa nije dovršena ili ako postoje razlozi za poduzimanje pretrage koja se može obaviti bez sudskog naloga.

(6) Ako se pretraga mora poduzeti u vojarni ili sličnu vojnom objektu, istražni će sudac nalog o pretrazi dostaviti vojnim vlastima, koje će odrediti najmanje jednu vojnu osobu da bude nazočna pretrazi.

Članak 214.

(1) Pretrazi stana ima pravo biti nazočan stanar ili njegov zastupnik.

(2) Pretrazi stana ili druge prostorije trebaju biti nazočna dva punoljetna građanina kao svjedoci. Svjedoci će se prije početka pretrage upozoriti da paze kako se pretraga obavlja te da imaju pravo prije potpisivanja zapisnika o pretrazi staviti svoje prigovore ako smatraju da sadržaj zapisnika nije točan.

(3) Kad se pretraga obavlja u prostorijama državnih tijela i ustanova, pozvat će se njihov predstavnik da bude nazočan pretrazi.

(4) Pretragu stana i osobe treba obavljati pažljivo, ne remeteći kućni red.

(5) O svakoj pretrazi stana ili osobe sastavit će se zapisnik, koji potpisuju osoba kod koje se ili na kojoj se obavlja pretraga i osobe čija je nazočnost obvezna. Pri pretrazi oduzet će se privremeno samo oni predmeti i isprave koji su u svezi sa svrhom pretrage u pojedinom slučaju. U zapisnik će se unijeti i točno naznačiti predmeti i isprave koji se oduzimaju, a to će se unijeti i u potvrdu koja će se odmah izdati osobi kojoj su predmeti, odnosno isprave oduzete.

Članak 215.

(1) Ako se pri pretrazi stana, odnosno osobe nađu predmeti koji nemaju veze s kaznenim djelom zbog kojeg je doneseno rješenje o pretrazi, ali koji upućuju na drugo kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, oni će se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju izdat će se odmah potvrda. O tome će se izvijestiti državni odvjetnik. Ti će se predmeti odmah vratiti ako državni odvjetnik ustanovi da nema osnove za pokretanje kaznenog postupka, a ne postoji kakva druga zakonska osnova po kojoj bi se ti predmeti imali oduzeti.

(2) Predmeti upotrijebljeni kod pretrage elektroničkog računala i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka vratit će se nakon pretrage njihovim korisnicima, ako nisu potrebni za daljnje vođenje kaznenog postupka. Osobni podaci pribavljeni pretragom mogu se koristiti samo u svrhe kaznenog postupka i izbrisat će se bez odgode kad ta svrha prestane.

Članak 216.

(1) Redarstvene vlasti mogu i bez naloga o pretrazi ući u tuđi stan i druge prostorije i prema potrebi obaviti pretragu:

1) ako držatelj stana ili stanar to želi ili ako tko zove u pomoć,

2) ako je to prijeko potrebno radi izvršenja naloga o uhićenju ili radi hvatanja počinitelja kaznenog djela za koje se može izreći kazna zatvora od najmanje tri godine,

3) ako je to prijeko potrebno radi otklanjanja ozbiljne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovinu većeg opsega,

(2) U slučaju pretrage iz stavka 1. ovoga članka ako se pretraga poduzima u domu ili drugim prostorijama počinitelja kaznenog djela, pretraga se može poduzeti i radi pronalaženja ili osiguranja dokaza. Ta se pretraga može poduzeti samo u nazočnosti svjedoka.

(3) Redarstvene vlasti mogu i bez naloga o pretrazi i bez svjedoka obaviti pretragu osobe pri izvršenju naloga o privođenju ili pri uhićenju ako postoji vjerojatnost da ta osoba posjeduje oružje ili oruđe za napad ili ako postoji vjerojatnost da će odbaciti, sakriti ili uništiti predmete koje treba od nje oduzeti kao dokaz u kaznenom postupku.

(4) Kad redarstvene vlasti obavljaju pretragu bez naloga, dužne su zapisnik o pretrazi i izvješće odmah podnijeti istražnom sucu, a ako se postupak još ne vodi - nadležnom državnom odvjetniku.

Članak 217.

Ako je pretraga obavljena bez pisanoga sudskog naloga (članak 213. stavak 1.) ili bez osoba koje moraju biti nazočne pretrazi (članak 214. stavak 1. i 2.) ili su je redarstvene vlasti poduzele suprotno odredbama članka 216. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, sudska se odluka ne smije temeljiti na zapisnicima o pretrazi niti ostalim dokazima pribavljenim pretragom.

2. Privremeno oduzimanje predmeta

Članak 218.

(1) Predmeti koji se prema kaznenom zakonu imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica u kaznenom postupku privremeno će se oduzeti i na temelju sudske odluke će se osigurati njihovo čuvanje.

(2) Tko drži takve predmete, dužan ih je predati na zahtjev suda. Osoba koja ih odbije predati može se kazniti do 2.000,00 kuna, a u slučaju daljnjeg odbijanja može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka kaznenog postupka, a najdulje mjesec dana. Na isti način postupit će se prema službenoj ili odgovornoj osobi u državnom tijelu ili pravnoj osobi.

(3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga člana odnose se i na podatke pohranjene u uređajima za automatsku, odnosno elektroničku obradu podataka, koji se, na njihov zahtjev, moraju predočiti tijelima kaznenog postupka u čitljivom i razumljivom obliku. Pri njihovu pribavljanju tijelo kaznenog postupka posebno će voditi računa o propisima koji se odnose na čuvanje tajnosti određenih podataka.

(4) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili je naređen zatvor odlučuje vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.). Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Redarstvene vlasti mogu oduzeti predmete navedene u stavku 1, 2. i 3. ovoga članka kad postupaju prema odredbama članka 177. i članka 184. stavka 1. ovoga Zakona ili kad izvršavaju nalog suda.

(6) Pri oduzimanju predmeta naznačit će se gdje su pronađeni i opisat će se, a po potrebi i na drugi način osigurati utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdat će se potvrda.

(7) Prisilne mjere navedene u stavku 2. i 3. ovoga članka ne mogu se primijeniti prema okrivljeniku niti osobama koje su oslobođene dužnosti svjedočenja.

Članak 219.

(1) Državna tijela mogu uskratiti pokazivanje ili izdavanje svojih spisa i drugih isprava ako smatraju da bi objava njihova sadržaja bila štetna za opće probitke. Banke mogu uskratiti davanje podataka koji predstavljaju bankarsku tajnu. Ako je uskraćeno pokazivanje ili davanje spisa i drugih isprava, odnosno podataka koji čine bankarsku tajnu, konačnu odluku donosi vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.).

(2) Trgovačka društva i druge pravne osobe mogu zahtijevati da se ne objave podaci koji se odnose na njihovo poslovanje.

(3) Istražni sudac može zatražiti od banke da mu dostavi podatke o bankovnim računima okrivljenika ili druge osobe protiv koje se vodi postupak za oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom. Takav se zahtjev može postaviti i prije pokretanja istrage, odnosno i prije pokretanja postupka za oduzimanje imovinske koristi, ako postoje osnove sumnje da se na bankovnim računima nalaze sredstva pribavljena protuzakonitom trgovinom opojnim drogama ili sudjelovanjem u kaznenim djelima koje je počinila grupa ili zločinačka organizacija za koja zakon predviđa kaznu zatvora preko tri godine.

(4) Ako banka nakon odluke vijeća iz stavka 1. ovoga članka ne dostavi istražnom sucu zatražene podatke, istražni će sudac odmah obavijestiti Narodnu banku Hrvatske te poduzeti druge zakonite mjere.

(5) Sud može rješenjem naložiti pravnoj ili fizičkoj osobi da privremeno obustavi izvršenje financijske transakcije za koju postoji sumnja da pretstavlja kazneno djelo, da služi prikrivanju kaznenog djela ili prikrivanju dobiti ostvarene kaznenim djelom.

(6) Rješenjem iz stavka 5. ovoga članka sud će odrediti da se financijska sredstva namijenjena za transakciju iz stavka 5. ovoga članka i gotovinski iznosi novca domaće i strane valute privremeno oduzeti prema članku 218. stavku 1. ovoga Zakona deponiraju na poseban račun i čuvaju do okončanja postupka, odnosno dok se ne steknu uvjeti za njihovo vraćanje.

(7) Protiv rješenja istražnog suca iz stavka 3. i 5. ovoga članka žalbu može podnijeti državni odvjetnik, vlasnik sredstava gotovog novca domaće i strane valute, okrivljenik, te pravna ili fizička osoba koja treba postupiti prema rješenju iz stavka 3. i 5. ovoga članka.

Članak 220.

(1) Ako se privremeno oduzimaju spisi koji mogu poslužiti kao dokaz, oni će se popisati. Ako to nije moguće, spisi će se staviti u omot i zapečatiti. Vlasnik spisa može na omot staviti i svoj pečat.

(2) Osoba od koje su spisi oduzeti pozvat će se da bude na otvaranju omota. Ako se ona ne odazove pozivu ili je odsutna, omot će se otvoriti, spisi pregledati i popisati u njezinoj odsutnosti.

(3) Pri pregledavanju spisa mora se paziti da njihov sadržaj ne saznaju neovlaštene osobe.

Članak 221.

(1) Istražni sudac može naložiti da poštanske, telefonske i druge prometne organizacije zadrže i njemu, uz potvrdu primitka, predaju pisma, brzojave i druge pošiljke koje su upućene okrivljeniku ili koje on odašilje ako postoje okolnosti zbog kojih se s osnovom može očekivati da će te pošiljke poslužiti kao dokaz u postupku.

(2) Državni odvjetnik može naložiti samo zadržavanje pošiljaka, ali su organizacije navedene u stavku 1. ovoga članka obvezne obustaviti zadržavanje ako u roku od tri dana nakon primitka naloga ne prime odluku istražnog suca.

(3) Zadržane pošiljke otvara istražni sudac u nazočnosti dva ju svjedoka. Pri otvaranju pazit će se da se ne oštete pečati, a omoti će se i adrese sačuvati. O otvaranju će se sastaviti zapisnik.

(4) Ako interesi postupka dopuštaju, sadržaj pošiljke može se priopćiti u cijelosti ili djelomično okrivljeniku, odnosno osobi kojoj je upućena, a može mu se pošiljka i predati. Ako je okrivljenik odsutan, sadržaj pošiljke će se priopćiti ili predati kome od njegovih rođaka, a ako njih nema, vratit će se pošiljatelju, ako se to ne protivi interesima postupka.

3. Postupanje sa sumnjivim stvarima

Članak 222.

(1) Nađe li se kod okrivljenika tuđa stvar, a ne zna se čija je, tijelo koje vodi postupak opisat će tu stvar i opis objaviti na ploči općine na čijem području okrivljenik živi i na čijem je području kazneno djelo počinjeno. U oglasu će se pozvati vlasnik da se javi u roku od jedne godine od dana objave oglasa jer će se inače stvar prodati. Novac dobiven prodajom unosi se u proračunska sredstva.

(2) Ako je riječ o stvarima veće vrijednosti, objava se može obaviti i preko dnevnih listova.

(3) Ako je stvar podložna kvaru ili je njezino čuvanje vezano sa znatnim troškovima, ona će se prodati prema odredbama koje važe za ovršni postupak, a novac predati na čuvanje banci.

(4) Prema odredbi stavka 3. ovoga članka postupit će se i kad stvar pripada odbjeglom ili nepoznatom počinitelju kaznenog djela.

Članak 223.

(1) Ako se tijekom jedne godine nitko ne javi za stvari ili za novac dobiven od prodaje stvari, donijet će se odluka da stvar postaje vlasništvo Republike Hrvatske, odnosno da se novac unosi u proračunska sredstva.

(2) Vlasnik stvari ima pravo u parnici tražiti povrat stvari ili novca dobivenog od prodaje stvari. Zastarijevanje tog prava počinje teći od dana objave oglasa.

Članak 224.

Predmeti koji su tijekom kaznenog postupka privremeno oduzeti vratit će se vlasniku, odnosno posjedniku čim se ustanovi da ne postoje razlozi za njihovo oduzimanje.

4. Ispitivanje okrivljenika

Članak 225.

(1) Kad se okrivljenik prvi put ispituje, pitat će se za ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko obiteljsko ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rođenja, koje je narodnosti i čiji je državljanin, čime se zanima, kakve su mu obiteljske prilike, zna li pisati, kakve je škole završio, je li, gdje i kada služio vojsku, odnosno ima li čin časnika ili vojnog službenika, vodi li se u vojnoj evidenciji i gdje, je li odlikovan, kakva je imovna stanja, je li, kad i zašto osuđivan, je li i kad izrečenu kaznu izdržao, vodi li se protiv njega postupak za koje drugo kazneno djelo, a ako je maloljetan, tko mu je zakonski zastupnik. Okrivljenik će se poučiti da je dužan odazvati se pozivu i odmah priopćiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, a upozorit će se i na posljedice ako prema tome ne postupi.

(2) Zatim će se okrivljeniku priopćiti zašto se okrivljuje i koji su osnovi sumnje protiv njega, a upozorit će se da nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na pitanja kao i na pravo da uzme branitelja po svom izboru, koji može biti nazočan ispitivanju. Nakon toga pozvat će se da iznese svoju obranu, prije čijeg iznošenja ima pravo posavjetovati se s braniteljem.

(3) Okrivljenik se ispituje usmeno. Pri ispitivanju mu se može dopustiti da se služi svojim zabilješkama.

(4) Pri ispitivanju treba okrivljeniku omogućiti da se u neometanom izlaganju očituje o svim okolnostima koje ga terete i da iznese sve činjenice koje mu služe za obranu.

(5) Kad okrivljenik završi iskaz, postaviti će mu se pitanja ako je potrebno da se popune praznine ili otklone proturječnosti i nejasnoće u njegovu izlaganju.

(6) Ispitivanje treba obavljati tako da se u potpunosti poštuje ličnost okrivljenika.

(7) Prema okrivljeniku se ne smije upotrijebiti sila, prijetnja ili druga slična sredstva da bi se došlo do njegove izjave ili priznanja.

(8) Okrivljenik može biti ispitan i bez branitelja samo ako se izričito odrekao tog prava, a obrana nije obvezna.

(9) Ako je postupljeno suprotno odredbama stavka 2., 7. i 8. ovoga članka ili ako izjave okrivljenika o korištenju prava da uzme branitelja nisu ubilježene u zapisnik, na iskazu okrivljenika ne može se temeljiti sudska odluka.

Članak 226.

(1) Okrivljeniku treba postavljati pitanja jasno, razgovijetno i određeno, tako da ih može potpuno razumjeti. U ispitivanju se ne smije polaziti od pretpostavke da je okrivljenik priznao nešto što nije priznao, niti se smiju postavljati pitanja u kojima je već sadržano kako se na njih treba odgovoriti. Prema okrivljeniku se ne smije upotrijebiti obmana da bi se došlo do njegove izjave ili priznanja.

(2) Ako se kasniji iskazi okrivljenika razlikuju od ranijih, a osobito ako okrivljenik opozove svoje priznanje, pozvat će se da iznese razloge zašto je dao različite iskaze, odnosno zašto je opozvao priznanje.

Članak 227.

(1) Okrivljenik može biti suočen sa svjedokom ili drugim okrivljenikom ako se njihovi iskazi ne slažu o važnim činjenicama.

(2) Suočeni će se posebno ispitati o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu, a njihov odgovor unijeti u zapisnik.

Članak 228.

Predmeti koji su u svezi s kaznenim djelom ili koji služe kao dokaz pokazat će se okrivljeniku radi prepoznavanja, nakon što ih prethodno opiše. Ako se ti predmeti ne mogu donijeti, okrivljenik se može odvesti na mjesto gdje se oni nalaze.

Članak 229.

(1) Iskaz okrivljenika unosi se u zapisnik u obliku pripovijedanja, a postavljena pitanja i odgovori na njih unijet će se u zapisnik samo kad je to potrebno.

(2) Okrivljeniku se može dopustiti da svoj iskaz sam kazuje u zapisnik.

Članak 230.

Ukoliko okrivljenik iskazuje nerazgovjetno ili na drugi način nejasno, tijelo koje vodi postupak može, uz suglasnost stranaka, otkloniti nejasnoće izvođenjem dokaza, a po potrebi psihološkim ili psihijatrijskim vještačenjem.

Članak 231.

(1) Ispitivanje okrivljenika obavit će se preko tumača u slučajevima predviđenim ovim Zakonom.

(2) Ako je okrivljenik gluh, postavljat će mu se pitanja pisano, a ako je nijem, pozvat će se da pisano odgovara. Ako se ispitivanje ne može obaviti na taj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se s okrivljenikom može sporazumjeti.

(3) Ako tumač nije prisegnut, položiti će prisegu da će vjerno prenijeti pitanja koja se okrivljeniku upućuju i izjave što ih on bude davao.

(4) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na vještace smisljeno će se primjenjivati na tumače.

5. Ispitivanje svjedoka

Članak 232.

- (1) Kao svjedoci poziva ju se osobe za koje je vjerojatno da će moći dati obavijesti o kaznenom djelu i počinitelju i o drugim važnim okolnostima.
- (2) Oštećenik, oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj mogu se ispitati kao svjedoci.
- (3) Svaka osoba koja se kao svjedok poziva dužna je odazvati se pozivu, a ako ovim Zakonom ni je drukčije propisano, obvezna je i svjedočiti.

Članak 233.

Ne može se ispitati kao svjedok:

- 1) osoba koja bi svojim iskazom povrijedila obvezu čuvanja službene državne ili vojne tajne, dok je nadležno tijelo ne oslobodi te obveze,
- 2) branitelj okrivljenika o onome što mu je okrivljenik kao svom branitelju povjerio, osim ako to sam okrivljenik ne zahtijeva.
- 3) okrivljenik u postupku u kojem su primijenjene odredbe članka 29. ovoga Zakona.

Članak 234.

(1) Oslobođeni su obveze svjedočenja:

- 1) bračni ili izvanbračni drug okrivljenika,
- 2) rođaci okrivljenika u uspravnoj lozi, rođaci u pobočnoj lozi do trećega stupnja zaključno te srodnici po tazbini do drugoga stupnja zaključno,
- 3) posvojenik i posvojitelj okrivljenika,
- 4) vjerski ispovjednik o onome što mu je okrivljenik ispovjedio,
- 5) odvjetnici, javni bilježnici, porezni savjetnici, liječnici, zubari, ljekarnici, primalje i socijalni radnici o onome što su u obavljanju svoga zanimanja saznali od okrivljenika,
- 6) novinari i njihovi urednici u sredstvima javnog priopćavanja o izvorima obavijesti i podataka za koje su saznali u obavljanju svoga zanimanja i koji su uporabljeni prilikom uređivanja sredstava javnog priopćavanja, osim u kaznenom postupku zbog kaznenih djela protiv časti i ugleda počinjenih putem sredstava javnog priopćavanja.
- (2) Osobe navedene u stavku 1. točkama 4., 5. i 6. ovoga članka ne mogu uskratiti iskaz ako postoji zakonska osnova po kojoj su oslobođene dužnosti čuvanja tajne.
- (3) Sud koji vodi postupak obavezan je osobe spomenute u stavku 1. ovoga članka, prije njihova ispitivanja ili čim sazna za njihov odnos prema okrivljeniku, upozoriti da ne moraju svjedočiti. Upozorenje i odgovor unose se u zapisnik.
- (4) Maloljetnik koji s obzirom na dob i duševnu razvijenost nije sposoban shvatiti značenje prava da ne mora svjedočiti ne može se ispitati kao svjedok, osim ako to sam okrivljenik ne zahtijeva.
- (5) Osoba koja ima razloga uskratiti svjedočenje prema jednom od okrivljenika oslobođena je dužnosti svjedočenja i prema ostalim okrivljenicima ako se njezin iskaz prema naravi stvari ne može ograničiti samo na ostale okrivljenike.

Članak 235.

Ako je kao svjedok ispitana osoba koja se ne može ispitati kao svjedok (članak 233.) ili osoba koja ne mora svjedočiti (članak 234.), a nije na to upozorena ili se nije izričito odrekla toga prava, ili ako upozorenje i odricanje nije ubilježeno u zapisnik, ili ako je ispitan maloljetnik koji ne može shvatiti značenje prava da ne mora svjedočiti, ili ako je iskaz svjedoka iznuden silom, prijetnjom ili drugim sličnim zabranjenim sredstvom, na takvu iskazu svjedoka ne može se temeljiti sudska odluka.

Članak 236.

Svjedok nije obavezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svoga bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu. O tome će sud poučiti svjedoka.

Članak 237.

- (1) Svjedok se poziva dostavom pisanog poziva, u kojem će se navesti ime, prezime, zanimanje pozvanog, vrijeme i mjesto dolaska, kazneni predmet u svezi s kojim se poziva, naznaku da se poziva kao svjedok i upozorenje o posljedicama neopravdanog izostanka.
- (2) Pozivanje kao svjedoka maloljetne osobe koja nije navršila šesnaest godina obavlja se preko njezinih roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili zbog drugih okolnosti.
- (3) Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu mogu se ispitati u svojem stanu.

Članak 238.

- (1) Svjedoci se ispituju svaki zasebno i bez nazočnosti ostalih svjedoka. Svjedok je dužan odgovore davati usmeno.
- (2) Svjedok će se najprije upozoriti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a nakon toga će se upozoriti da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo. Svjedok će se upozoriti i da nije dužan odgovarati na pitanja predviđena u članku 236. ovoga Zakona i to će se upozorenje unijeti u zapisnik.
- (3) Nakon toga svjedok će se pitati za ime i prezime, ime oca, jedinstveni matični broj građana državljana Republike Hrvatske, zanimanje, boravište, mjesto rođenja, godine života i njegov odnos s okrivljenikom i oštećenikom.
- (4) Svjedoku se može dopustiti da ne odgovori na pitanja iz stavka 3. ovoga članka ako bi svojim odgovorom sebe ili drugog izložio ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje, tjelesnu nepovredivost, slobodu i imovinu većeg opsega.
- (5) Pri ispitivanju maloljetne osobe, osobito ako je oštećena kaznenim djelom, postupit će se obzirno da ispitivanje ne bi štetno utjecalo na psihičko stanje maloljetnika. Ako je to potrebno, ispitivanje maloljetne osobe obaviti će se uz pomoć pedagoga, psihologa ili druge stručne osobe.

Članak 239.

- (1) Nakon općih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a nakon toga će mu se postavljati pitanja radi provjere, dopune i razjašnjenja. Pri ispitivanju svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.
- (2) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.
- (3) Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu o važnim činjenicama. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu svaki posebno ispitati i njihov odgovor unižeti u zapisnik. Istovremeno se mogu suočiti samo dva svjedoka.
- (4) Oštećenik koji se ispituje kao svjedok pitat će se želi li u kaznenom postupku ostvariti imovinskopравни zahtjev.
- (5) S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje, ili druge opravdane interese svjedoka se može ispitati putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka na način da mu stranke mogu postavljati pitanja bez nazočnosti u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručna osoba iz članka 198. stavka 8. ovoga Zakona.

Članak 240.

Ako je potrebno utvrditi poznaje li svjedok osobu ili predmete, tražit će se od njega najprije da ih opiše i da navede znakove prema kojima se razlikuju, pa će mu se tek nakon toga pokazati radi prepoznavanja i to zajedno s drugim njemu nepoznatim osobama, odnosno, ako je to moguće, zajedno s predmetima iste vrste.

Članak 241.

Ako se ispitivanje svjedoka obavlja preko tumača ili ako je svjedok gluh ili nijem, on se ispituje na način propisan u članku 231. ovoga Zakona.

Članak 242.

Od svjedoka se može zatražiti obećanje da će iskazati istinu. Obećanje glasi: Svjestan značenja mogjeg iskaza i pravne odgovornosti, obećajem svečano da ću iskazati potpunu istinu i samo istinu te da ništa neću prešutjeti od onoga što mi je poznato.

Članak 243.

- (1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe a izostanak ne opravda, ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji s mjesta gdje treba biti ispitivan, može se naložiti da se prisilno dovede a može se i kazniti novčano do 2.000,00 kuna.
- (2) Ako svjedok dođe, pa nakon što je upozoren na posljedice neće bez zakonskog razloga svjedočiti, može se kazniti novčano do 2.000,00 kuna, a ako i nakon toga odbije svjedočiti, može se zatvoriti. Zatvor traje dok svjedok ne pristane svjedočiti ili dok njegovo ispitivanje ne postane nepotrebno, ili dok se kazneni postupak ne završi, ali najdulje do mjesec dana.
- (3) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili zatvor odlučuje uvijek vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.). Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) Vojne osobe, pripadnici redarstvene vlasti i pripadnici pravosudne policije ne mogu se zatvoriti, ali će se o njihovu odbijanju svjedočenja izvijestiti njihovo nadležno zapovjedništvo radi kažnjavanja.

6. Očevid

Članak 244.

Očevid se poduzima kad je za utvrđivanje ili razjašnjenje kakve važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje.

Članak 245.

- (1) Radi provjere izvedenih dokaza ili utvrđivanja činjenica koje su važne za razjašnjenje stvari tijelo koje vodi postupak može odrediti rekonstrukciju događaja, koja se obavlja tako da se ponove radnje ili situacije u uvjetima uz koje se prema izvedenim dokazima događaj odigrao. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili okrivljenika radnje ili situacije različito prikazane, događaj će se, u pravilu, rekonstruirati posebno sa svakim od njih.
- (2) Rekonstrukcija se ne smije obavljati na način kojim se vrijeđa javni red ili moral ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi.
- (3) Pri rekonstrukciji mogu se, prema potrebi, ponovno izvesti pojedini dokazi.

Članak 246.

- (1) Tijelo koje obavlja očevid ili rekonstrukciju može zatražiti pomoć stručne osobe kriminalističkotehničke, prometne ili druge struke, koja će, prema potrebi, poduzeti i pronalaženje, osiguravanje ili opisivanje tragova, obaviti potrebna mjerenja i snimanja, izraditi skice ili prikupiti druge podatke.
- (2) Na očevid ili rekonstrukciju može se pozvati i vještak ako bi njegova nazočnost bila korisna za davanje nalaza i mišljenja.

7. Vještačenje

Članak 247.

Vještačenje se određuje kad za utvrđivanje ili ocjenu neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje od osobe koja raspolaže potrebnim stručnim znanjem.

Članak 248.

- (1) Vještačenje određuje pisanim nalogom tijelo koje vodi postupak. U nalogu će se navesti u svezi s kojim se činjenicama obavlja vještačenje i kome se povjerava. Nalog se dostavlja i strankama.

(2) Ako za određenu vrstu vještačenja postoji stručna ustanova, ili se vještačenje može obaviti unutar državnog tijela, takva vještačenja, osobito složenija, povjeravat će se, u pravilu, takvoj ustanovi, odnosno tijelu. Ustanova, odnosno tijelo određuje jednog ili više stručnjaka koji će obaviti vještačenje.

(3) Kad vještaka određuje tijelo koje vodi postupak, to tijelo će, u pravilu, odrediti jednog vještaka, a ako je vještačenje složeno - dva ili više vještaka.

(4) Ako za koju vrstu vještačenja postoje kod suda stalno određeni vještaci, drugi se vještaci mogu odrediti samo ako postoji opasnost od odgode, ili ako su stalni vještaci spriječeni, ili ako to zahtijevaju druge okolnosti.

Članak 249.

(1) Osoba koja se poziva kao vještak dužna je odazvati se pozivu i dati svoj nalaz i mišljenje.

(2) Ako vještak koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili ako odbije vještačiti, može se kazniti novčano do 2.000,00 kuna, a u slučaju neopravdanog izostanka može se i prisilno dovesti.

(3) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna odlučuje vijeće županijskog suda (članak 20. stavak 2.).

(4) Neovisno od odredbe stavka 2. ovoga članka, tijelo koje vodi postupak može od vještaka zatražiti da navede rok u kojem će podnijeti nalaz i mišljenje te dade obvezu da će u slučaju propuštanja toga roka uplatiti iznos iz stavka 2. ovoga članka u proračunska sredstva. Zapisnik s izjavom vještaka o toj obvezi ima snagu ovršne isprave.

Članak 250.

(1) Za vještaka se ne može uzeti osoba koja ne može biti ispitana kao svjedok ili osoba koja je oslobođena dužnosti svjedočenja, a ni osoba prema kojoj je kazneno djelo počinjeno, a ako je uzeta, na njezinu nalazu i mišljenju ne može se temeljiti sudska odluka.

(2) Razlog za izuzeće vještaka postoji i u svezi s osobom koja je zajedno s okrivljenikom ili oštećenikom zaposlena u istom državnom tijelu ili kod istoga poslodavca.

(3) Za vještaka se, u pravilu, neće uzeti osoba koja je ispitana kao svjedok.

(4) Kad je dopuštena posebna žalba protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za izuzeće vještaka (članak 39. stavak 4.), žalba odgađa obavljen je vještačenja, ako ne postoji opasnost od odgode.

Članak 251.

(1) Prije početka vještačenja pozvat će se vještak da predmet vještačenja brižljivo prouči, da točno navede sve što zapazi i nađe te da svoje mišljenje iznese nepristrano i u skladu s pravilima znanosti i vještine. On će se posebno upozoriti da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo.

(2) Od vještaka se može tražiti da obeća da će iskazivati istinu na način predviđen u članku 242. ovoga Zakona. Stalno prisegnuti vještak samo će se upozoriti na obećanje.

(3) Tijelo pred kojim se vodi postupak rukovodi vještačenjem, pokazuje vještaku predmete koje će proučiti, postavlja mu pitanja i prema potrebi traži objašnjenja o danom nalazu i mišljenju.

(4) Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i da razgleda spise. Vještak može predložiti da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podaci koji su od važnosti za davanje nalaza i mišljenja. Ako bude nazočan pri očevidu, rekonstrukciji ili drugoj istražnoj radnji, vještak može predložiti da se razjasne pojedine okolnosti ili da se osobi koja se ispituje postave pojedina pitanja.

Članak 252.

(1) Vještak pregleda predmete vještačenja u nazočnosti tijela koje vodi postupak i zapisničara, osim ako su za vještačenje potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja obavljaju u ustanovama, odnosno državnom tijelu ili ako to traže obziri morala.

(2) Ako je za svrhe vještačenja potrebno da se obavi analiza kakve tvari, vještaku će se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te tvari, a ostatak će se u potrebnoj količini osigurati za slučaj naknadnih ispitivanja.

Članak 253.

Nalaz i mišljenje vještaka unosi se odmah u zapisnik. Vještaku se može odobriti da naknadno podnese pisani nalaz, odnosno mišljenje u roku koji mu odredi tijelo pred kojim se vodi postupak.

Članak 254.

(1) Ako se vještačenje povjerava stručnoj ustanovi ili državnom tijelu, tijelo koje vodi postupak upozorit će da u davanju nalaza i mišljenja ne može sudjelovati osoba iz članka 250. ovoga Zakona ili osoba za koju postoje razlozi za izuzeće od vještačenja propisani u ovom Zakonu te na posljedice davanja lažnog nalaza i mišljenja.

(2) Stručnoj ustanovi, odnosno državnom tijelu stavit će se na raspolaganje materijal potreban za vještačenje, a ako je potrebno, postupit će se prema odredbama članka 251. stavka 4. ovoga Zakona.

(3) Stručna ustanova, odnosno državno tijelo dostavlja pisani nalaz i mišljenje potpisan od osoba koje su obavile vještačenje.

(4) Stranke mogu od upravitelja stručne ustanove, odnosno državnog tijela zahtijevati da im priopći imena stručnjaka koji će obaviti vještačenje.

(5) Odredbe članka 251. stavka 1. do 3. ovoga Zakona ne primjenjuju se kad je vještačenje povjereno stručnoj ustanovi ili državnom tijelu. Tijelo pred kojim se vodi postupak može tražiti od stručne ustanove ili tijela objašnjenja o danom nalazu i mišljenju.

Članak 255.

(1) U zapisniku o vještačenju ili u pisanom nalazu i mišljenju naznačit će se tko je obavio vještačenje te zanimanje, stručna sprema i specijalnost vještaka.

(2) Nakon završenog vještačenja, kojem nisu bile nazočne, stranke će se izvijestiti da je vještačenje obavljeno i da zapisnik o vještačenju, odnosno pisani nalaz i mišljenje mogu razgledati.

Članak 256.

Ako se podaci vještaka u njihovu nalazu bitno razilaze ili ako je njihov nalaz nejasan, nepotpun ili u proturječnosti sam sa sobom ili s izviđenim okolnostima, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ponovnim ispitivanjem vještaka, obnovit će se vještačenje s istim ili drugim vještacima.

Članak 257.

Ako u mišljenju vještaka ima proturječnosti ili nedostataka ili se pojave osnove sumnje u točnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ili sumnja ne mogu otkloniti ponovnim ispitivanjem vještaka, zatražit će se mišljenje drugih vještaka.

Članak 258.

(1) Pregled i obdukcija tijela poduzet će se uvijek kad u kakvu smrtnom slučaju postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili je u svezi s počinjenjem kaznenog djela. Ako je tijelo već pokopano, odredit će se ekshumacija radi njegova pregleda i obdukcije.

(2) Pri obdukciji tijela poduzet će se potrebne mjere da se ustanovi istovjetnost tijela i u tu će se svrhu posebno opisati podaci o vanjskim i unutarnjim tjelesnim osobinama tijela.

Članak 259.

(1) Kad se vještačenje ne obavlja u stručnoj ustanovi, pregled i obdukciju tijela obavlja jedan liječnik, a prema potrebi dva ili više liječnika, koji po mogućnosti trebaju biti sudskomedicinske struke. Tim vještačenjem rukovodi istražni sudac i u zapisnik unosi nalaz i mišljenje vještaka.

(2) Za vještaka se ne može odrediti liječnik koji je liječio umrloga. On se može ispitati kao svjedok pri obdukciji tijela radi davanja razjašnjenja o tijeku i okolnostima bolesti.

Članak 260.

(1) U svojem mišljenju vještaci će osobito navesti koji je neposredni uzrok smrti, što je taj uzrok izazvalo i kad je smrt nastupila.

(2) Ako je na tijelu nađena kakva ozljeda, utvrdit će se je li tu ozljedu nanio tko drugi i ako jest, onda čime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila te je li ona prouzročila smrt. Ako je na tijelu nađeno više ozljeda, utvrdit će se je li svaka ozljeda prouzročila smrt, a ako je više ozljeda smrtonosnih, koja je od njih ili koje su svojim skupnim djelovanjem bile uzrokom smrti.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka ima se osobito utvrditi je li smrt prouzročena samom vrstom i općom naravi ozljede ili zbog osobnog svojstva ili osobitog stanja organizma ozlijeđenoga, ili zbog slučajnih okolnosti pod kojima je ozljeda nanesena.

(4) Osim toga utvrdit će se bi li pravodobno pružena pomoć mogla otkloniti smrt.

Članak 261.

(1) Pri pregledu i obdukciji začetka treba posebno utvrditi njegovu starost, sposobnost za izvanmaternični život i uzrok umiranja.

(2) Pri pregledu i obdukciji tijela novorođenčeta utvrdit će se posebno je li rođeno živo ili mrtvo, je li bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo te vrijeme i uzrok smrti.

Članak 262.

(1) Ako postoji sumnja o trovanju, uputit će se sumnjive tvari koje su nađene u tijelu ili na drugom mjestu, na vještačenje ustanovi koja obavlja toksikološka ispitivanja.

(2) Pri pregledu sumnjivih tvari vještak će posebno utvrditi vrstu, količinu i djelovanje nađenog otrova, a ako je riječ o pregledu tvari uzetih iz tijela, po mogućnosti i količinu upotrijebljenog otrova.

Članak 263.

(1) Vještačenje tjelesnih ozljeda obavlja se u pravilu pregledom ozlijeđenoga, a ako to nije moguće ili nije potrebno na temelju medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisima.

(2) Nakon što točno opiše ozljede, vještak će dati mišljenje, osobito o vrsti i težini svake pojedine ozljede i njihovu ukupnom djelovanju s obzirom na njihovu narav ili posebne okolnosti slučaja, kakvo djelovanje te ozljede obično proizvode, a kakvo su u određenom slučaju proizvele, čime su ozljede nanesene i na koji način.

Članak 264.

(1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena ubrojivost okrivljenika zbog trajne ili privremene duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti ili zaostalog duševnog razvoja, odredit će se vještačenje psihijatrijskim pregledom okrivljenika.

(2) Ako je prema mišljenju vještaka potrebno dulje promatranje, okrivljenik će se poslati na promatranje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Rješenje o tome donosi istražni sudac. Promatranje se može produžiti više od dva mjeseca samo na obrazloženi prijedlog ravnatelja zdravstvene ustanove nakon prethodno pribavljenog mišljenja vještaka, ali ne može ni u kojem slučaju trajati dulje od roka za pritvor.

(3) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje okrivljenika poremećeno, odredit će narav, vrstu, stupanj i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je utjecaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvaćanje i postupke okrivljenikove te je li i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme počinjenja kaznenog djela.

(4) Ako se u zdravstvenu ustanovu upućuje okrivljenik koji se nalazi u pritvoru, istražni sudac obavijestit će tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor da bi se poduzele mjere potrebne za osiguranje svrhe pritvora.

(5) Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uračunat će se okrivljeniku u pritvor, odnosno u kaznu ako bude izrečena.

Članak 265.

- (1) Tjelesni pregled osumnjičenika, odnosno okrivljenika poduzet će se i bez njegova pristanka ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za kazneni postupak. Tjelesni pregled drugih osoba može se bez njihova pristanka poduzeti samo ako se mora utvrditi nalazili se određeni trag ili posljedica kaznenog djela na njihovu tijelu.
- (2) Uzimanje krvi i druge liječničke radnje koje se po pravilima medicinske znanosti poduzimaju radi analize i utvrđivanja drugih važnih činjenica za postupak mogu se poduzeti i bez osumnjičeničke, odnosno okrivljeničke privole ako zbog toga ne bi nastupila šteta po njegovo zdravlje.
- (3) Radnje iz stavka 1. i 2. ovoga članka poduzimaju se, osim u slučaju iz članka 184. stavka 2. ovoga Zakona, na temelju naloga nadležnog suda.
- (4) Nije dopušteno da se prema osumnjičeniku, okrivljeniku ili svjedoku primijene medicinske intervencije ili da im se daju takva sredstva kojima bi se utjecalo na njihovu volju pri davanju iskaza.
- (5) Istražni sudac može odrediti da se uzimanjem povjerljivih medicinskih uzoraka radi analize temeljno genetskog materijala žive osobe bez njezine privole poduzme prema osobi za koju postoje osnove sumnje da je počinila kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora kao glavna kazna te vjerojatnost da će se takvom analizom pribaviti podaci važni za uspješno vođenje kaznenog postupka. Analiza se može izvršiti na način koji je pod stalnim nadzorom Ministarstva zdravstva. Tako pribavljeni podaci mogu se pohraniti i čuvati deset godina nakon završetka kaznenog postupka ako je okrivljenik u tom postupku pravomoćno osuđen zbog teškoga kaznenog djela protiv života i tijela, spolne slobode i spolnog ćudoređa ili sigurnosti osoba.
- (6) Ministar zdravstva donosi pravilnik o načinu uzimanja uzoraka iz stavka 2. i 5. ovoga članka te o nadzoru nad uzimanjem, pohranom, obradom i čuvanjem podataka iz stavka 5. ovoga članka.

Članak 266.

- (1) Kad je potrebno da se poduzme vještačenje poslovnih knjiga, tijelo pred kojim se vodi postupak dužno je vještacima naznačiti u kojem pravcu i u kojem opsegu treba obavljati vještačenje te koje činjenice i okolnosti treba utvrditi.
- (2) Ako je za poduzimanje vještačenja poslovnih knjiga trgovačkog društva i drugih pravnih osoba nužno da se najprije sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi oko sređivanja knjigovodstva padaju na teret trgovačkog društva, odnosno druge pravne osobe.
- (3) Rješenje o sređivanju knjigovodstva donosi tijelo koje vodi postupak, na temelju obrazloženoga pisanog izvješća vještaka kojima je naloženo vještačenje poslovnih knjiga. U rješenju će se naznačiti i svota koju je trgovačko društvo ili druga pravna osoba dužna položiti sudu kao predujam za troškove oko sređivanja njezina knjigovodstva. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.
- (4) Nakon obavljenog sređivanja knjigovodstva tijelo koje vodi kazneni postupak donosi, na temelju izvješća vještaka, rješenje kojim utvrđuje visinu troškova nastalih zbog sređivanja knjigovodstva i određuje da taj iznos podmiri trgovačko društvo ili druga pravna osoba. Trgovačko društvo ili druga pravna osoba mogu se žaliti kad je riječ o osnovanosti odluke o naknadi troškova i visine troškova. O žalbi rješava vijeće iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona.
- (5) Troškovi, ako njihov iznos nije bio predujmljen, naplaćuju se u korist tijela koje je unaprijed isplatilo troškove i pristojbu vještacima.

Glava XIX.

OPTUŽNICA I PRIGOVOR PROTIV OPTUŽNICE

Članak 267.

- (1) Nakon što je završena istraga, pa i kad se prema ovom Zakonu optužnica može podignuti bez provođenja istrage (članak 191.), postupak pred sudom može se voditi samo na temelju optužnice državnog odvjetnika, odnosno oštećenika kao tužitelja.
- (2) Odredbe o optužnici i o prigovoru protiv optužnice primjenjivat će se i na privatnu tužbu, osim ako se ona podiže za kaznena djela za koja se provodi skraćeni postupak.

Članak 268.

(1) Optužnica sadrži:

- 1) ime i prezime okrivljenika s osobnim podacima (članak 225.) i jedinstveni matični broj građana državljana Republike Hrvatske kao i podacima o tome nalazi li se i otkad u pritvoru ili se nalazi na slobodi, a ako je prije podizanja optužnice pušten na slobodu, koliko je proveo u pritvoru,
- 2) opis djela iz kojeg proistječu zakonska obilježja kaznenog djela, vrijeme i mjesto počinjenja kaznenog djela, predmet na kojemu je i sredstvo kojim je počinjeno kazneno djelo te ostale okolnosti potrebne da se kazneno djelo što točnije odredi,
- 3) zakonski naziv kaznenog djela, s navođenjem odredaba Kaznenog zakona koje se na prijedlog tužitelja imaju primijeniti,
- 4) naznaku suda pred kojim će se održati glavna rasprava,
- 5) prijedlog o dokazima koje treba izvesti na glavnoj raspravi, uz naznaku imena svjedoka i vještaka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe za utvrđivanje činjenica,

6) obrazloženje u kojem će se prema ishodu istrage opisati stanje stvari, navesti dokazi kojima se odlučne činjenice utvrđuju, iznijeti obrana okrivljenika i stajalište tužitelja o navodima obrane,

(2) Ako se okrivljenik nalazi na slobodi, u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru, može se predložiti da se pusti na slobodu.

(3) Jednom optužnicom može se obuhvatiti više kaznenih djela ili više okrivljenika samo ako se prema odredbama članka 29. ovoga Zakona može provesti jedinstven postupak i donijeti jedna presuda.

Članak 269.

(1) Optužnica se dostavlja nadležnom sudu u onoliko primjeraka koliko ima okrivljenika i branitelja i jedan primjerak za sud.

(2) Odmah nakon primitka optužnice predsjednik vijeća pred kojim će se održati glavna rasprava ispitat će je li optužnica propisno sastavljena (članak 268), pa ako ustanovi da nije, vratit će je tužitelju da u roku od tri dana ispravi nedostatke. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tužitelja, vijeće može produljiti taj rok. Ako oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj propusti spomenuti rok, smatrat će se da je odustao od gonjenja, pa će se postupak obustaviti.

Članak 270.

(1) Ako je podnesena privatna tužba za kazneno djelo za koje nije vođena istraga, osim ako se privatna tužba podnosi za kazneno djelo za koje se provodi skraćeni postupak, predsjednik prvostupanjskog vijeća će, ako smatra da nema mjesta progonu zbog postojanja okolnosti iz članka 275. točke 1. do 3. ovoga Zakona zatražiti odluku vijeća općinskog suda (članak 18. stavak 3.), odnosno vijeća županijskog suda (članak 20 stavak 2.).

(2) Protiv rješenja vijeća privatni tužitelj ima pravo žalbe.

Članak 271.

(1) Optužnica se dostavlja okrivljeniku koji je na slobodi bez odgode, a ako se nalazi u pritvoru - u roku od dvadesetčetiri sata nakon primitka.

(2) Ako je protiv okrivljenika određen pritvor rješenjem vijeća (članak 107.), optužnica se predaje okrivljeniku pri njegovu zatvaranju, zajedno s rješenjem kojim se određuje pritvor.

(3) Ako se okrivljenik kojemu je oduzeta sloboda ne nalazi u zatvoru suda kod kojeg će se održati glavna rasprava, predsjednik vijeća odredit će da se okrivljenik odmah dovede u taj zatvor, gdje će mu se predati optužnica.

Članak 272.

(1) Okrivljenik ima pravo podnijeti prigovor protiv optužnice u roku od osam dana od dana dostave. Pri uručanju optužnice sud će okrivljenika poučiti o tome njegovu pravu.

(2) Prigovor protiv optužnice može podnijeti i branitelj bez posebne okrivljenikove ovlasti, ali ne i protiv njegove volje. Do donošenja odluke o prigovoru može se odustati od podnesenog prigovora.

(3) Okrivljenik se može odreći prava na podnošenje prigovora protiv optužnice.

Članak 273.

(1) Nepravodobni prigovor i prigovor podnesen od neovlaštene osobe odbacit će rješenjem predsjednik vijeća pred kojim se ima održati glavna rasprava. O žalbi protiv toga rješenja odlučuje vijeće općinskog suda iz članka 18. stavka 3., odnosno županijskog suda iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Ako predsjednik vijeća prema odredbi stavka 1. ovog članka ne odbaci prigovor, dostavit će ga sa spisima vijeću općinskog suda iz članka 18. stavka 3., odnosno vijeću županijskog suda iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona koje o prigovoru rješava u sjednici. Ako je u pitanju kazneno djelo za koje se progona na zahtjev državnog odvjetnika, o sjednici vijeća izvijestit će se državni odvjetnik, a i okrivljenik i njegov branitelj, ako su to u prigovoru zahtijevali. Nedolazak stranaka ne sprječava održavanje sjednice.

(3) Osim onih koja se odnose na odredbu članka 266. točke 4. ovoga Zakona, na sjednici vijeća stranke mogu davati objašnjenja glede svojih navoda. Državni odvjetnik može proširiti optužnicu osim ako ne postoje uvjeti za neposredno podizanje optužnice iz članka 191. ovoga Zakona, a vijeće se može suglasiti i s njegovim prijedlogom o uvjetnom odustanku od kaznenog progona iz članka 175. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 274.

(1) Ako vijeće ne odbaci prigovor kao nepravodoban ili kao nedopušten, pristupit će se ispitivanju optužnice.

(2) Kad vijeće u povodu prigovora ustanovi da postoje pogreške ili nedostaci u optužnici (članak 268.) ili u samom postupku, ili da je potrebno bolje razjašnjenje stanja stvari da bi se ispitala osnovanost optužnice, vratit će optužnicu da se zapaženi nedostaci otklone, ili da se istraga dopuni, odnosno provede. Tužitelj je dužan u roku od tri dana od dana kad mu je priopćena odluka vijeća podnijeti ispravljenu optužnicu ili staviti zahtjev za dopunu, odnosno provođenje istrage. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tužitelja, vijeće može produljiti taj rok. Ako oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj propusti spomenuti rok, smatrat će se da je odustao od progona, pa će se postupak obustaviti. Ako državni odvjetnik propusti rok, dužan je o razlozima propuštanja izvijestiti višega državnog odvjetnika.

(3) Ako vijeće ustanovi da je za kazneno djelo koje je predmet optužbe nadležan koji drugi sud, proglasit će nenadležnim sud kojem je podnesena optužnica i nakon pravomoćnosti rješenja dostaviti predmet nadležnom sudu.

(4) Ako vijeće utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavijesti iz članka 78. ovoga Zakona, donijet će rješenje o njihovom izdavanju iz spisa. Protiv tog rješenja dopuštena je posebna žalba. Nakon pravomoćnosti rješenja, prije nego što predmet dostavi predsjedniku vijeća radi zakazivanja glavne rasprave, predsjednik vijeća iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona osigurat će da se izdvojeni zapisnici i obavijesti zatvore u poseban omot i preda ju istražnom

sucu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa. Izdvojeni zapisnici i obavijesti ne mogu se razgledati niti se mogu koristiti u postupku.

Članak 275.

Rješavajući o prigovoru protiv optužnice, vijeće će obustaviti postupak ako ustanovi:

- 1) da djelo koje je predmet optužbe nije kazneno djelo,
- 2) da postoje okolnosti koje isključuju okrivljenikovu krivnju,
- 3) da nema zahtjeva ovlaštenog tužitelja ili prijedloga, odnosno odobrenja ovlaštene osobe, ako je to po zakonu potrebno, ili da postoje okolnosti koje isključuju kazneni progon,
- 4) da nema dovoljno dokaza da je okrivljenik osnovano sumnjiv za djelo koje je predmet optužbe, odnosno da je proturječe između prikupljenih dokaza očito takvo da bi na glavnoj raspravi izricanje osuđujuće presude bilo nemoguće.

Članak 276.

- (1) Kad rješava o prigovoru protiv optužnice državnog odvjetnika podnesene na temelju članak 191. stavka 6. ovoga Zakona, ili o zahtjevu predsjednika vijeća u povodu te optužnice (članak 282.), ili kad rješava u povodu neslaganja predsjednika prvostupanskog vijeća s privatnom tužbom u slučajevima iz članka 270. stavka 1. ovoga Zakona, vijeće će rješenjem odbaciti optužnicu, odnosno privatnu tužbu ako ustanovi da postoje razlozi iz članka 275. točke 1. do 3. ovoga Zakona, a ako su provedene istražne radnje i iz razloga navedenog u točki 4. toga članka.
- (2) Ako je u povodu prigovora protiv optužnice državnog odvjetnika iz stavka 1. ovoga članka ili na zahtjev predsjednika vijeća u povodu te optužnice (članak 282.) provedena istraga, a vijeće nakon provedene istrage ustanovi da postoje razlozi iz članka 201. ovoga Zakona, članak odlučiti će rješenjem da se kazneni postupak obustavlja.

Članak 277.

Pri donošenju rješenja iz članka 274. stavka 3. i članka 275. i 276. ovoga Zakona vijeće nije vezano za pravnu ocjenu djela koju je tužitelj naveo u optužnici.

Članak 278.

- (1) Ako ne donese ni jedno rješenje iz članka 274., 275. i 276. ovoga Zakona, vijeće će odbiti prigovor kao neosnovan.
- (2) U istom rješenju vijeće će odlučiti i o prijedlozima za spajanje ili razdvajanje postupka.

Članak 279.

Ako su od više okrivljenika samo neki podnijeli prigovor protiv optužnice, a razlozi iz kojih je sud našao da nema mjesta optužbi koriste i nekim od okrivljenika koji nisu podnijeli prigovor, vijeće će postupiti kao da su i oni podnijeli prigovor.

Članak 280.

Sve odluke vijeća donesene u povodu prigovora protiv optužnice moraju biti obrazložene, ali tako da se unaprijed ne utječe na rješavanje onih pitanja koja će biti predmet raspravljanja na glavnoj raspravi.

Članak 281.

- (1) Protiv odluke vijeća iz članka 274. stavka 3. ovoga Zakona žalba je dopuštena, a protiv odluka iz članka 275. i 276. ovoga Zakona žalbu može podnijeti tužitelj i oštećenik. Protiv ostalih odluka vijeća donesenih u povodu prigovora protiv optužnice žalba nije dopuštena.
- (2) Ako se protiv rješenja vijeća žalio samo oštećenik i žalba se prihvati, smatrat će se da je s izjavom žalbe preuzeo kazneni progon.

Članak 282.

- (1) Ako prigovor protiv optužnice nije podnesen ili je odbačen, na zahtjev predsjednika vijeća pred kojim se treba održati glavna rasprava, vijeće iz članka 18. stavka 3., odnosno iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona može odlučiti o svakom pitanju o kojem se na temelju ovoga Zakona rješava u povodu prigovora.
- (2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka predsjednik vijeća može staviti do određivanja glavne rasprave, a najkasnije u roku od dva mjeseca od dana primitka optužnice u sudu.
- (3) Odredbe članka 273. stavka 2. i članka 274. do 281. ovoga Zakona primjenjivat će se i pri odlučivanju u povodu zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 283.

Optužnica postaje pravomoćna kad je prigovor odbijen, a ako prigovor nije podnesen ili je odbačen - na dan kad se vijeće, razmatrajući zahtjev predsjednika vijeća (članak 282), složilo s optužnicom, a ako takva zahtjeva nije bilo na dan kad je predsjednik vijeća odredio glavnu raspravu, odnosno protekom roka iz članka 282. stavak 2. ovoga Zakona.

B. Glavna rasprava i presuda

Glava XX.

PRIPREME ZA GLAVNU RASPRAVU

Članak 284.

- (1) Predsjednik vijeća nalogom određuje dan, sat i mjesto glavne rasprave.
- (2) Predsjednik vijeća odredit će glavnu raspravu najkasnije u roku od dva mjeseca od dana primitka optužnice u sudu, a ako je stavljen zahtjev iz članka 282. ovoga Zakona - čim se, s obzirom na odluku vijeća, glavna rasprava može odrediti. Ako u tom roku ne odredi glavnu raspravu, predsjednik vijeća obavijestit će predsjednika suda o

razlozima iz kojih glavna rasprava nije određena. Predsjednik suda prema potrebi poduzet će mjere da se glavna rasprava odredi.

(3) Ako predsjednik vijeća utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavijesti iz članka 78. ovoga Zakona, donijet će rješenje o njihovom izdavanju, prije određivanja glavne rasprave, i kad rješenje postane pravomoćno, izdvojiti će ih u poseban omot i predati istražnom sucu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa.

Članak 285.

(1) Glavna rasprava drži se u sjedištu suda i u sudskoj zgradi.

(2) Ako su u pojedinim slučajevima prostori u sudskoj zgradi neprikladne za održavanje glavne rasprave, predsjednik suda može odrediti da se rasprava drži u drugoj zgradi.

(3) Glavna rasprava može se održati i u drugome mjestu na području nadležnog suda ako to na obrazloženi prijedlog predsjednika suda dopusti predsjednik višeg suda.

Članak 286.

(1) Na glavnu raspravu pozvat će se optuženik i njegov branitelj, tužitelj i oštećenik i njihovi zakonski zastupnici i opunomoćenici, a po potrebi i tumač. Na glavnu raspravu pozvat će se i svjedoci i vještaci koje su predložili tužitelj u optužnici i okrivljenik u prigovoru protiv optužnice, osim onih za koje predsjednik vijeća smatra da njihovo ispitivanje na glavnoj raspravi nije potrebno. Tužitelj i optuženik mogu na glavnoj raspravi ponoviti prijedloge koje predsjednik vijeća nije prihvatio.

(2) U svezi sa sadržajem poziva na optuženika i svjedoke primijenit će se odredbe članka 88. i 237. ovoga Zakona. Kad obrana nije obvezna, optuženik će se u pozivu poučiti da ima pravo uzeti branitelja ali da se glavna rasprava neće morati dogoditi zbog braniteljeva nedolaska na glavnu raspravu ili što je optuženik uzeo branitelja tek na glavnoj raspravi.

(3) Poziv optuženiku mora se dostaviti tako da između dostave poziva i dana glavne rasprave ostane dovoljno vremena za pripremu obrane, a najmanje osam dana. Na zahtjev optuženika ili na zahtjev tužitelja, a uz privolu optuženika, taj se rok može skratiti.

(4) Oštećenika koji se ne poziva kao svjedok sud će izvijestiti u pozivu da će se glavna rasprava održati i bez njega, a da će se njegova izjava o imovinskopravnom zahtjevu pročitati. Oštećenik će se upozoriti i na to da će se, ako ne dođe, smatrati da nije voljan nastaviti kazneni progon ako državni odvjetnik odustane od optužbe.

(5) Oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj upozorit će se u pozivu da će se ako na glavnu raspravu ne dođu, a ne pošalju opunomoćenika, smatrati da su odustali od optužbe.

(6) Optuženik, svjedok i vještak upozorit će se u pozivu na posljedice nedolaska na glavnu raspravu (članak 305. i 308.).

Članak 287.

(1) Stranke i oštećenik mogu i nakon zakazivanja glavne rasprave zahtijevati da se na glavnu raspravu pozovu novi svjedoci ili vještaci ili pribave drugi novi dokazi. U svome obrazloženom zahtjevu stranke moraju naznačiti koje bi se činjenice imale dokazati i kojim od predloženih dokaza.

(2) Ako predsjednik vijeća odbije prijedlog za pribavljanje novih dokaza, taj se prijedlog može ponoviti u tijeku glavne rasprave.

(3) Predsjednik vijeća može i bez prijedloga stranaka narediti pribavljanje novih dokaza za glavnu raspravu.

(4) O odluci kojom se nalaže pribavljanje novih dokaza izvijestit će se stranke prije početka glavne rasprave.

Članak 288.

Ako izgleda da će glavna rasprava dulje trajati, predsjednik vijeća može zatražiti od predsjednika suda da odredi jednog ili dva suca, odnosno suca porotnika (dopunski sudac ili dopunski sudac porotnik) da budu na glavnoj raspravi, kako bi zamijenili članove vijeća u slučaju njihove spriječenosti.

Članak 289.

(1) Ako se sazna da neki svjedok ili vještak koji je pozvan na glavnu raspravu, a još nije ispitan, neće moći doći na glavnu raspravu zbog dugotrajne bolesti ili zbog drugih smetnji, može se ispitati u mjestu gdje se nalazi.

(2) Svjedoka, odnosno vještaka ispitat će, a prema potrebi i prisegnuti, predsjednik vijeća ili sudac član vijeća ili će se njegovo ispitivanje obaviti preko istražnog suca suda na čijem se području svjedok, odnosno vještak nalazi.

(3) O vremenu i mjestu ispitivanja izvijestit će se stranke i oštećenik, ako je s obzirom na hitnost postupka to moguće. Ako je optuženik u pritvoru, o potrebi njegove nazočnosti na ispitivanju odlučuje predsjednik vijeća. Kad su stranke i oštećenik nazočni ispitivanju, imaju prava iz članka 198. stavka 7. ovoga Zakona.

Članak 290.

Predsjednik vijeća može nalogom iz važnih razloga, na prijedlog stranaka ili po službenoj dužnosti, odgoditi dan glavne rasprave.

Članak 291.

Ako tužitelj odustane od optužnice prije nego što je glavna rasprava počela, predsjednik vijeća obustavit će rješenjem kazneni postupak i dostaviti rješenje strankama i oštećeniku, a izvijestit će o tome osobe koje su pozvane na glavnu raspravu ako je zakazana. Oštećenika će napose upozoriti na njegovo pravo da može nastaviti kazneni progon (članak 55. i 57.).

Glava XXI.

GLAVNA RASPRAVA

1. Javnost glavne rasprave

Članak 292.

(1) Glavna rasprava jest javna.

(2) Glavnoj raspravi mogu biti nazočne punoljetne osobe.

(3) Osobe koje budu na glavnoj raspravi ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe, osim čuvara okrivljenika koji može biti naoružan.

Članak 293.

Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavne rasprave vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka, ali uvijek nakon njihova ispitivanja, isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili njezin dio ako je to potrebno radi:

- 1) zaštite sigurnosti i obrane Republike Hrvatske,
- 2) čuvanja tajne, kojoj bi štetila javna rasprava,
- 3) čuvanja javnog reda i mira,
- 4) zaštite osobnog ili obiteljskog života okrivljenika, oštećenika ili drugog sudionika u postupku,
- 5) zaštite probitaka maloljetnika.

Članak 294.

(1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, oštećenika, njihove zastupnike i branitelja.

(2) Vijeće može dopustiti da na glavnoj raspravi iz koje je javnost isključena budu nazočne pojedine službene osobe, znanstveni i javni radnici, a na zahtjev optuženika može to dopustiti i njegovu bračnom, odnosno izvanbračnom drugu i njegovim bliskim srodnicima.

(3) Predsjednik vijeća upozorit će osobe koje budu na glavnoj raspravi iz koje je javnost isključena da su dužne kao tajnu čuvati sve ono što su na raspravi saznale i da je odavanje tajne kazneno djelo.

Članak 295.

(1) Odluku o isključenju javnosti donosi vijeće rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.

(2) Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne zadržava izvršenje.

2. Upravljanje glavnom raspravom

Članak 296.

(1) Predsjednik, članovi vijeća i zapisničar te dopunski suci i suci porotnici moraju neprekidno biti na glavnoj raspravi.

(2) Dužnost je predsjednika vijeća da utvrdi je li vijeće sastavljeno prema zakonu i postoje li razlozi iz kojih se članovi vijeća i zapisničar moraju izuzeti (članak 36. stavak 1.).

Članak 297.

(1) Predsjednik vijeća upravlja glavnom raspravom, ispituje optuženika, ispituje svjedoke i vještace te daje riječ članovima vijeća, strankama, oštećeniku, zakonskim zastupnicima, opunomoćenicima, branitelju i vještacima.

(2) Dužnost je predsjednika vijeća da se brine za svestrano raspravljanje o predmetu i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne služi razjašnjenju stvari.

(3) Predsjednik vijeća odlučuje o prijedlozima stranaka ako o njima ne odlučuje vijeće.

(4) O prijedlogu o kojemu ne postoji suglasnost stranaka i o suglasnim prijedlozima stranaka koje predsjednik ne prihvati odlučuje vijeće. Vijeće također odlučuje o prigovoru protiv mjera predsjednika vijeća koje se odnose na upravljanje glavnom raspravom.

(5) Rješenja vijeća uvijek se objavljuju i s kratkim obrazloženjem unose u zapisnik o glavnoj raspravi.

Članak 298.

Glavna rasprava teče redom koji je propisan u ovom Zakonu, ali vijeće može odrediti da se odstupi od redovnog tijeka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a osobito zbog broja optuženika, broja kaznenih djela i opsega dokaznog materijala. Optuženik koji je osporio osnovanost optužbe ili pojedinih njezinih točaka (članak 320. stavak 7.) ne može biti ispitan prije završenoga dokaznog postupka.

Članak 299.

(1) Dužnost je predsjednika vijeća brinuti se o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu suda. On može odmah nakon otvaranja zasjedanja upozoriti osobe koje budu na glavnoj raspravi da se pristojno ponašaju i ne ometaju rad suda.

Predsjednik vijeća može odrediti pretragu osoba koje budu na glavnoj raspravi.

(2) Vijeće može naložiti da se iz zasjedanja uklone sve osobe koje kao slušatelji budu nazočni na glavnoj raspravi ako se mjerama za održavanje reda propisanim u ovom Zakonu ne bi moglo osigurati neometano održavanje glavne rasprave.

(3) U sudnici se ne smiju obavljati fotografska, filmska, televizijska i druga snimanja tehničkim uređajima. Iznimno, predsjednik županijskog suda može dopustiti fotografsko, a predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, televizijsko i drugo snimanje na pojedinoj glavnoj raspravi. Ako je snimanje dopušteno, vijeće na glavnoj raspravi može iz opravdanih razloga odlučiti da se pojedini dijelovi glavne rasprave ne snimaju.

(4) Stranke i branitelj smiju tonski snimati tijekom glavne rasprave s koje nije isključena javnost. Osobni podaci o okrivljeniku, oštećeniku ili svjedocima koji su tako snimljeni predstavljaju tajnu i smiju se koristiti samo za potrebe kaznenog postupka.

Članak 300.

(1) Ako optuženik, branitelj, oštećenik, zakonski zastupnik, opunomoćenik, svjedok, vještak, tumač ili druga osoba koja je nazočna na glavnoj raspravi ometa red ili se ne pokorava nalogima predsjednika vijeća za održavanje reda,

predsjednik vijeća će je opomenuti. Ako opomena bude bezuspješna, vijeće može naložiti da se optuženik udalji iz sudnice, a ostale osobe može ne samo udaljiti nego i kazniti novčanom kaznom do 2.000,00 kuna.

(2) Prema odluci vijeća optuženik može biti udaljen iz sudnice za određeno vrijeme, a ako je već ispitan na glavnoj raspravi, onda i sve dok traje dokazni postupak. Prije završetka dokaznog postupka predsjednik vijeća pozvat će optuženika i izvijestiti ga o tijeku glavne rasprave. Ako bi optuženik nastavio narušavati red i vrijeđati dostojanstvo suda, vijeće ga može ponovno udaljiti iz zasjedanja. U tom slučaju glavna će se rasprava dovršiti bez nazočnosti optuženika, a presudu će mu priopćiti predsjednik ili sudac član vijeća u nazočnosti zapisničara.

(3) Branitelju ili opunomoćeniku koji poslije kazne nastavi narušavati red može vijeće uskratiti daljnju obranu, odnosno zastupanje na glavnoj raspravi i u tom slučaju stranka će se pozvati da uzme drugog branitelja, odnosno opunomoćenika. Ako je nemoguće da okrivljenik ili oštećenik to učine odmah bez štete za svoje probitke ili ako se u slučaju obvezne obrane ne može odmah postaviti drugi branitelj ili opunomoćenik, glavna će se rasprava prekinuti ili odgoditi, a branitelju, odnosno opunomoćeniku naložit će se platež troškova koji su nastali zbog prekida ili odgode.

(4) Ako sud udalji iz sudnice oštećenika kao tužitelja ili privatnog tužitelja ili njihova zakonskog zastupnika, glavna će se rasprava nastaviti i bez njega, ali će ih sud upozoriti da mogu uzeti opunomoćenika.

(5) Ako državni odvjetnik ili osoba koja ga zamjenjuje narušava red, predsjednik vijeća izvijestiti će o tome nadležnog državnog odvjetnika, a može i prekinuti glavnu raspravu i od nadležnoga državnog odvjetnika zatražiti da odredi drugu osobu da zastupa optužnicu.

(6) Kad odvjetnika ili odvjetničkog vježbenika koji narušava red sud kazni, izvijestit će o tome Odvjetničku komoru.
Članak 301.

(1) Protiv rješenja o kazni dopuštena je žalba. Vijeće može opozvati svoje rješenje.

(2) Protiv drugih odluka koje se odnose na održavanje reda i upravljanje glavnom raspravom nije dopuštena žalba.

Članak 302.

(1) Ako optuženik na glavnoj raspravi počini kazneno djelo, postupit će se prema odredbi članka 342. ovoga Zakona.

(2) Ako netko drugi tijekom glavne rasprave u zasjedanju počini kazneno djelo, vijeće može prekinuti glavnu raspravu i prema usmenoj optužbi tužitelja suditi o počinjenom kaznenom djelu odmah, a može za to djelo suditi nakon završetka započete glavne rasprave.

(3) Ako postoje osnove sumnje da je svjedok ili vještak na glavnoj raspravi dao lažni iskaz, ne može se za to djelo odmah suditi. U takvu slučaju predsjednik vijeća može narediti da se o iskazu svjedoka, odnosno vještaka sastavi poseban zapisnik, koji će se dostaviti državnom odvjetniku. Taj će zapisnik potpisati ispitani svjedok, odnosno vještak.

(4) Ako se počinitelju kaznenog djela za koje se progoni po službenoj dužnosti ne može odmah suditi, ili ako je za suđenje nadležan viši sud, izvijestit će se o tome nadležni državni odvjetnik radi daljnjeg postupka.

3. Pret postavke za održavanje glavne rasprave

Članak 303.

Predsjednik vijeća otvara zasjedanje i objavljuje predmet glavne rasprave i sastav vijeća. Nakon toga utvrđuje jesu li došle sve pozvane osobe, pa ako nisu, provjerava jesu li im pozivi predani i jesu li svoj izostanak opravdale.

Članak 304.

(1) Ako na glavnu raspravu, koja je zakazana na temelju optužnice državnog odvjetnika, ne dođe državni odvjetnik ili osoba koja ga zamjenjuje, glavna rasprava će se odgoditi.

(2) Ako na glavnu raspravu ne dođe oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj, iako su uredno pozvani, a ni njihov opunomoćenik, vijeće će rješenjem obustaviti postupak.

Članak 305.

(1) Ako je optuženik uredno pozvan, a ne dođe na glavnu raspravu niti svoj izostanak opravda, vijeće će naložiti da se prisilno dovede. Ako se dovođenje ne bi moglo odmah obaviti, vijeće će odlučiti da se glavna rasprava odgodi i naložiti da se optuženik na iduću raspravu prisilno dovede. Ako do privođenja optuženik opravda izostanak, predsjednik vijeća opozvat će nalog o prisilnom dovođenju. Vijeće može i naložiti da optuženik snosi troškove koji su nastali odgodom rasprave.

(2) U postupku za kazneno djelo za koje je predviđena kazna zatvora do pet godina, glavna rasprava može se održati i bez nazočnosti optuženika koji je bio uredno pozvan i koji je izložio svoju obranu (članak 441. stavak 3.) ako se prema stanju stvari može očekivati izricanje kazne zatvora do šest mjeseci, novčane kazne, uvjetne osude, sigurnosne mjere, zabrane upravljanja motornim vozilom ili oduzimanje predmeta pribavljenih izvršenjem kaznenog djela, odnosno oduzimanja imovinske koristi. Druga ili teža kazna, odnosno mjera u takvu se slučaju ne može izreći bez ponovnog pozivanja i nazočnosti optuženika.

(3) Na glavnoj raspravi održanoj u smislu odredbe iz stavka 2. ovoga članka branitelj može u korist optuženika davati izjave i primati priopćenja o svim pitanjima koja se odnose na vođenje postupka i odlučivanje o glavnoj stvari.

(4) Optuženiku se može suditi u odsutnosti samo ako je u bijegu ili inače nije dostižan državnim tijelima, a postoje osobito važni razlozi da mu se sudi iako je odsutan.

(5) Rješenje o suđenju u odsutnosti optuženika donosi vijeće, na prijedlog tužitelja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 306.

Ako na glavnu raspravu ne dođe branitelj koji je uredno pozvan, a ne izvijesti sud o razlogu spriječenosti, čim je za taj razlog saznao, ili ako branitelj bez odobrenja napusti glavnu raspravu, optuženik će se pozvati da odmah uzme drugog branitelja. Ako optuženik to ne učini, vijeće može odlučiti da se glavna rasprava održi bez branitelja, ako nakon ispitivanja svih okolnosti ocijeni da odsutnost branitelja ne bi bila štetna za obranu. Rješenje o tome, s obrazloženjem, unosi se u zapisnik o glavnoj raspravi. Protiv tog rješenja posebna žalba nije dopuštena. Ako u slučaju obvezne obrane ne postoji mogućnost da optuženik odmah uzme drugog branitelja, odnosno da ga sud postavi bez štete za obranu, glavna rasprava će se odgoditi.

Članak 307.

Ako prema odredbama članka 305. i 306. ovoga Zakona postoje uvjeti za odgodu glavne rasprave zbog nedolaska optuženika, odnosno odsutnosti branitelja, vijeće može odlučiti da se glavna rasprava održi ako bi se prema dokazima koji se nalaze u spisima očito morala donijeti presuda kojom se optužba odbija.

Članak 308.

- (1) Ako svjedok ili vještak unatoč urednom pozivu neopravdano izostane, vijeće može naložiti da se odmah prisilno dovede.
- (2) Glavna rasprava može početi i bez nazočnosti pozvanog svjedoka ili vještaka. U tom će slučaju vijeće tijekom glavne rasprave odlučiti treba li zbog odsutnosti svjedoka ili vještaka glavnu raspravu prekinuti ili odgoditi.
- (3) Svjedoka ili vještaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, vijeće može kazniti novčanom kaznom do 2.000,00 kuna, a može naložiti da se na novu glavnu raspravu dovede prisilno. Vijeće može u opravdanom slučaju opozvati odluku o kazni.

4. Odgoda i prekid glavne rasprave

Članak 309.

- (1) Izvan slučajeva posebice predviđenih u ovom Zakonu glavna rasprava odgodit će se rješenjem vijeća ako treba pribaviti nove dokaze, ili ako se u tijeku rasprave utvrdi da je kod optuženika nakon počinjenoga kaznenog djela nastupila privremena duševna bolest ili poremećenost ili ako postoje druge smetnje da se glavna rasprava uspješno provede. Rješenje o odgodi glavne rasprave doneseno zbog toga što je kod optuženika nakon počinjenja kaznenog djela nastupila privremena duševna bolest ili privremena duševna poremećenost dostavit će se po potrebi sudu nadležnom za postupak prema odredbama Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama.
- (2) U rješenju kojim se odgađa glavna rasprava odredit će se, kad je to moguće, dan i sat kad će se glavna rasprava nastaviti. Istim rješenjem vijeće može odrediti da se prikupe dokazi koji bi se s vremenom mogli izgubiti.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga člana nije dopuštena žalba.

Članak 310.

- (1) Glavna rasprava koja je odgođena mora iznova početi ako se izmijenio sastav vijeća, ali nakon ispitivanja stranaka vijeće može odlučiti da se u takvu slučaju svjedoci i vještaci ne ispituju ponovno i da se ne obavlja novi očevid, nego da se pročitaju iskazi svjedoka i vještaka dani na prijašnjoj glavnoj raspravi, odnosno da se pročita zapisnik o očevidu.
- (2) Ako se glavna rasprava koja je bila odgođena drži pred istim vijećem, ona će se nastaviti, a predsjednik vijeća ukratko će iznijeti tijek prijašnje glavne rasprave, ali u tom slučaju vijeće može odrediti da glavna rasprava počne iznova.
- (3) Glavna rasprava mora iznova početi i svi se dokazi moraju ponovno izvesti ako se rasprava drži pred drugim predsjednikom vijeća. Isto vrijedi i u slučaju ako je odgoda trajala dulje od dva mjeseca, osim ako se stranke suglase da se pročitaju iskazi svjedoka i vještaka dani na prijašnjoj raspravi.

Članak 311.

- (1) Izvan slučajeva posebice propisanih u ovom Zakonu predsjednik vijeća može prekinuti glavnu raspravu radi odmora, ili zbog protoka radnog vremena, ili radi toga da se u kratkom vremenu pribave određeni dokazi, ili radi pripremanja optužbe ili obrane.
- (2) Prekinuta rasprava nastavlja se uvijek pred istim vijećem.
- (3) Ako se glavna rasprava ne može nastaviti pred istim vijećem ili ako je prekid glavne rasprave trajao dulje od osam dana, postupit će se prema odredbama članka 309. ovoga Zakona.

Članak 312.

Ako se u tijeku glavne rasprave pred vijećem sastavljenim od jednog suca i dva suca porotnika, odnosno dva suca i tri suca porotnika pokaže da činjenice na kojima se temelji optužba upućuju na kazneno djelo za čije je suđenje nadležno vijeće sastavljeno od dva suca i tri suca porotnika, odnosno tri suca i četiri suca porotnika, dopunit će se vijeće i glavna rasprava početak će iznova.

5. Zapisnik o glavnoj raspravi

Članak 313.

- (1) O radu na glavnoj raspravi mora se voditi zapisnik u koji se mora unijeti u bitnom cijeli tijek glavne rasprave.
- (2) Predsjednik vijeća može odrediti da se cijeli tijek glavne rasprave ili pojedini njegovi dijelovi bilježe stenografski. Stenografske će se bilješke u roku od četrdesetosam sati prevesti, pregledati i priključiti zapisniku.
- (3) Za tonsko ili drugo tehničko snimanje tijekom glavne rasprave primjenjuju se odredbe članka 299. stavka 3. i 4. ovoga Zakona. Odobrenje za takvo snimanje daje predsjednik vijeća.

(4) Predsjednik vijeća može, na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti, naložiti da se u zapisnik doslovce upišu izjave koje smatra osobito važnim.

(5) Ako je potrebno, osobito ako se u zapisnik doslovce unose izjave neke osobe, predsjednik vijeća može narediti da se taj dio zapisnika odmah pročita, a pročitat će se uvijek ako to zahtijeva stranka, branitelj ili osoba čija se izjava unosi u zapisnik.

Članak 314.

- (1) Zapisnik mora biti završen sa zaključenjem zasjedanja. Zapisnik potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.
- (2) Stranke imaju pravo pregledati završeni zapisnik i njegove priloge, dati primjedbe u svezi sa sadržajem i tražiti ispravak zapisnika.
- (3) Ispravke pogrešno upisanih imena, brojeva i drugih očitih pogrešaka u pisanju može naložiti predsjednik vijeća na prijedlog stranaka ili ispitane osobe ili po službenoj dužnosti. Druge ispravke i dopune zapisnika može naložiti samo vijeće.
- (4) Primjedbe i prijedlozi stranaka u svezi sa zapisnikom te ispravci i dopune obavljani u zapisniku moraju se zabilježiti u nastavku završenog zapisnika. U nastavku zapisnika zabilježiti će se i razlozi zbog kojih pojedini prijedlozi i primjedbe nisu prihvaćeni. Predsjednik vijeća i zapisničar potpisuju i nastavak zapisnika.

Članak 315.

- (1) U uvodu zapisnika mora se naznačiti sud pred kojim se održava glavna rasprava, mjesto i vrijeme zasjedanja, ime i prezime predsjednika vijeća, članova vijeća i zapisničara, tužitelja, optuženika i branitelja, oštećenika i njegova zakonskog zastupnika ili opunomoćenika, tumača, kazneno djelo koje je predmet raspravljanja te je li glavna rasprava javna ili je javnost isključena.
- (2) Zapisnik mora osobito sadržavati podatke o tome koja je optužnica na glavnoj raspravi pročitana, odnosno usmeno izložena i je li tužitelj izmijenio ili proširio optužbu, kakve su prijedloge podnijele stranke i kakve je odluke donosio predsjednik vijeća ili vijeće, koji su dokazi izvedeni, jesu li pročitani kakvi zapisnici i drugi podnesci, jesu li reproducirane zvučne ili druge snimke i kakve su primjedbe dale stranke u svezi s pročitanim zapisnicima, podnescima ili reproduciranim snimkama. Ako je iz glavne rasprave isključena javnost, u zapisniku se mora naznačiti da je predsjednik vijeća upozorio nazočne na posljedice ako neovlašteno otkriju ono što su na toj glavnoj raspravi saznali kao tajnu.
- (3) Iskazi optuženika, svjedoka i vještaka unose se u zapisnik tako da se prikaže njihov bitni sadržaj. Ti se iskazi unose u zapisnik samo ako sadrže odstupanje ili dopunu njihovih prijašnjih iskaza. Na zahtjev stranke predsjednik vijeća naložit će da se djelomično ili u cijelosti pročita zapisnik o njezinu prijašnjem iskazu.
- (4) Na zahtjev stranke u zapisnik će se unijeti i pitanje, odnosno odgovor koji je vijeće odbilo kao nedopušten.

Članak 316.

- (1) U zapisnik o glavnoj raspravi unosi se potpuna izreka presude (članak 359. stavak 3. do 5.), uz naznaku je li presuda javno objavljena. Izreka presude sadržana u zapisniku o glavnoj raspravi predstavlja izvornik.
- (2) Ako je doneseno rješenje o pritvoru (članak 102. stavak 4.), mora se i ono unijeti u zapisnik o glavnoj raspravi.

6. Početak glavne rasprave i optuženikova izjava o osnovanosti optužbe

Članak 317.

- (1) Kad je predsjednik vijeća utvrdio da su na glavnu raspravu došle sve pozvane osobe, ili kad je vijeće odlučilo da se glavna rasprava održi u odsutnosti neke od pozvanih osoba, ili je ostavilo da o tim pitanjima kasnije odluči, pozvat će predsjednik vijeća optuženika i od njega uzeti osobne podatke osim podataka o prijašnjoj osuđivanosti (članak 225.) da bi se uvjerio u njegovu istovjetnost.
- (2) Podaci o prijašnjim osudama i kaznama koje je optuženik izdržao pročitati će se na kraju dokaznog postupka (članak 321. stavak 4.).

Članak 318.

- (1) Nakon što optuženikova istovjetnost bude utvrđena, predsjednik vijeća uputit će svjedoke i vještake na mjesto koje je za njih određeno, gdje će pričekati dok ne budu pozvani radi ispitivanja. U slučaju potrebe predsjednik vijeća može zadržati vještake da prate tijek glavne rasprave.
- (2) Ako je oštećenik nazočan, a još nije stavio imovinskopravni zahtjev, upozorit će ga predsjednik vijeća da može staviti prijedlog za ostvarivanje tog zahtjeva u kaznenom postupku i poučiti ga o pravima iz članka 55. ovoga Zakona.
- (3) Ako se oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj imaju ispitati kao svjedoci, neće se udaljiti iz zasjedanja.
- (4) Predsjednik vijeća može poduzeti potrebne mjere da spriječi dogovaranje između svjedoka, vještaka i stranaka.

Članak 319.

- (1) Glavna rasprava počinje čitanjem optužnice, privatne tužbe ili optužnog prijedloga.
- (2) Optužnicu i privatnu tužbu čita, u pravilu, tužitelj, ali predsjednik vijeća može, umjesto toga, ako je riječ o optužnici oštećenika kao tužitelja, o privatnoj tužbi ili o optužnom prijedlogu usmeno izložiti njihov sadržaj. Tužitelju će se dopustiti da dopuni izlaganje predsjednika vijeća.
- (3) Ako je oštećenik nazočan, može obrazložiti imovinskopravni zahtjev, a ako nije nazočan, njegov će prijedlog pročitati predsjednik vijeća.

Članak 320.

- (1) Nakon što je optužnica, privatna tužba ili optužni prijedlog pročitani ili je usmeno izložen njihov sadržaj, predsjednik vijeća upita će optuženika je li razumio optužbu. Ako se predsjednik vijeća uvjeri da optuženik nije razumio optužbu, ponovno će mu izložiti njezin sadržaj na način na koji je optuženik može najlakše razumjeti.
- (2) Predsjednik vijeća najprije će optuženika poučiti prema odredbi članka 4, a ako nema branitelja, i prema odredbi članka 5. stavka 2. ovoga Zakona.
- (3) Nakon toga ispitat će se optuženik o tome kakav stav zauzima prema svakoj točki optužbe. Po potrebi sud može prekinuti raspravu i za to ispitivanje zakazati posebno ročište.
- (4) Ako se optuženik očituje da se u odnosu na sve točke optužbe smatra krivim, predsjednik vijeća uputit će ga da se može očitovati i o svim okolnostima koje ga terete te iznijeti sve činjenice koje mu idu u korist. Nakon toga optuženiku se mogu postavljati pitanja. Pitanja prvi postavlja tužitelj, a zatim branitelj. Nakon njih predsjednik vijeća i članovi vijeća mogu postavljati pitanja okrivljeniku zbog otklanjanja praznina, proturječnosti ili nejasnoća u iskazu. Oštećenik, zakonski zastupnik, punomoćnik, suoptuženici i vještaci mogu neposredno optuženiku postavljati pitanja uz odobrenje predsjednika vijeća.
- (5) Predsjednik vijeća će zabraniti pitanje ili odgovor na već postavljeno pitanje ako je ono nedopušteno (članak 226.) ili se ne odnosi na predmet. Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora stranke mogu zahtijevati da o tome odluči vijeće.
- (6) Izjava optuženika prema odredbi stavka 4. ovoga članka, ne oslobađa sud dužnosti da izvodi i druge dokaze. Optuženik koji nema branitelja može tu izjavu opozvati do početka dokaznog postupka. Ako je optuženikovo priznanje na glavnoj raspravi potpuno i sukladno prije izvedenim dokazima, sud će u dokaznom postupku izvesti samo one dokaze koji se odnose na odluku o kazni.
- (7) Ako se optuženik očituje da se u odnosu na sve ili pojedine točke optužbe ne smatra krivim, postupak se nastavlja izvođenjem dokaza.

7. Dokazni postupak

Članak 321.

- (1) Dokazivanje obuhvaća sve činjenice za koje sud smatra da su važne za pravilno presuđenje.
- (2) Dokazi se izvode onim redom koji utvrdi predsjednik vijeća. U pravilu prvo će se izvesti dokazi koje predlaže tužitelj, a potom dokazi koje predlaže obrana, a naposljetku dokazi čije je izvođenje vijeće odredilo po službenoj dužnosti. Optuženik koji se očitovao u smislu odredbe članka 320. stavka 7. ovoga Zakona ispitat će se na završetku dokaznog postupka.
- (3) Ako se oštećenik koji je nazočan treba ispitati kao svjedok, njegovo će se ispitivanje obaviti prije ispitivanja ostalih svjedoka.
- (4) Podaci iz kaznene evidencije kao i drugi podaci o osuđivanosti za kažnjive radnje mogu se pročitati samo na kraju dokaznog postupka.

Članak 322.

- (1) Stranke i oštećenik mogu do završetka glavne rasprave predlagati da se izvide nove činjenice i pribave novi dokazi, a mogu ponoviti i one prijedloge što ih je predsjednik vijeća ili vijeće prije odbilo.
- (2) Općepoznate činjenice ne treba utvrđivati. Ne može se predlagati da se utvrđuju činjenice čije postojanje zakon pretpostavlja u korist optuženika, ali se može dokazivati njihovo nepostojanje.
- (3) Vijeće može odlučiti da se izvedu dokazi koji nisu predloženi ili od kojih je predlagatelj odustao.
- (4) Prijedlog da se pribave novi dokazi može se odbiti:
 - 1) ako se odnosi na zakonom zabranjeni način pribavljanja dokaza, na dokaz čija upotreba nije po zakonu dopuštena ili na činjenicu koja se po zakonu ne može dokazivati (nedopušteni prijedlog),
 - 2) ako je činjenica koju bi prema prijedlogu trebalo utvrditi već utvrđena ili nije važna za odlučivanje, odnosno ne postoji povezanost između činjenice koju treba utvrditi i odlučnih činjenica ili se ta povezanost zbog pravnih razloga ne može ustanoviti (nevažni prijedlog),
 - 3) ako postoje razlozi za sumnju da se s predloženim dokazom neka važna činjenica uopće ne bi mogla utvrditi ili bi se to moglo učiniti sa velikim poteškoćama, odnosno ako se taj dokaz u prijašnjem tijeku postupka nije mogao pribaviti i vjerojatno je da se neće moći pribaviti niti u primjerenom roku (neprikladni prijedlog),
 - 4) ako je nejasan, nepotpun ili je prema dosadašnjem stanju stvari i radnjama u postupku koje je predlagatelj poduzimao očigledno da je prijedlog usmjeren na znatno odugovlačenje postupka.
- (5) Rješenje kojim se odbija prijedlog za izvođenje novih dokaza mora biti obrazloženo. Vijeće ga može izmijeniti ili opozvati u kasnijem tijeku postupka.
- (6) Odredbe stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka će se primjenjivati i na prijedlog da se poduzme očevid ili neka druga radnja kojom se neposrednim opažanjem utvrđuju činjenice.

Članak 323.

- (1) Pri ispitivanju svjedoka i vještaka na glavnoj raspravi primjenjivat će se odredbe koje važe za njihovo ispitivanje u istrazi osim ako odredbama ove glave nije što posebno propisano.
- (2) Svjedok koji nije ispitani neće, u pravilu, biti nazočan izvođenju dokaza, a vještak koji još nije dao svoj nalaz i mišljenje neće biti nazočan glavnoj raspravi dok drugi vještak daje svoj iskaz o istom predmetu.
- (3) Ako se kao svjedok ispituje osoba mlađa od četrnaest godina, vijeće može odlučiti da se za vrijeme njezina ispitivanja isključi javnost.

(4) Ako je maloljetna osoba nazočna na glavnoj raspravi kao svjedok ili oštećenik, udaljiti će se iz sudnice čim njezina nazočnost nije više potrebna.

Članak 324.

- (1) Prije ispitivanja svjedoka predsjednik vijeća će ga upozoriti na dužnost da iznese sudu sve što mu je o predmetu poznato i upozoriti ga da je lažno svjedočenje kazneno djelo.
- (2) Vijeće može odlučiti da svjedok obeća prema članku 242. ovoga Zakona da će iskazati istinu. Ako je to obećanje svjedok već dao u istrazi, sud ga na to može samo upozoriti.

Članak 325.

- (1) Prije ispitivanja vještaka predsjednik vijeća upozorit će ga na dužnost da nalaz i mišljenje daje po najboljem znanju i upozoriti ga da je davanje lažnog nalaza i mišljenja kazneno djelo.
- (2) Vijeće može odlučiti da vještak prije vještačenja dade obećanje da će iskazati istinu. Obećanje se daje na način koji odgovara načinu obećanja svjedoka da će iskazati istinu (članak 242.). Stalno prisegnuti postavljeni vještak samo će se upozoriti na položenu prisegu.
- (3) Vještak izlaže usmeno na glavnoj raspravi svoj nalaz i mišljenje. Ako je vještak prije glavne rasprave pripremio pisano svoj nalaz i mišljenje, može mu se dopustiti da ga pročita, u kojem će se slučaju njegov pisani sastav priložiti zapisniku.

Članak 326.

- (1) Tijekom iznošenja iskaza svjedoka ili izlaganja nalaza i mišljenja vještaka, svjedoku ili vještaku neposredno postavljaju pitanja stranke, te predsjednik i članovi sudskog vijeća. Ako se drukčije ne dogovore, najprije postavlja pitanje stranka koja je predložila izvođenje tog dokaza, a zatim protustranka. Nakon toga pitanja postavlja predsjednik i članovi sudskog vijeća. Ako je sud odredio izvođenje dokaza i bez prijedloga stranaka, pitanja prvi postavlja predsjednik vijeća, zatim članovi vijeća, te na posljertku tužitelj, okrivljenik i branitelj. Oštećenik, zakonski zastupnik, punomoćnik i vještaci mogu neposredno postavljati pitanja uz odobrenje predsjednika vijeća.
- (2) Predsjednik će zabraniti pitanje ili odbiti odgovor na već postavljeno pitanje ako je ono nedopušteno (članak 226.) ili se ne odnosi na predmet. Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranke mogu zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Članak 327.

Ako je svjedok ili vještak na prijašnjem ispitivanju naveo činjenice kojih se više ne sjeća ili ako odstupa od svojeg iskaza, predočit će mu se prijašnji iskaz, odnosno upozorit će se na odstupanje i upitati će se zašto sada iskazuje drukčije, a prema potrebi pročitat će se njegov prijašnji iskaz ili dio tog iskaza.

Članak 328.

- (1) Ispitani svjedoci i vještaci ostaju u sudnici ako ih predsjednik vijeća nakon ispitivanja stranaka sasvim ne otpusti ili ne naloži da se privremeno udalje iz sudnice.
- (2) Na prijedlog stranaka ili po službenoj dužnosti predsjednik može naložiti da se ispitani svjedoci i vještaci udalje iz sudnice i da se kasnije ponovno pozovu i još jednom ispita u nazočnosti ili odsutnosti drugih svjedoka i vještaka.

Članak 329.

- (1) Ako se na glavnoj raspravi sazna da svjedok ili vještak ne može doći pred sud ili mu je dolazak znatno otežan, vijeće može, ako smatra da je njegov iskaz važan, naložiti da ga izvan glavne rasprave ispita predsjednik vijeća ili sudac član vijeća, ili da se ispitivanje obavi preko istražnog suca na čijem se području svjedok, odnosno vještak nalazi.
- (2) Ako je potrebno obaviti očevid ili rekonstrukciju izvan glavne rasprave, vijeće može odlučiti da te radnje obavi predsjednik vijeća ili sudac član vijeća.
- (3) Stranke i oštećenik izvjestit će se uvijek kad će se i na kojem mjestu ispitati svjedok, odnosno obaviti očevid ili rekonstrukcija, s upozorenjem da mogu biti nazočni tim radnjama. Ako je optuženik u pritvoru, o potrebi njegove nazočnosti tim radnjama odlučuje vijeće. Kad su stranke i oštećenik nazočni izvođenju tih radnji, imaju prava predviđena u članku 198. ovoga Zakona.

Članak 330.

- (1) Zapisnici o očevidu izvan glavne rasprave, o pretrazi stana i osoba te o oduzimanju stvari, isprave, knjige, spisi i drugi dopisi kao i tehničke snimke koje služe za utvrđivanje činjenica, pročitat će se, odnosno reproducirati na glavnoj raspravi radi utvrđivanja njihova sadržaja, a prema ocjeni vijeća može se sadržaj isprava i drugih dopisa ukratko usmeno izložiti. Dopisi koji imaju značenje dokaza podnose se u izvorniku.
- (2) Predmeti koji mogu poslužiti razjašnjenju stvari mogu se u tijeku glavne rasprave pokazati optuženiku, a prema potrebi svjedocima i vještacima.

Članak 331.

- (1) Izvan slučajeva koji su posebice propisani u ovom Zakonu zapisnici o iskazima svjedoka, suoptuženika ili već osuđenih sudionika u kaznenom djelu te zapisnici ili drugi dopisi o nalazu ili mišljenju vještaka mogu se prema odluci vijeća pročitati samo:
 - 1) ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć ili znatno otežan zbog starosti, bolesti ili drugih važnih uzroka,
 - 2) ako svjedoci ili vještaci bez zakonskih razloga neće iskazivati na glavnoj raspravi,

3) ako su stranke suglasne da se umjesto neposrednog ispitivanja svjedoka, odnosno vještaka koji ni je nazočan, bez obzira je li bio pozvan ili ne, pročita zapisnik o njegovu prijašnjem ispitivanju.

(2) Zapisnici o prijašnjem ispitivanju osoba koje su oslobođene dužnosti svjedočenja (članak 234.) ne smiju se pročitati ako te osobe nisu uopće pozvane na glavnu raspravu ili su na glavnoj raspravi izjavile da neće svjedočiti. Nakon završenoga dokaznog postupka vijeće će odlučiti da se ti zapisnici izdvoje iz spisa i odvojeno čuvaju (članak 78.). Tako će vijeće postupiti i u svezi s drugim zapisnicima i obavijestima predviđenim u članku 78. ovoga Zakona, ako nije prije donesena odluka o njihovu izdvajanju. Protiv rješenja kojim se odlučuje o izdvajanju dopuštena je posebna žalba. Odlučujući o žalbi, viši će sud ujedno odrediti hoće li se glavna rasprava nastaviti pred istim ili izmijenjenim sudskim vijećem.

(3) Nakon pravomoćnosti rješenja izdvojeni zapisnici i obavijesti zatvaraju se u poseban omot i predaju istražnom sucu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa i ne mogu se razgledati niti koristiti u postupku. Izdvajanje zapisnika i obavijesti mora se obaviti prije završetka dokaznog postupka.

(4) Razlozi zbog kojih se čita zapisnik navest će se u zapisniku o glavnoj raspravi, a pri čitanju pripočít će se je li svjedok ili vještak dao obećanje da će iskazivati istinito ili je ranije, već bio prisegnut.

Članak 332.

U slučajevima iz članka 327. i 331. ovoga Zakona, a i u drugim slučajevima kad je to potrebno, vijeće može odlučiti da se na glavnoj raspravi, uz čitanje zapisnika, reproducira snimka ispitivanja (članak 79.).

Članak 333.

Nakon ispitivanja svakog svjedoka ili vještaka i nakon čitanja svakog zapisnika ili drugog podneska, zapitat će predsjednik vijeća stranke i oštećenika imaju li što primijetiti.

Članak 334.

(1) Nakon dokaznog postupka predsjednik vijeća upitat će stranke i oštećenika imaju li kakve prijedloge za dopunu dokaznog postupka.

(2) Ako nitko ne bude imao prijedlog za dopunu postupka ili prijedlog bude odbijen (članak 322. stavak 4.), predsjednik vijeća pristupit će ispitivanju optuženika koji se na ispitivanju o osnovanosti optužbe (članak 320. stavak 4.) očitovao da se u odnosu na sve ili na pojedine točke optužbe ne smatra krivim.

Članak 335.

Kad optuženik pri ispitivanju na glavnoj raspravi odstupa od svojega prijašnjeg iskaza, predsjednik vijeća upozorit će ga na odstupanje i upitati ga zašto sada iskazuje drukčije, a po potrebi pročitat će se njegov prijašnji iskaz ili dio tog iskaza.

Članak 336.

Predsjednik vijeća zabranit će pitanje ili odgovor na već postavljeno pitanje ako je ono nedopušteno (članak 226.) ili se ne odnosi na predmet. Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranke mogu zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Članak 337.

(1) Kad se završi ispitivanje prvog optuženika, pristupit će se redom ispitivanju ostalih optuženika, ako ih ima. Nakon svakog pitanja ispitanik će se upoznati s iskazima prije ispitanih suoptuženika i upitat će se ima li što primijetiti. Prije ispitanog optuženika upitat će se ima li što primijetiti na iskaz kasnije ispitanog optuženika. Svaki optuženik ima pravo postavljati pitanja ostalim ispitanim suoptuženicima.

(2) Ako se iskazi pojedinih suoptuženika o istoj okolnosti razlikuju, predsjednik vijeća može suočiti suoptuženike.

Članak 338.

Vijeće može iznimno odlučiti da se optuženik privremeno udalji iz sudnice ako suoptuženik ili svjedok odbija dati iskaz u njegovoj nazočnosti ili ako okolnosti pokazuju da u njegovoj nazočnosti neće govoriti istinu. Nakon povratka optuženika u zasjedanje pročitat će mu se iskaz suoptuženika, odnosno svjedoka. Optuženik ima pravo postavljati pitanja suoptuženiku, odnosno svjedoku, a predsjednik vijeća upitat će ga ima li što primijetiti na njihov iskaz. Prema potrebi može se obaviti suočenje.

Članak 339.

Optuženik se može u tijeku glavne rasprave dogovarati sa svojim braniteljem, ali o tome kako će dogovarati na postavljeno pitanje ne može se savjetovati ni sa svojim braniteljem ni s kim drugim.

Članak 340.

Ako vijeće nakon ispitivanja optuženika prema odredbama članka 335. do 339. ovoga Zakona ne ustanovi da treba izvesti još neke dokaze, predsjednik vijeća će objaviti da je dokazni postupak završen.

8. Izmjena i proširenje optužbe

Članak 341.

(1) Ako tužitelj u tijeku glavne rasprave utvrdi da izvedeni dokazi pokazuju da se izmijenilo činjenično stanje izloženo u optužnici, on može na glavnoj raspravi usmeno izmijeniti optužnicu ili podnijeti novu.

(2) Radi pripremanja nove optužnice ili obrane stranke mogu zatražiti prekid glavne rasprave.

(3) Ako vijeće dopusti prekid glavne rasprave radi pripremanja nove optužnice, odredit će rok u kojem tužitelj treba pripremiti novu optužnicu. Primjerak nove optužnice dostavit će se optuženiku, ali prigovor protiv te optužnice nije dopušten. Ako tužitelj u ostavljenom roku ne podnese optužnicu, vijeće će nastaviti glavnu raspravu na temelju prijašnje optužnice.

Članak 342.

- (1) Ako optuženik u tijeku glavne rasprave u zasjedanju počini kazneno djelo ili ako se u tijeku glavne rasprave otkrije koje prije počinjeno optuženikovo kazneno djelo, vijeće će u pravilu prema optužbi ovlaštenog tužitelja, koja može biti i usmeno iznesena, proširiti glavnu raspravu i na to djelo. Protiv te optužbe nije dopušten prigovor.
- (2) Radi pripremanja obrane sud može u takvu slučaju odgoditi glavnu raspravu, a može nakon ispitivanja stranaka odlučiti da se za djelo iz stavka 1. ovoga članka posebice sudi.
- (3) Ako je za suđenje o djelu iz stavka 1. ovoga članka nadležan viši sud, vijeće će nakon ispitivanja tužitelja odlučiti hoće li i predmet o kojem vodi glavnu raspravu ustupiti nadležnomu višem sudu radi suđenja.

9. Govori stranaka

Članak 343.

Nakon završenoga dokaznog postupka predsjednik vijeća daje riječ strankama, oštećeniku i branitelju. Prvo govori tužitelj, zatim oštećenik, branitelj, pa optuženik.

Članak 344.

Tužitelj će u svojem govoru iznijeti svoju ocjenu dokaza izvedenih na glavnoj raspravi, nakon toga će izložiti svoje zaključke o činjenicama važnim za odluku i staviti i obrazložiti svoj prijedlog o krivnji optuženika, o odredbama kaznenog zakona koje bi se imale primijeniti, kao i o olakotnim i otegotnim okolnostima koje bi trebalo uzeti u obzir pri odmjeravanju kazne. Tužitelj ne može stavljati određeni prijedlog o visini kazne, ali može predložiti da se izrekne sudska opomena ili uvjetna osuda.

Članak 345.

Oštećenik ili njegov opunomoćenik može u svojem govoru obrazložiti imovinskopравни zahtjev i upozoriti na dokaze o krivnji optuženika.

Članak 346.

- (1) Branitelj ili sam optuženik izložit će u svojem govoru obranu i može se osvrnuti na navode tužitelja i oštećenika.
- (2) Poslije branitelja optuženik ima pravo sam govoriti, očitovati se o tome prihvaća li obranu branitelja i dopuniti je.
- (3) Tužitelj i oštećenik imaju pravo odgovoriti na obranu, a branitelj, odnosno optuženik osvrnuti se na te odgovore.
- (4) Posljednja riječ pripada uvijek optuženiku.

Članak 347.

- (1) Govori stranaka ne mogu se ograničiti na određeno vrijeme.
- (2) Predsjednik vijeća može, nakon prethodnog upozorenja, prekinuti osobu koja u svojem govoru vrijeđa javni red i moral ili vrijeđa drugoga ili se upušta u ponavljanja ili izlaganja koja očitó nemaju veze s predmetom. U zapisniku o glavnoj raspravi mora se navesti da je govor bio prekinut i zašto je bio prekinut.
- (3) Kad optužbu zastupa više osoba ili obranu više branitelja, izlaganja se ne mogu ponavljati. Zastupnici optužbe, odnosno obrane prema međusobnom sporazumu odabrat će pitanja o kojima će govoriti.
- (4) Nakon svih završnih govora predsjednik vijeća dužan je upitati želi li još tko što izjaviti.

Članak 348.

- (1) Ako vijeće nakon završenih izlaganja stranaka ne utvrdi da treba izvesti još neke dokaze, predsjednik vijeća objavit će da je glavna rasprava završena.
- (2) Nakon toga će se vijeće povući na vijećanje i glasovanje radi donošenja presude.

Glava XXII.

PRESUDA

1. Izricanje presude

Članak 349.

- (1) Ako sud tijekom vijećanja ne utvrdi da treba ponovno otvoriti glavnu raspravu radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih pitanja, izreći će presudu.
- (2) Presuda se izriče i javno proglašuje u ime Republike Hrvatske.

Članak 350.

- (1) Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u podnesenoj, odnosno na glavnoj raspravi izmijenjenoj ili proširenoj optužnici.
- (2) Sud nije vezan za prijedloge tužitelja o pravnoj ocjeni djela.

Članak 351.

- (1) Sud temelji presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnoj raspravi.
- (2) Sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u svezi s ostalim dokazima te na temelju takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.

2. Vrste presuda

Članak 352.

- (1) Presudom se optužba odbija ili se optuženik oslobađa optužbe ili se proglašava krivim.
- (2) Ako optužba obuhvaća više kaznenih djela, u presudi će se izreći da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženik oslobađa optužbe ili se proglašava krivim.

Članak 353.

Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći:

- 1) ako za suđenje nije stvarno nadležan,
- 2) ako je postupak vođen bez zahtjeva ovlaštenog tužitelja,

- 3) ako je tužitelj tijekom glavne rasprave odustao od optužbe,
- 4) ako nije bilo potrebnog prijedloga za progon ili odobrenja za progon ili ako je ovlaštena osoba, odnosno državno tijelo odustalo od prijedloga, odnosno odobrenja,
- 5) ako je optuženik za isto djelo već pravomoćno osuđen, oslobođen optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravomoćno obustavljen, a ne radi se o rješenju o obustavi postupka iz članka 403. ovoga Zakona,
- 6) ako je optuženik oprostom, odnosno pomilovanjem oslobođen kaznenog progona ili se kazneni progon ne može poduzeti zbog zastare, ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju kazneni progon.

Članak 354.

Presudu kojom se optuženik oslobađa od optužbe sud će izreći:

- 1) ako djelo za koje se optužuje po zakonu nije kazneno djelo,
- 2) ako ima okolnosti koje isključuju krivnju,
- 3) ako nije dokazano da je optuženik počinio djelo za koje se optužuje.

Članak 355.

(1) U presudi u kojoj se optuženik proglašava krivim sud će izreći:

- 1) za koje se djelo proglašava krivim, uz naznaku činjenica i okolnosti koje čine obilježja kaznenog djela te onih o kojima ovisi primjena određene odredbe kaznenog zakona,
 - 2) zakonski naziv i opis kaznenog djela i koje su odredbe kaznenog zakona primijenjene,
 - 3) na kakvu se kaznu osuđuje optuženik ili se prema odredbama kaznenog zakona oslobađa kazne ili mu se kazna zatvora zamjenjuje radom za opće dobro na slobodi,
 - 4) odluku o uvjetnoj osudi,
 - 5) odluku o sigurnosnim mjerama i o oduzimanju imovinske koristi,
 - 6) odluku o uračunavanju pritvora ili već izdržane kazne,
 - 7) odluku o troškovima kaznenog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu te o tome da se pravomoćna presuda ima objaviti u sredstvima javnog priopćavanja.
- (2) Ako je optuženik osuđen na novčanu kaznu, u presudi će se naznačiti rok u kojem se novčana kazna ima platiti kao i visina dnevnog prihoda i ukupan broj dnevnih prihoda.
- (3) Kad sud izrekne kaznu zatvora, može se optuženik koji se nalazi u pritvoru rješenjem predsjednika vijeća uputiti na izdržavanje te kazne i prije pravomoćnosti presude ako on to zahtijeva.

3. Objava presude

Članak 356.

- (1) Nakon što je sud izrekao presudu, predsjednik vijeća odmah će presudu objaviti. Ako sud ne može nakon glavne rasprave istog dana izreći presudu, odgodit će objavu presude najviše za tri dana i odrediti vrijeme i mjesto objave presude.
- (2) Predsjednik vijeća će u nazočnosti stranaka, njihovih zakonskih zastupnika, opunomoćenika i branitelja javno pročitati izreku i priopćiti ukratko razloge presude.
- (3) Objava će se obaviti i kad stranka, zakonski zastupnik, opunomoćenik ili branitelj ne bude nazočan. Vijeće može narediti da optuženiku koji nije nazočan presudu usmeno priopći predsjednik vijeća ili da mu se presuda samo dostavi.
- (4) Ako je javnost na glavnoj raspravi bila isključena, izreka presude uvijek će se pročitati u javnom zasjedanju. Vijeće će odlučiti hoće li i koliko isključiti javnost pri objavi razloga presude.
- (5) Svi nazočni saslušat će čitanje izreke presude stojeći.

Članak 357.

- (1) Nakon objave presude predsjednik vijeća poučit će stranke o pravu na žalbu te o pravu na odgovor na žalbu.
- (2) Ako je optuženiku izrečena uvjetna osuda, upozorit će ga predsjednik na značenje uvjetne osude i na uvjete kojih se mora držati.
- (3) Predsjednik vijeća upozorit će stranke da do pravomoćnog završetka postupka o svakoj promjeni adrese obavijeste sud.

4. Izrada i dostava pisane presude

Članak 358.

- (1) Objavljena presuda mora se napisati i otpremiti u roku od mjesec dana nakon objave. Taj se rok produljuje za petnaest dana ako je glavna rasprava trajala dulje od tri dana uzastopce, odnosno za još petnaest dana ako je glavna rasprava trajala dulje od osam dana i nije morala iznova započeti u smislu odredbe članka 310. stavka 2. ovoga Zakona.
- (2) Rokovi za pisanu izradu presude iz stavka 1. ovoga članka mogu se iznimno prekoračiti ako ih se predsjednik vijeća koje je sudilo u kaznenom predmetu iz nepredvidivih ili neotklonjivih razloga nije mogao pridržavati te o tome obavijestio predsjednika suda.
- (3) Presudu potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.
- (4) Ovjerovljeni prijepis presude dostavit će se tužitelju, optuženiku osobno i njegovu branitelju. Ako se optuženik nalazi u pritvoru ovjerovljeni prijepisi presude moraju biti poslani u rokovima koji su za polovicu kraći od rokova iz stavka 1. ovoga članka.
- (5) Optuženiku, privatnom tužitelju i oštećeniku kao tužitelju dostavit će se i uputa o pravu na žalbu.

(6) Ovjerovljeni prijepis presude sud će s uputom o pravu na žalbu dostaviti oštećeniku ako ima pravo na žalbu, osobi čiji je predmet oduzet tom presudom te pravnoj osobi prema kojoj je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Oštećeniku koji nema pravo na žalbu prijepis presude dostavit će se u slučaju iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona s uputom o pravu na traženje povrata u prijašnje stanje. Pravomoćna presuda dostavit će se oštećeniku ako on to zahtijeva.

(7) Ako je sud primjenom odredaba o odmjerenju jedinstvene kazne za kaznena djela u stjecaju izrekao kaznu uzimajući u obzir i presude koje su donijeli i drugi sudovi, dostavit će ovjerovljeni prijepis pravomoćne presude tim sudovima.

Članak 359.

(1) Pisana presuda mora potpuno odgovarati presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

(2) Uvod presude sadrži: naznaku da se presuda izriče u ime Republike Hrvatske, naziv suda, ime i prezime predsjednika i članova vijeća i zapisničara, ime i prezime optuženika, jedinstveni matični broj građana državljana Republike Hrvatske, kazneno djelo za koje je optužen i je li bio nazočan na glavnoj raspravi, dan glavne rasprave i je li glavna rasprava bila javna, ime i prezime tužitelja, branitelja, zakonskog zastupnika i opunomoćenika koji su bili nazočni na glavnoj raspravi te dan objave izrečene presude.

(3) Izreka presude sadrži osobne podatke o optuženiku (članak 225. stavak 1.) i odluku kojom se optuženik proglašava krivim za djelo za koje je optužen ili kojom se oslobađa optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.

(4) Ako je optuženik proglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke navedene u članku 355. ovoga Zakona, a ako je oslobođen optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima kaznenog postupka te o imovinskopravnom zahtjevu ako je bio postavljen.

(5) U slučaju stjecaja kaznenih djela sud će u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedino kazneno djelo, a nakon toga kaznu koja je izrečena za sva djela u stjecaju.

(6) U obrazloženju presude sud će iznijeti razloge za svaku točku presude.

(7) Sud će određeno i potpuno izložiti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tome osobito ocjenu vjerodostojnosti proturječnih dokaza, iz kojih razloga nije prihvatio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih je razloga odlučio da se ne ispita neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz ili pisani nalaz pročitao, kojim se razlozima vodio pri rješavanju pravnih pitanja, a osobito pri utvrđivanju postoji li kazneno djelo i krivnja optuženika i pri primjeni određenih odredaba Kaznenog zakona na optuženika i njegovo djelo.

(8) Ako je optuženik osuđen na kaznu, u obrazloženju će se navesti koje je okolnosti sud uzeo u obzir pri odmjerenju kazne. Posebice će sud obrazložiti kojim se razlozima vodio kad je ustanovio da treba izreći strožu kaznu od propisane, ili kad je ustanovio da kaznu treba ublažiti ili optuženika osloboditi od kazne ili izreći uvjetnu osudu ili da treba izreći sigurnosnu mjeru ili oduzimanje imovinske koristi. Posebice će sud obrazložiti kojim se razlozima vodio kad je ustanovio da kaznu treba ublažiti, optuženika osloboditi od kazne, zamijeniti kaznu zatvora radom za opće dobro na slobodi, izreći uvjetnu osudu ili izreći sigurnosnu mjeru ili oduzimanje imovinske koristi. Ako je sud izrekao novčanu kaznu u dnevnim приходima u obrazloženju će posebno iznijeti dokaze i okolnosti važne za odluku o visini i broju dnevnih prihoda, te svoju ocjenu optuženikovih osobnih i imovinskih prilika.

(9) Ako se optuženik oslobađa optužbe, u obrazloženju će se navesti iz kojih se razloga navedenih u članku 354. ovoga Zakona to čini.

(10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija sud se neće upuštati u ocjenu glavne stvari, nego će se ograničiti samo na razloge za odbijanje optužbe.

Članak 360.

Kad je optuženiku izrekao samo novčanu kaznu ili uvjetnu osudu, sud neće pisano obrazlagati presudu ako su se stranke i oštećenik odrekli prava na žalbu protiv presude.

Članak 361.

(1) Pogreške u imenima i brojevima te druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnosti napisane presude s izvornikom ispravit će, posebnim rješenjem, predsjednik vijeća na zahtjev stranaka ili po službenoj dužnosti.

(2) Ako postoji nesuglasje između napisane presude i njezina izvornika glede podataka iz članka 355. stavka 1. točke 1. do 5. i točke 7. ovoga Zakona, rješenje o ispravku dostavit će se osobama navedenim u članku 358. ovoga Zakona. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostave toga rješenja protiv kojega posebna žalba nije dopuštena.

C. Postupak o pravnim lijekovima

Glava XXIII.

REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI

1. Žalba protiv presude prvostupanskog suda

a) Pravo na podnošenje žalbe

Članak 362.

(1) Protiv prvostupanske presude ovlaštene osobe mogu podnijeti žalbu u roku od petnaest dana od dana dostave prijepisa presude.

(2) Ako je presuda dostavljena i optuženiku i njegovu branitelju (članak 358. stavak 4.), ali u različite dane, žalbeni rok računat će se od kasnijeg dana.

(3) Pravodobno podnesena žalba ovlaštene osobe odgađa izvršenje presude.

Članak 363.

(1) Žalbu mogu podnijeti stranke, branitelj, zakonski zastupnik optuženikov i oštećenik.

(2) U korist optuženika žalbu mogu podnijeti i njegov bračni i izvanbračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i hranitelj. Žalbeni rok i u tom slučaju teče od dana kad je optuženiku, odnosno njegovu branitelju dostavljen prijepis presude.

(3) Državni odvjetnik može podnijeti žalbu i na štetu i u korist optuženika.

(4) Oštećenik može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima kaznenog postupka, ali ako je državni odvjetnik preuzeo progon od oštećenika kao tužitelja, oštećenik može podnijeti žalbu zbog svih osnova zbog kojih se presuda može pobijati.

(5) Žalbu može podnijeti i osoba čiji je predmet oduzet ili od koje je oduzeta imovinska korist pribavljena kaznenim djelom te pravna osoba kojoj je izrečeno oduzimanje imovinske koristi.

(6) Branitelj i osobe iz stavka 2. ovoga članka mogu podnijeti žalbu i bez posebne ovlasti optuženika, ali ne i protiv njegove volje.

Članak 364.

(1) Optuženik se može odreći prava na žalbu samo nakon što mu je presuda dostavljena. Optuženik se i prije toga može odreći prava na žalbu ako su se tužitelj i oštećenik, kad ima pravo podnijeti žalbu zbog svih osnova (članak 363. stavak 4.), odrekli prava na žalbu, osim ako bi optuženik po presudi imao izdržavati kaznu oduzimanja slobode. Do donošenja drugostupanjske odluke optuženik može odustati od već podnesene žalbe. Optuženik može odustati i od žalbe koju su podnijeli njegov branitelj ili osobe navedene u članku 363. stavku 2. ovoga Zakona.

(2) Tužitelj i oštećenik mogu se odreći prava na žalbu od objave presude pa do proteka roka za podnošenje žalbe, a mogu do donošenja odluke drugostupanjskog suda odustati od već podnesene žalbe.

(3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne mogu se opozvati.

b) Sadržaj žalbe

Članak 365.

(1) Žalba treba sadržavati:

1) oznaku presude protiv koje se podnosi,

2) osnove za pobijanje presude (članak 366.),

3) obrazloženje žalbe,

4) prijedlog da se pobijana presuda potpuno ili djelomično ukine ili preinači,

5) potpis osobe koja podnosi žalbu.

(2) Ako je žalbu podnio optuženik ili druga osoba iz članka 363. stavka 2. ovoga Zakona, a optuženik nema branitelja, ili ako je žalbu podnio oštećenik, oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj koji nema opunomoćenika, a žalba nije sastavljena sukladno odredbama stavka 1. ovoga članka, prvostupanjski sud pozvat će žalitelja da u određenom roku dopuni žalbu pisanim podneskom ili na zapisnik kod toga suda. Ako se žalitelj tom pozivu ne odazove, sud će odbaciti žalbu ako ne sadrži podatke iz točke 2, 3. i 5. stavka 1. ovoga članka, a ako žalba ne sadrži podatak iz točke 1. stavka 1. ovoga članka, odbacit će se ako se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi. Ako je žalba podnesena u korist optuženika, sud će je dostaviti drugostupanjskom sudu ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a ako se to ne može utvrditi, sud će žalbu odbaciti.

(3) Ako je žalbu podnio oštećenik, oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj koji ima opunomoćenika ili državni odvjetnik, a žalba ne sadrži podatke iz stavka 1. točke 2., 3. i 5. ovoga članka ili ako žalba ne sadrži podatak iz točke 1. stavka 1. ovoga članka a ne može se utvrditi na koju se presudu odnosi, sud će žalbu odbaciti. Žalbu s tim nedostacima podnesenu u korist optuženika koji ima branitelja sud će dostaviti drugostupanjskom sudu ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a ako se to ne može utvrditi, sud će žalbu odbaciti.

(4) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, ali žalitelj je dužan navesti razloge zašto ih prije nije iznio. Pozivajući se na nove činjenice, žalitelj je dužan navesti dokaze kojima bi se te činjenice imale dokazati, a pozivajući se na nove dokaze, dužan je navesti činjenice koje tim dokazima želi dokazati.

c) Osnove zbog kojih se presuda može pobijati

Članak 366.

Presuda se može pobijati:

1) zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka,

2) zbog povrede kaznenog zakona,

3) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,

4) zbog odluke o kaznenim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima kaznenog postupka, imovinskopravnim zahtjevima te zbog odluke o objavi presude u sredstvima javnog priopćavanja.

Članak 367.

(1) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji:

1) ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude sudjelovao sudac ili sudac porotnik koji nije sudjelovao na glavnoj raspravi ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja,

2) ako je na glavnoj raspravi sudjelovao sudac ili sudac porotnik koji se morao izuzeti (članak 36. stavak 1),

- 3) ako je glavna rasprava održana bez osobe čija je nazočnost na glavnoj raspravi po zakonu obvezna ili ako je optuženiku, branitelju, oštećeniku kao tužitelju ili privatnom tužitelju, protivno njegovu zahtjevu, uskraćeno da se na glavnoj raspravi služi svojim jezikom i da na svojem jeziku prati tijek rasprave (članak 7.),
 - 4) ako je protivno Zakonu donesena odluka o isključenju javnosti s glavne rasprave,
 - 5) ako je sud povrijedio propise kaznenog postupka o pitanju postoji li optužba ovlaštenog tužitelja ili prijedlog oštećenika, odnosno odobrenje nadležnog tijela:
 - 6) ako je presudu donio sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari ili ako je sud nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti,
 - 7) ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe,
 - 8) ako je na glavnoj raspravi optuženik koji se na ispitivanju o osnovanosti optužbe očitovao da se u odnosu na sve ili pojedine točke optužbe ne smatra krivim (članak 320. stavak 3. i 6.) ispitan prije završetka dokaznog postupka,
 - 9) ako je optužba prekoračena (članak 350. stavak 1.),
 - 10) ako je presudom povrijeđena odredba članka 381. ovoga Zakona,
 - 11) ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda nema uopće razloga ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju tih isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika,
 - 12) ako presuda nije napisana u rokovima iz članka 358. stavka 1. i članka 442. stavka 3. ovoga Zakona.
- (2) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji ako se presuda temelji na dokazu iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona.
- (3) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji i ako sud pri pripremanju glavne rasprave ili u tijeku glavne rasprave ili pri donošenju presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovoga Zakona ili na glavnoj raspravi povrijedio pravo obrane, a to je utjecalo ili moglo utjecati na presudu.

Članak 368.

Povreda kaznenog zakona postoji ako je kazneni zakon povrijeđen u pitanju:

- 1) je li djelo za koje se optuženik progoni kazneno djelo,
- 2) ima li okolnosti koje isključuju krivnju,
- 3) ima li okolnosti koje isključuju kazneni progon a osobito je li nastupila zastara kaznenog progona ili je progon isključen zbog amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravomoćno presuđena,
- 4) je li glede kaznenog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti,
- 5) je li odlukom o kazni, uvjetnoj osudi ili sudskoj opomeni, odnosno odlukom o sigurnosnoj mjeri ili o oduzimanju imovinske koristi prekoračana ovlast koju sud ima po zakonu,
- 6) jesu li povrijeđene odredbe o uračunavanju pritvora i izdržane kazne.

Članak 369.

(1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja.

- (2) Pogrešno utvrđeno činjenično stanje postoji ako je sud kakvu odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad sadržaj isprava, zapisnika o izvedenim dokazima ili tehničkih snimki ozbiljno dovodi u sumnju pravilnost ili pouzdanost utvrđenja odlučne činjenice.
- (3) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji ako sud kakvu odlučnu činjenicu nije utvrdio.

Članak 370.

- (1) Presuda, odnosno rješenje o sudskoj opomeni može se pobijati zbog odluke o kazni i uvjetnoj osudi kad tom odlukom nije prekoračena zakonska ovlast (članak 368. točka 5.), ali sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utječu na to da kazna bude veća ili manja, i zbog toga što je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, o uvjetnoj osudi iako su za to postojali zakonski uvjeti.
- (2) Odluka o sigurnosnoj mjeri ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz članka 368. točke 5. ovoga Zakona, ali je sud nepravilno donio tu odluku ili nije izrekao sigurnosnu mjeru, odnosno oduzimanje imovinske koristi iako su za to postojali zakonski uvjeti. Zbog istih razloga može se pobijati odluka o troškovima kaznenog postupka.
- (3) Odluka o imovinskopравnom zahtjevu te odluka o objavi presude u sredstvima javnog priopćavanja može se pobijati kad je sud o tim pitanjima donio odluku suprotno zakonskim propisima.

d) Postupak o žalbi

Članak 371.

- (1) Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud te za protivnu stranku i branitelja radi davanja odgovora.
- (2) Nepravodobnu (članak 385.) i nedopuštenu (članak 386.) žalbu odbacit će rješenjem predsjednik vijeća prvostupanjskog suda.

Članak 372.

Primjerak žalbe dostavit će prvostupanjski sud protivnoj stranci, koja može u roku od osam dana od dana primitka podnijeti sudu odgovor na žalbu. Žalbu i odgovor na žalbu, sa svim spisima, prvostupanjski sud dostavit će drugostupanjskom sudu.

Članak 373.

- (1) Kad spisi povodom žalbe stignu drugostupanjskom sudu, predsjednik žalbenog vijeća određuje suca izvjestitelja. Ako je riječ o kaznenom djelu za koje se progoni na zahtjev državnog odvjetnika, sudac izvjestitelj dostavit će spise nadležnom državnom odvjetniku, koji ih je dužan razgledati i bez odgode vratiti sudu.
- (2) Kad državni odvjetnik vrati spise, predsjednik će vijeća zakazati sjednicu vijeća. O sjednici vijeća obavijestit će se državni odvjetnik.
- (3) Sudac izvjestitelj može prema potrebi od prvostupanjskog suda pribaviti izvješće o povredama odredaba kaznenog postupka, a može preko tog suda ili istražnog suca suda na čijem se području radnja ima obaviti ili na drugi način provjeriti navode žalbe u svezi s novim dokazima i novim činjenicama ili od drugih tijela ili pravnih osoba pribaviti potrebne izvješća ili spise.
- (4) Ako sudac izvjestitelj utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici i obavijesti predviđeni u članku 78. ovoga Zakona, dostavit će spise prvostupanjskom sudu prije održavanja sjednice drugostupanjskog vijeća, da predsjednik prvostupanjskog vijeća donese rješenje o njihovu izdvajanju iz spisa i kad rješenje postane pravomoćno, da ih u zatvorenom omotu preda istražnom sucu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa.

Članak 374.

- (1) O sjednici vijeća izvjestit će se onaj optuženik i njegov branitelj, oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj koji je u roku predviđenom za žalbu ili za odgovor na žalbu zahtijevao da bude izviješten o sjednici ili je predložio održavanje rasprave pred drugostupanjskim sudom. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste stranke i kad nisu to zahtijevale ili da se o sjednici izvijesti i stranka koja to nije zahtijevala, ako bi njihova nazočnost bila korisna za razjašnjenje stvari.
- (2) Ako je optuženik u pritvoru ili na izdržavanju kazne i ima branitelja, osigurat će se nazočnost optuženika samo ako predsjednik vijeća ili vijeće smatraju da je svrhovito.
- (3) Sjednica vijeća počinje izvješćem suca izvjestitelja o stanju stvari. Vijeće može od stranaka koje su nazočne na sjednici zatražiti potrebna objašnjenja u svezi sa žalbenim navodima. Stranke mogu predložiti da se radi dopune izvješća pročitaju pojedini spisi i mogu, uz dopuštenje predsjednika vijeća, dati potrebna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu ne ponavljajući ono što je sadržano u izvješću.
- (4) Sjednica se može održati i u odsutnosti stranaka koje su o njoj bile uredno izviještene, ako optuženik nije izvijestio sud o promjeni boravišta ili stana, može se održati sjednica vijeća iako on o sjednici nije bio izviješten.
- (5) Sa sjednice vijeća javnost se može isključiti samo uz uvjete propisane ovim Zakonom (članak 292. do 294.).
- (6) Zapisnik o sjednici vijeća priključuje se spisima prvostupanjskog i drugostupanjskog suda.
- (7) Rješenja iz članka 385. i 386. ovoga Zakona mogu se donijeti i bez obavijesti strankama o sjednici vijeća.

Članak 375.

- (1) Drugostupanjski sud donosi odluku u sjednici vijeća ili na temelju održane rasprave.
- (2) Hoće li održati raspravu, odlučuje drugostupanjski sud u sjednici vijeća.

Članak 376.

- (1) Rasprava pred drugostupanjskim sudom održat će se samo ako je potrebno da se zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja izvedu novi dokazi ili ponove već prije izvedeni dokazi i ako postoje opravdani razlozi da se predmet ne vrati prvostupanjskom sudu na ponovnu glavnu raspravu.
- (2) Na raspravu pred drugostupanjskim sudom pozivaju se optuženik i njegov branitelj, tužitelj, oštećenik, zakonski zastupnici i opunomoćnici oštećenika, oštećenik kao tužitelj, privatni tužitelj, te svjedoci i vještaci za koje sud odluči da se ispituju.
- (3) Ako je optuženik u pritvoru, predsjednik vijeća drugostupanjskog suda poduzet će sve što je potrebno da se optuženik dovede na raspravu.
- (4) Ako oštećenik kao tužitelj ili privatni tužitelj ne dođu na raspravu pred drugostupanjskim sudom, postupak se neće obustaviti nego će se rasprava okončati u njihovoj odsutnosti.

Članak 377.

- (1) Rasprava pred drugostupanjskim sudom počinje izvješćem suca izvjestitelja, koji izlaže stanje stvari ne dajući svoje mišljenje o osnovanosti žalbe.
- (2) Na prijedlog ili po službenoj dužnosti pročitat će se presuda ili dio presude na koji se odnosi žalba, a po potrebi i zapisnik o glavnoj raspravi.
- (3) Nakon toga pozvat će se žalitelj da obrazloži žalbu, a onda protivnik da mu odgovori. Optuženik i njegov branitelj imaju uvijek posljednju riječ.
- (4) Stranke mogu na raspravi iznositi nove dokaze i činjenice.

Članak 378.

Ako u članku 372. do 377. ovoga Zakona nije što drugo propisano, odredbe o glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom na odgovarajući će se način primjenjivati i u postupku pred drugostupanjskim sudom.

e) Granice ispitivanja prvostupanjske presude

Članak 379.

- (1) Drugostupanjski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i iz osnova iz kojih se pobija (članak 366.). Po službenoj dužnosti on mora uvijek ispitati:
 - 1) postoji li povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 1., 5., 6., 7. do 10., stavka 2. ovoga članka i je li glavna rasprava protivno odredbama ovoga Zakona održana u odsutnosti optuženika i njegovog branitelja,

2) je li na štetu optuženika povrijeđen kazneni zakon.

(2) Ako žalba podnesena u korist optuženika ne sadrži podatke iz članka 365. stavka 1. točke 1. i 3. ovoga Zakona, ograničit će se drugostupanjski sud na ispitivanje povreda iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka te na ispitivanje odluke o kazni, sigurnosnim mjerama i oduzimanju imovinske koristi (članak 370.).

(3) U povodu žalbe tužitelja može se prvostupanjska presuda ukinuti ili preinačiti i u korist optuženika.

Članak 380.

Na povredu iz članka 367. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona žalitelj se može pozvati u žalbi samo ako tu povredu nije mogao iznijeti u tijeku glavne rasprave, ili je iznio, ali ju prvostupanjski sud nije uzeo u obzir.

Članak 381.

Ako je izjavljena samo žalba u korist optuženika, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

Članak 382.

Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede kaznenog zakona podnesena u korist optuženika sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o kaznenoj sankciji, i oduzimanju imovinske koristi.

Članak 383.

Ako drugostupanjski sud u povodu bilo čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženika od koristi i za kojeg od suoptuženika koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom smislu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

f) Odluke drugostupanjskog suda o žalbi

Članak 384.

(1) Drugostupanjski sud može u sjednici vijeća ili na temelju održane rasprave odbaciti žalbu kao nepravodobnu ili nedopuštenu, ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu, ili ukinuti tu presudu i uputiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, ili preinačiti prvostupanjsku presudu.

(2) O svim žalbama protiv iste presude drugostupanjski sud odlučuje jednom odlukom.

Članak 385.

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nepravodobna ako se utvrdi da je podnesena nakon zakonskog roka.

Članak 386.

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nedopuštena ako se utvrdi da je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena na podnošenje žalbe ili osoba koja se odrekla žalbe ili odustala od žalbe ili ako žalba po zakonu nije dopuštena.

Članak 387.

Drugostupanjski sud presudom će odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija niti povreda zakona iz članka 379. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 388.

(1) Drugostupanjski će sud, prihvaćajući žalbu ili po službenoj dužnosti, rješenjem ukinuti prvostupanjsku presudu i vratiti predmet na ponovno suđenje ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba kaznenog postupka, osim slučajeva iz članka 390. stavka 1. ovoga Zakona, ili ako smatra da zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja treba naložiti novu glavnu raspravu pred prvostupanjskim sudom.

(2) Na štetu optuženika ne može se ukinuti prvostupanjska presuda zbog razloga iz članka 367. stavka 1. točke 8. ovoga Zakona.

(3) Drugostupanjski sud može naložiti da se nova glavna rasprava pred prvostupanjskim sudom održi pred potpuno izmijenjenim vijećem.

(4) Drugostupanjski sud može i samo djelomično ukinuti prvostupanjsku presudu ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno suđenje.

(5) Ako se optuženik nalazi u pritvoru, drugostupanjski sud ispitat će postoje li još razlozi za pritvor i donijeti rješenje o produljenju ili ukidanju pritvora. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 389.

Ako drugostupanjski sud pri razmatranju žalbe ustanovi da je za suđenje u prvom stupnju stvarno nadležan, ukinut će prvostupanjsku presudu, predmet uputiti nadležnom vijeću i o tome izvijestiti prvostupanjski sud.

Članak 390.

(1) Drugostupanjski će sud, prihvaćajući žalbu ili po službenoj dužnosti, presudom preinačiti prvostupanjsku presudu ako utvrdi da su odlučne činjenice u prvostupanjskoj presudi pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povreda iz članka 367. stavka 1. točke 5., 9. i 10. ovoga Zakona.

(2) Ako su se zbog preinake prvostupanjske presude stekli uvjeti da se odredi, odnosno ukine pritvor na temelju članka 102. stavka 4. i članka 104. stavak 4. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud o tome donijeti posebno rješenje, protiv kojeg nije dopuštena žalba.

Članak 391.

(1) U obrazloženju presude, odnosno rješenja drugostupanjski sud treba ocijeniti žalbene navode i iznijeti povrede zakona koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti.

(2) Kad se prvostupanjska presuda ukida zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, u obrazloženju treba navesti koje su odredbe povrijeđene i u čemu se povrede sastoje.

(3) Kad se prvostupanjska presuda ukida zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja, navest će se u čemu su nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja, posebice u odlučivanju o prijedlozima stranaka da se pribave i izvedu pojedini dokazi (članak 322.), odnosno zašto su novi dokazi i činjenice važni za donošenje pravilne odluke.

Članak 392.

(1) Drugostupanjski sud vratit će sve spise prvostupanjskom sudu s dovoljnim brojem ovjerenih prijepisa svoje odluke radi predaje strankama i drugim zainteresiranim osobama.

(2) Ako je optuženik u pritvoru, drugostupanjski sud dužan je svoju odluku sa spisima dostaviti prvostupanjskom sudu najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kad je primio spise od tog suda.

Članak 393.

(1) Prvostupanjski sud kojem je predmet upućen na suđenje uzet će za osnovu prijašnju optužnicu. Ako je prvostupanjska presuda djelomično ukinuta, taj će sud za osnovu uzeti samo onaj dio optužbe koji se odnosi na ukinuti dio presude.

(2) Na novoj glavnoj raspravi stranke mogu isticati nove činjenice i iznositi nove dokaze.

(3) Prvostupanjski sud dužan je izvesti sve postupovne radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svojoj odluci.

(4) Pri izricanju nove presude prvostupanjski sud vezan je zabranom iz članka 381. ovoga Zakona.

(5) Ako je optuženik u pritvoru, vijeće prvostupanjskog suda postupit će prema odredbi članka 107. stavka 2. ovoga Zakona.

2. Žalba protiv drugostupanjske presude

Članak 394.

(1) Protiv drugostupanjske presude dopuštena je žalba trećostupanjskom sudu samo:

1) ako je drugostupanjski sud izrekao kaznu dugotrajnog zatvora ili je potvrdio prvostupanjsku presudu kojom je izrečena takva kazna,

2) ako je drugostupanjski sud na temelju održane rasprave utvrdio činjenično stanje drukčije nego prvostupanjski sud i na tako utvrđenom činjeničnom stanju utemeljio svoju presudu,

3) ako je drugostupanjski sud preinačio prvostupanjsku presudu kojom je optuženik oslobođen optužbe i izrekao presudu kojom se optuženik proglašava krivim.

(2) O žalbi protiv drugostupanjske presude rješava trećostupanjski sud u sjednici vijeća prema odredbama koje važe za drugostupanjski postupak. Pred tim sudom ne može se održati rasprava.

(3) Odredbe članka 383. ovoga Zakona primijenit će se i na suoptuženika koji nije imao pravo podnijeti žalbu protiv drugostupanjske presude.

3. Žalba protiv rješenja

Članak 395.

(1) Protiv rješenja istražnog suca i protiv drugih rješenja prvostupanjskog suda stranke i osobe čija su prava povrijeđena mogu podnijeti žalbu uvijek kad u ovom Zakonu nije izričito propisano da žalba nije dopuštena.

(2) Protiv rješenja vijeća donesenog prije i u tijeku istrage nije dopuštena žalba, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(3) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavne rasprave i presude mogu se pobjeliti samo u žalbi na presudu.

(4) Protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske žalba nije dopuštena.

Članak 396.

(1) Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje.

(2) Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, žalba protiv rješenja podnosi se u roku od tri dana od dana dostave rješenja.

Članak 397.

Ako u ovom Zakonu nije drukčije propisano, podnošenjem žalbe protiv rješenja odgađa se izvršenje rješenja protiv kojeg je podnesena žalba.

Članak 398.

(1) O žalbi protiv rješenja prvostupanjskog suda odlučuje drugostupanjski sud na javnoj sjednici vijeća, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(2) O žalbi protiv rješenja istražnog suca odlučuje vijeće istog suda, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano (članak 20. stavak 2).

(3) Rješavajući o žalbi, sud može rješenjem odbaciti žalbu kao nepravodobnu ili kao nedopuštenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili prihvatiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i prema potrebi predmet uputiti na ponovno odlučivanje.

(4) Ispitujući žalbu, sud će po službenoj dužnosti paziti je li za donošenje rješenja prvostupanjski sud bio stvarno nadležan, odnosno je li rješenje donijelo ovlašteno tijelo.

Članak 399.

(1) Na postupak o žalbi protiv rješenja će se primjenjivati odredbe članka 362., 364. stavka 3., članak 365. do 371., članak 373. stavka 1., 4. i 5. te članka 381. i 383. ovoga Zakona.

(2) Ako je žalba podnesena protiv rješenja iz članka 457. stavka 5. ovoga Zakona, o sjednici vijeća izvještava se državni odvjetnik, a ostale osobe uz uvjete propisane u članku 374. ovoga Zakona.

Članak 400.

Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, odredbe članka 395. i 399. ovoga Zakona primijenit će se i na sva ostala rješenja koja se donose na temelju ovoga Zakona.

Glava XXIV.

IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Obnova kaznenog postupka

Članak 401.

Kazneni postupak koji je dovršen pravomoćnim rješenjem ili pravomoćnom presudom može se na zahtjev ovlaštene osobe obnoviti samo u slučajevima i uz uvjete propisane u ovom Zakonu.

Članak 402.

(1) Pravomoćna presuda može se preinačiti i bez obnove kaznenog postupka:

1) ako je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osuđenika izrečeno više kazni, a nisu primijenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u stjecaju,

2) ako je pri izricanju jedinstvene kazne primjenom odredaba o stjecaju uzeta kao utvrđena i kazna koja je već obuhvaćena u kazni izrečenoj prema odredbama o stjecaju u kakvoj prijašnjoj presudi,

3) ako se pravomoćna presuda kojom je za više kaznenih djela izrečena jedinstvena kazna ne bi mogla u jednom dijelu izvršiti zbog amnestije, pomilovanja ili iz drugih razloga.

(2) U slučaju iz točke 1. stavka 1. ovoga članka sud će novom presudom preinačiti prijašnje presude glede odluka o kazni i izreći jedinstvenu kaznu. Za donošenje nove presude nadležan je prvostupanjski sud koji je sudio u stvari u kojoj je izrečena najstroža vrsta kazne, a kod istovrsnih kazni - sud koji je izrekao najveću kaznu, a ako su kazne jednake - sud koji je posljednji izrekao kaznu.

(3) U slučaju iz stavka 1. točke 2. ovoga članka preinačit će svoju presudu sud koji je pri izricanju jedinstvene kazne pogrešno uzeo u obzir kaznu koja je već obuhvaćena u kakvoj prijašnjoj presudi.

(4) U slučaju iz stavka 1. točke 3. ovoga članka prvostupanjski sud preinačit će prijašnju presudu glede kazne i izreći novu kaznu ili će utvrditi koliko se od kazne izrečene prijašnjom presudom ima izvršiti.

(5) Novu presudu donosi sud u sjednici vijeća na prijedlog državnog odvjetnika ako je postupak vođen na njegov zahtjev ili na zahtjev osuđenika, a nakon ispitivanja protivne stranke.

(6) Ako su u slučaju iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka pri izricanju kazne uzete u obzir i presude drugih sudova, ovjereni prijepis nove pravomoćne presude dostavit će se i tim sudovima.

Članak 403.

Ako je zahtjev za provođenje istrage pravomoćno odbačen, odnosno odbijen zato što nije bilo zahtjeva ovlaštenog tužitelja ili što nije bilo potrebnog prijedloga za progon ili odobrenja, ili je iz istih razloga kazneni postupak rješenjem pravomoćno obustavljen, ili je optužba odbačena ili je presudom optužba pravomoćno odbijena, ili ako je postupak rješenjem pravomoćno obustavljen zbog toga što je počinitelj nakon počinjenog kaznenog djela obolio od kakve trajne duševne bolesti, postupak će se na zahtjev ovlaštenog tužitelja nastaviti čim prestanu uzroci zbog kojih su donesene navedene odluke.

Članak 404.

(1) Ako je izvan slučaja navedenih u članku 403. ovoga Zakona istražni zahtjev pravomoćno odbijen, ili je kazneni postupak pravomoćno obustavljen u istrazi ili prije početka glavne rasprave, ili je optužba odbačena, na zahtjev ovlaštenog tužitelja može se dopustiti obnova kaznenog postupka (članak 408.) ako se podnesu novi dokazi na temelju kojih se sud može uvjeriti da su se stekli uvjeti za ponovno pokretanje kaznenog postupka.

(2) Kazneni postupak pravomoćno obustavljen do početka glavne rasprave može se obnoviti kad je državni odvjetnik odustao od progona, a oštećenik progon nije preuzeo, ako se dokaže da je do odustanka došlo zbog kaznenog djela zlorabe službenog položaja državnog odvjetnika. Glede dokazivanja kaznenog djela državnog odvjetnika primjenjivat će se odredbe članka 405. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Ako je postupak obustavljen zbog toga što je oštećenik kao tužitelj odustao od progona ili što se po zakonu smatra da je odustao, oštećenik kao tužitelj ne može tražiti obnovu postupka.

Članak 405.

(1) Kazneni postupak završen pravomoćnom presudom može se obnoviti u korist osuđenika:

1) ako se dokaže da je presuda utemeljena na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tumača,

2) ako se dokaže da je do presude došlo zbog kaznenog djela državnog odvjetnika, suca, suca porotnika ili osobe koja je obavljala istražne radnje,

3) ako se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji su sami za sebe ili u svezi s prijašnjim dokazima prikladni da prouzroče oslobodjenje osobe koja je bila osuđena ili njezinu osudu po blažem kaznenom zakonu,

4) ako je osoba za isto djelo više puta osuđena ili ako je više osoba osuđeno zbog istog djela koje je mogla počinuti samo jedna osoba ili neke od njih,

5) ako se u slučaju osude za produljeno kazneno djelo ili za drugo kazneno djelo koje na temelju zakona obuhvaća više istovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji pokazuju da osuđenik nije učinio radnju koja je obuhvaćena djelom iz osude, a postojanje tih činjenica moglo bi bitno utjecati na odmjeravanje kazne.

(2) U slučajevima iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka mora se pravomoćnom presudom dokazati da su navedene osobe proglašene krivim za dotična kaznena djela. Ako se postupak protiv tih osoba ne može provesti zbog toga što su umrle ili što postoje okolnosti koje isključuju kazneni progon, činjenice iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka mogu se utvrditi i drugim dokazima.

Članak 406.

(1) Kazneni postupak može se iznimno obnoviti na štetu okrivljenika ako je postupak dovršen pravomoćnom presudom kojom se optužba odbija:

- 1) ako je do presude kojom se optužba odbija došlo zbog stvarne nenadležnosti suda, a ovlašteni tužitelj pokrene postupak pred nadležnim sudom i istodobno zatraži obnovu postupka,
 - 2) ako je postupak vođen bez ovlaštenog tužitelja i zbog toga donesena presuda kojom se optužba odbija, a ovlašteni tužitelj zatraži obnovu postupka,
 - 3) ako je presuda donesena jer je tužitelj od početka do završetka glavne rasprave odustao od optužbe, a dokaže da je do odustanka došlo zbog kaznenog djela zlouporabe službenog položaja državnog odvjetnika,
 - 4) ako ni je bilo potrebnog prijedloga ili odobrenja za vođenje postupka pa je zbog toga došlo do odbijajuće presude, a prijedlog ili odobrenje naknadno budu dani,
 - 5) ako se utvrdi da se akt oprost, odnosno pomilovanje, zastara ili druge okolnosti koje isključuju kazneni progon ne odnose na kazneno djelo povodom kojeg je donesena presuda kojom se optužba odbija.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka obnova postupka nije dopuštena ako je proteklo više od mjesec dana od kada je tužitelj saznao za okolnosti na kojima može utemeljiti svoj zahtjev za obnovu postupka.
- (3) U slučaju obnove postupka iz razloga navedenog u stavku 1. točki 3. ovoga članka primijenit će se odredba članka 398. stavka 2. ovoga Zakona.
- (4) U slučaju iz stavka 1. točke 1. ovoga članka vijeće suda koji odlučuje o zahtjevu za obnovu postupka uputit će po pravomoćnosti rješenje kojim se obnova postupka dopušta predmetu sudu koji je stvarno nadležan.

Članak 407.

(1) Zahtjev za obnovu kaznenog postupka mogu podnijeti stranke i branitelj, a nakon smrti osuđenika državnog odvjetnik i osobe navedene u članku 363. stavku 2. ovoga Zakona.

- (2) Zahtjev se može podnijeti i nakon što je osuđenik izdržao kaznu i bez obzira na zastaru, oprost ili pomilovanje.
- (3) Ako sud koji bi bio nadležan za odlučivanje o obnovi postupka sazna da postoji razlog za obnovu kaznenog postupka, obavijestit će o tome osuđenika, odnosno osobu koja je ovlaštena da podnese zahtjev.

Članak 408.

- (1) O zahtjevu za obnovu kaznenog postupka odlučuje vijeće općinskog suda iz članka 18. stavka 3., odnosno vijeće županijskog suda iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona koje je u prijašnjem postupku sudilo u prvom stupnju.
- (2) U zahtjevu se mora navesti po kojoj se zakonskoj osnovi traži obnova i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev temelji. Ako zahtjev ne sadrži te podatke, sud će pozvati podnositelja da u određenom roku zahtjev dopuni.
- (3) Pri rješavanju o zahtjevu u vijeću neće sudjelovati sudac koji je sudjelovao u donošenju presude u prijašnjem postupku.

Članak 409.

- (1) Sud će rješenjem zahtjev odbaciti ako na temelju samog zahtjeva i spisa prijašnjeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijela neovlaštena osoba, ili da nema zakonskih uvjeta za obnovu postupka, ili da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev temelji već bili izneseni u prijašnjem zahtjevu za obnovu postupka koji je odbijen pravomoćnim rješenjem suda, ili da činjenice i dokazi očito nisu prikladni da se na temelju njih dopusti obnova, ili da podnositelj zahtjeva nije postupio prema članku 408. stavku 2. ovoga Zakona.
- (2) Ako sud ne odbaci zahtjev, dostavit će prijepis zahtjeva protivnoj stranci, koja ima pravo u roku od osam dana odgovoriti na zahtjev. Kad sudu stigne odgovor na zahtjev ili kad protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odredit će da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.
- (3) Nakon provedenih izvida sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za obnovu postupka po članku 404. ovoga Zakona. U ostalim slučajevima, kad su u pitanju kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti, predsjednik vijeća odredit će da se spisi pošalju državnom odvjetniku, koji će bez odgode vratiti spise sa svojim mišljenjem.

Članak 410.

- (1) Kad državni odvjetnik vrati spise, sud će, ako ne odredi da se izvidi dopune, na temelju rezultata izvida zahtjev uvažiti i dopustiti obnovu kaznenog postupka ili će zahtjev odbiti ako novi dokazi nisu prikladni da dovedu do obnove kaznenog postupka.
- (2) Ako sud ustanovi da razlozi iz kojih je dopustio obnovu postoje i za kojeg suoptuženika koji nije podnio zahtjev, postupit će po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.
- (3) U rješenju kojim se dopušta obnova kaznenog postupka sud će odlučiti da se odmah odredi nova glavna rasprava ili da se stvar vrati u stanje istrage, odnosno da se provede istraga ako je nije bilo.
- (4) Ako sud smatra, s obzirom na podnesene dokaze, da osuđenik u obnovljenom postupku može biti osuđen na takvu kaznu da bi se uračunavanjem već izdržane kazne imao pustiti na slobodu, ili da može biti oslobođen optužbe, ili da optužba može biti odbijena, odredit će da se izvršenje presude odgodi, odnosno prekine.
- (5) Kad rješenje kojim se dopušta obnova kaznenog postupka postane pravomoćno, obustavit će se izvršenje kazne i sud će, na prijedlog državnog odvjetnika, odrediti pritvor ako postoje uvjeti iz članka 102. ovoga Zakona.

Članak 411.

(1) Za novi postupak koji se vodi na temelju rješenja kojim je dopuštena obnova kaznenog postupka važe iste odredbe kao i za prvi postupak. U novom postupku sud nije vezan za rješenje doneseno u prijašnjem postupku.

(2) Ako se novi postupak obustavi do početka glavne rasprave, sud će rješenjem o obustavi postupka ukinuti i prijašnju presudu.

(3) Kad sud u novom postupku donese presudu, izreći će da se prijašnja presuda djelomično ili u cijelosti stavlja izvan snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud će optuženiku uračunati izdržanu kaznu, a ako je obnova određena samo za neko od djela za koja je osuđenik bio osuđen, sud će izreći novu jedinstvenu kaznu prema odredbama Kaznenog zakona.

(4) Sud je u novom postupku uvijek vezan zabranom propisanom u članku 381. ovoga Zakona.

Članak 412.

(1) Kazneni postupak u kojem je osoba osuđena u odsutnosti (članak 305. stavak 4. i 5.), a nastupila je mogućnost da joj se ponovno sudi u njezinoj nazočnosti, obnovit će se i izvan uvjeta predviđenih u članku 405. i 406. ovoga Zakona ako osuđenik ili njegov branitelj podnese zahtjev za obnovu postupka u roku od jedne godine od dana kad je osuđenik saznao za presudu kojom je osuđen u odsutnosti.

(2) U rješenju kojim se dopušta obnova kaznenog postupka prema odredbi stavka 1. ovog članka sud će odrediti da se osuđeniku dostavi optužnica ako mu prije nije dostavljena, a može odrediti da se stvar vrati u stanje istrage, odnosno da se provede istraga ako je nije bilo.

(3) Nakon proteka roka iz stavka 1. ovoga članka obnova kaznenog postupka dopuštena je samo uz uvjete predviđene u članku 405. i 406. ovoga Zakona.

Članak 413.

Odredbe ove glave o obnovi kaznenog postupka će se uporabiti i u slučaju kada je podnesen zahtjev za izmjenu pravomoćne sudske odluke na temelju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske kojom je poništen ili ukinut propis na temelju kojeg je bila donesena pravomoćna osuda ili na temelju odluke Europskog suda za ljudska prava koja se odnosi na neki razlog za obnovu kaznenog postupka ili izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

2. Izvanredno ublažavanje kazne

Članak 414.

Ublažavanje pravomoćno izrečene kazne dopušteno je kad se nakon pravomoćnosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izricala presuda ili sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi očito dovele do blaže osude.

Članak 415.

(1) Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne mogu podnijeti osuđenik i u njegovu privolu njegov branitelj te njegovi rođaci koji su ovlašteni podnijeti žalbu protiv presude u njegovu korist.

(2) Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne ne zadržava izvršenje kazne, osim ako predsjednik prvostupanjskog vijeća iz opravdanih razloga ne odluči drukčije.

Članak 416.

(1) O zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske, osim u slučaju iz stavka 4. ovoga članka.

(2) Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne podnosi se prvostupanjskom sudu.

(3) Predsjednik vijeća prvostupanjskog suda odbacit će zahtjev koji je podnijela neovlaštena osoba.

(4) Prvostupanjski sud izvidjet će postoje li razlozi za ublažavanje, pa će nakon ispitivanja državnog odvjetnika, ako se postupak vodio na njegov zahtjev, spise sa svojim obrazloženim prijedlogom dostaviti sudu nadležnom za odlučivanje o zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne. Ako prvostupanjski sud, nakon provedenih izvoda, ustanovi da postoje okolnosti koje opravdavaju novu odluku o visini dnevnih prihoda novčane kazne, primijenit će se odredbe članka 402. ovoga Zakona i preinačiti pravomoćna presuda u tom dijelu odluke o kazni. Protiv presude prvostupanjskog suda dopuštena je žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske.

(5) Ako je u pitanju kazneno djelo za koje se postupak vodio na zahtjev državnog odvjetnika, sud koji odlučuje o zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne prije donošenja rješenja dostavit će spise državnom odvjetniku Republike Hrvatske. On može staviti pisani prijedlog sudu.

(6) Sud će zahtjev odbiti ako ustanovi da nije udovoljeno zakonskim uvjetima za izvanredno ublažavanje kazne. Ako zahtjev prihvati, sud će rješenjem preinačiti pravomoćnu presudu glede odluke o kazni.

Članak 417.

Rješenje kojim je prihvatio zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne sud će opozvati ako se dokaže (članak 405. stavak 2.) da se rješenje temelji na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka.

3. Zahtjev za zaštitu zakonitosti

Članak 418.

(1) Protiv pravomoćnih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim pravomoćnim odlukama državni odvjetnik Republike Hrvatske može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je povrijeđen zakon.

(2) Državni odvjetnik Republike Hrvatske podignut će zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv sudske odluke donesene u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom ili međunarodnim pravom.

(3) Zahtjev za zaštitu zakonitosti ne može se podignuti protiv odluke s kojom je odlučeno o zahtjevu za zaštitu zakonitosti.

Članak 419.

(1) O zahtjevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(2) Ako državni odvjetnik do odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske odustane od zahtjeva za zaštitu zakonitosti, zahtjev će se rješenjem odbaciti.

(3) O zahtjevu se odlučuje u sjednici vijeća. Prije nego što predmet bude iznesen na odlučivanje, sudac izvjestitelj može prema potrebi pribaviti obavijesti o istaknutim povredama zakona.

(4) O sjednici će se uvijek izvijestiti državni odvjetnik.

(5) Vrhovni sud Republike Hrvatske može riješiti da se izvršenje pravomoćne presude prekine ili odgodi do odluke o zahtjevu za zaštitu zakonitosti. Protiv tog rješenja žalba nije dopuštena.

Članak 420.

(1) Pri odlučivanju o zahtjevu za zaštitu zakonitosti sud će se ograničiti samo na ispitivanje povreda zakona na koje se poziva državni odvjetnik Republike Hrvatske.

(2) Ako sud ustanovi da razlozi iz kojih je donio odluku u korist osuđenika postoje i za kojeg od suoptuženika glede kojeg nije podignut zahtjev za zaštitu zakonitosti, postupit će se po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.

(3) Ako je zahtjev za zaštitu zakonitosti podignut u korist osuđenika, sud je pri donošenju odluke vezan zabranom propisanom u članku 381. ovoga Zakona.

Članak 421.

Sud će presudom odbiti zahtjev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan ako utvrdi da ne postoji povreda zakona na koju se državni odvjetnik Republike Hrvatske poziva.

Članak 422.

(1) Kad sud utvrdi da je zahtjev za zaštitu zakonitosti osnovan, donijet će presudu kojom će, prema naravi povrede zakona, ili preinačiti pravomoćnu odluku, ili ukinuti u cijelosti ili djelomično odluke prvostupanjskog suda i višeg suda ili samo odluku višeg suda i predmet vratiti na ponovnu odluku ili suđenje prvostupanjskom sudu ili višem sudu.

(2) Ako je zahtjev za zaštitu zakonitosti podignut na štetu okrivljenika, a sud ustanovi da je osnovan, utvrdit će samo da postoji povreda zakona, ne dirajući u pravomoćnu odluku.

(3) Ako drugostupanjski sud prema odredbama ovoga Zakona nije bio ovlašten otkloniti povredu zakona koja je počinjena u presudi prvostupanjskog suda ili u sudsom postupku koji joj je prethodio, a sud koji rješava o zahtjevu za zaštitu zakonitosti podignutom u korist okrivljenika utvrdi da je zahtjev osnovan i da radi otklanjanja počinjene povrede zakona treba ukinuti ili preinačiti prvostupanjsku odluku, ukinut će ili preinačiti i drugostupanjsku odluku iako njome nije povrijeđen zakon.

Članak 423.

Ako se pri odlučivanju o zahtjevu za zaštitu zakonitosti pojavi ozbiljna sumnja u istinitost odlučnih činjenica utvrđenih u odluci protiv koje je zahtjev podignut, pa se zbog toga ne može odlučiti o zahtjevu za zaštitu zakonitosti, sud će presudom kojom odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti ukinuti tu odluku i narediti da se održi nova glavna rasprava pred istim ili drugim stvarno nadležnim prvostupanjskim sudom.

Članak 424.

(1) Ako je pravomoćna presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje, za osnovu će se uzeti prijašnja optužnica ili onaj njezin dio koji se odnosi na ukinuti dio presude.

(2) Sud je dužan izvesti sve postupovne radnje i raspraviti sva pitanja na koja ga je upozorio Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(3) Pred prvostupanjskim, odnosno drugostupanjskim sudom stranke mogu isticati nove činjenice i podnositi nove dokaze.

(4) Sud je pri donošenju nove odluke vezan zabranom propisanom u članku 381. ovoga Zakona.

(5) Ako je pored odluke nižeg suda ukinuta i odluka višeg suda, predmet se dostavlja nižem sudu preko višeg suda.

4. Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude

Članak 425.

(1) Okrivljenik koji je pravomoćno osuđen na kaznu zatvora ili malodobničkog zatvora može podnijeti zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude zbog povrede zakona u slučajevima predviđenim ovim Zakonom.

(2) Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude podnosi se u roku od mjesec dana od dana kad je okrivljenik primio pravomoćnu presudu.

(3) Okrivljenik koji se nije koristio redovitim pravnim lijekom protiv presude ne može podnijeti zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, osim ako je drugostupanjskom presudom umjesto oslobođenja od kazne, uvjetne osude, sudske opomene ili novčane kazne izrečena kazna zatvora, odnosno umjesto odgojne mjere kazna malodobničkog zatvora.

(4) Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude ne može se podnijeti protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 426.

O zahtjevu za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Članak 427.

Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude može se podnijeti:

1) zbog povrede kaznenog zakona na štetu osuđenika predviđene u članku 368. točki 1. do 4. ovoga Zakona ili zbog povrede iz točke 5. toga članka ako se prekoračenje ovlasti odnosi na odluku o kazni, sigurnosnu mjeru ili oduzimanje imovinske koristi,

2) zbog povrede odredaba kaznenog postupka predviđenih u članku 367. stavku 1. točki 1., 5., 8., 9. i 10., odnosno u članku 367. stavka 2. ovoga Zakona ili zbog sudjelovanja u odlučivanju u drugom, odnosno trećem stupnju suca ili suca porotnika koji se morao izuzeti (članak 36. stavak 1.), ili zbog toga što je okrivljeniku, protivno njegovu zahtjevu, uskraćeno da na glavnoj raspravi ili na raspravi pred drugostupanjskim sudom upotrebljava svoj jezik (članak 7.),

3) zbog povrede prava okrivljenika na obranu na glavnoj raspravi ili zbog povrede odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku, ako je ta povreda mogla utjecati na presudu.

Članak 428.

(1) Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude mogu podnijeti osuđenik i branitelj.

(2) Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude podnosi se prvostupanjskom sudu.

(3) Zahtjev koji je podnesen nepravodobno ili ga je podnijela neovlaštena osoba ili je podnesen u slučaju osude na kaznu ili mjeru zbog koje se zahtjev ne može podnijeti (članak 425. stavak 1.) ili po zakonu nije dopušten (članak 425. stavak 3. i 4.), odbacit će riješenjem predsjednik vijeća prvostupanjskog suda ili Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(4) Vrhovni sud Republike Hrvatske dostavit će primjerak zahtjeva sa spisima državnom odvjetniku Republike Hrvatske, koji može u roku od petnaest dana od dana primitka zahtjeva podnijeti odgovor na zahtjev.

(5) Prvostupanjski sud ili Vrhovni sud Republike Hrvatske može, s obzirom na sadržaj zahtjeva, riješiti da se odgodi, odnosno prekine izvršenje pravomoćne presude. Žalba protiv takva rješenja prvostupanjskog suda ne odgađa njegovo izvršenje.

Članak 429.

Što se tiče zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, primjenjivati će se odredbe članka 419. stavka

2. i 3., članka 420. i 421., članka 422. stavka 1. i 2., članka 423. stavka 1. i članka 424. ovoga Zakona. Prilikom primjenjivanja članka 422. stavka 1. ovoga Zakona sud se ne može ograničiti samo na to da utvrdi povredu zakona, a odredba stavka 2. toga članka primjenjivat će se samo u dijelu o izricanju kazne.

D. Posebne odredbe za postupak pred općinskim sudom

Glava XXV.

SKRAĆENI POSTUPAK

Članak 430.

U postupku pred općinskim sudom za kaznena djela za koja je kao glavna kazna propisana novčana kazna ili zatvor do tri godine primjenjivat će se odredbe članka 431. do 445. ovoga Zakona, a ako u tim odredbama nije što posebno propisano, primjenjivat će se ostale odredbe ovoga Zakona.

Članak 431.

(1) Kazneni postupak pokreće se na temelju optužnog prijedloga državnog odvjetnika, odnosno oštećenika kao tužitelja ili na temelju privatne tužbe.

(2) Državni odvjetnik može podnijeti optužni prijedlog i na temelju same kaznene prijave.

(3) Optužni prijedlog i privatna tužba podnose se u potrebnom broju primjeraka za sud i okrivljenika.

Članak 432.

(1) Prije podnošenja optužnog prijedloga tužitelj može predložiti istražnom sudu da poduzme određene istražne radnje. Ako se istražni sudac složi s tim prijedlogom, poduzet će istražne radnje, a nakon toga zapisnike dostaviti tužitelju. Istražne radnje provode se što je moguće brže.

(2) Ako se istražni sudac ne složi s prijedlogom za poduzimanje istražnih radnji, zatražit će odluku vijeća županijskog suda (članak 20. stavak 2.).

(3) Kad u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka državni odvjetnik primi zapisnike, odnosno spise ili obavijest od istražnog suca, može odlučiti da podnese optužni prijedlog ili donijeti rješenje o odbačaju kaznene prijave.

Članak 433.

(1) Ako je kaznenu prijavu podnio oštećenik, a državni odvjetnik u roku od mjesec dana nakon primitka prijave ne podnese optužni prijedlog niti obavijesti oštećenika da je odbacio prijavu, oštećenik ima pravo kao tužitelj poduzeti kazneni progon podnošenjem optužnog prijedloga sudu osim ako je državni odvjetnik odlučio da ne poduzme progon u slučajevima iz članka 175. ovoga Zakona.

(2) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka oštećenik odustane od progona ili se po zakonu smatra da je od progona odustao, državni odvjetnik može, bez obzira na uvjete propisane za obnovu postupka, ponovno pokrenuti postupak, ako nije odbacio prijavu oštećenika.

Članak 434.

(1) Optužni prijedlog, odnosno privatna tužba treba sadržavati: ime i prezime okrivljenika s osobnim podacima ako su poznati, opis kaznenog djela, naznaku suda pred kojim se ima održati glavna rasprava, prijedlog koje dokaze treba izvesti na glavnoj raspravi i prijedlog da se okrivljenik proglašeni krivim i osudi po zakonu.

(2) U optužnom prijedlogu može se predložiti da se okrivljenik stavi u pritvor. Ako se okrivljenik nalazi u pritvoru ili se za vrijeme provođenja istražnih radnji nalazio u pritvoru, naznačit će se u optužnom prijedlogu koliko je vremena pritvoren.

Članak 435.

- (1) Kad sud primi optužni prijedlog ili privatnu tužbu, sudac (predsjednik vijeća, odnosno sudac pojedinac) najprije će ispitati je li sud nadležan, treba li provesti pojedinu istražnu radnju te postoje li uvjeti za odbacivanje optužnog prijedloga, odnosno privatne tužbe.
- (2) Ako sudac ne donese ni jedno od rješenja iz stavka 1. ovoga članka, zakazat će odmah glavnu raspravu.
- (3) Ako sudac smatra da treba provesti pojedinu istražnu radnju, provest će je sam ili će zatražiti da to učini istražni sudac.

Članak 436.

- (1) Ako sudac utvrdi da je za suđenje nadležan drugi sud, ustupit će predmet nakon pravomoćnosti rješenja tom sudu, a ako ustanovi da je za suđenje nadležan viši sud, ustupit će predmet na daljnji postupak državnom odvjetniku koji postupa pred višim sudom. Ako državni odvjetnik smatra da je za suđenje nadležan sud koji mu je dostavio predmet, zatražit će odluku vijeća suda pred kojim postupa.
- (2) Nakon zakazivanja glavne rasprave sud se ne može po službenoj dužnosti proglasiti mjesno nenadležnim.

Članak 437.

- (1) Sudac će odbaciti optužni prijedlog ili privatnu tužbu ako ustanovi da postoje razlozi za obustavu postupka predviđeni u članku 201. stavku 1. točki 1. do 3. ovoga Zakona, a ako su provedene istražne radnje i iz razloga propisanog u članku 201. stavku 1. točki 4. ovoga Zakona.
- (2) Rješenje s kratkim obrazloženjem dostavlja se državnom odvjetniku, oštećeniku kao tužitelju ili privatnom tužitelju te okrivljeniku.

Članak 438.

- (1) Sudac poziva na glavnu raspravu okrivljenika i njegova branitelja, tužitelja, oštećenika i njihove zakonske zastupnike i opunomoćenike, svjedoke, vještake i tumača, a prema potrebi pribavit će i predmete koji trebaju poslužiti za utvrđivanje činjenica na glavnoj raspravi.
- (2) Okrivljeniku će se u pozivu naznačiti da na glavnu raspravu može doći s dokazima za svoju obranu ili da dokaze pravodobno predloži sudu kako bi se mogli pribaviti za glavnu raspravu. U pozivu će se okrivljenik upozoriti da će se glavna rasprava održati i u njegovoj odsutnosti ako za to postoje zakonski uvjeti (članak 441. stavak 2.). Okrivljeniku će se uz poziv dostaviti i prijepis optužnog prijedloga, odnosno privatne tužbe i poučit će se u smislu odredbe članka 5. stavka 1. ovoga Zakona i da se, u slučaju kad obrana nije obvezna, zbog nedolaska branitelja na glavnu raspravu ili uzimanja branitelja tek na glavnoj raspravi ne mora odgoditi glavna rasprava.
- (3) Poziv okrivljeniku mora se dostaviti tako da između dostave poziva i dana glavne rasprave ostane dovoljno vremena za pripremu obrane, a najmanje tri dana. Uz pristanak okrivljenika taj se rok može skratiti.

Članak 439.

Glavna rasprava drži se u mjestu suda. U hitnim slučajevima, osobito kad treba obaviti očevid ili kad je to potrebno zbog lakšeg provođenja dokaznog postupka, može se uz odobrenje predsjednika suda glavna rasprava održati i u mjestu gdje je kazneno djelo počinjeno ili gdje se ima obaviti očevid, ako su ta mjesta na području tog suda.

Članak 440.

- (1) Prigovor mjesne nenadležnosti može se staviti najkasnije do početka glavne rasprave.
- (2) Sudac koji je provodio istražne radnje nije izuzet da na glavnoj raspravi sudjeluje kao predsjednik vijeća ili kao sudac pojedinac.

Članak 441.

- (1) Glavna rasprava održat će se ako i ne dođe državni odvjetnik koji je uredno pozvan. U tom slučaju oštećenik ima pravo na glavnoj raspravi zastupati optužbu u granicama optužnog prijedloga.
- (2) Glavna rasprava može se održati ako i ne dođe privatni tužitelj koji ima prebivalište izvan područja suda kojem je podnesena privatna tužba ako je sudu stavio prijedlog da se glavna rasprava održi u njegovoj odsutnosti.
- (3) Ako okrivljenik ne dođe na glavnu raspravu, iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavlivanja sudu promjene adrese ili boravišta, sud može odlučiti da se glavna rasprava održi i u njegovoj odsutnosti, uz uvjet da njegova nazočnost nije nužna i da je prije toga bio ispitan.

Članak 442.

- (1) Glavna rasprava počinje objavom sadržaja optužnog prijedloga ili privatne tužbe. Započeta glavna rasprava dovršit će se po mogućnosti bez prekidanja.
- (2) Ako sudac tijekom glavne rasprave ustanovi da činjenice na kojima se temelji optužba ukazuju na kazneno djelo za čije je suđenje nadležno vijeće, osnovat će se vijeće i glavna rasprava početak će iznova.
- (3) Nakon zaključenja glavne rasprave sud će odmah izreći presudu i objaviti je s bitnim razlozima. Presuda se mora izraditi pisano u roku od osam dana od dana objave.
- (4) Protiv presude žalba se može podnijeti u roku od osam dana od dana dostave prijepisa presude.
- (5) Stranke i oštećenik mogu se odreći prava na žalbu odmah nakon objave presude. U takvu slučaju prijepis presude dostavit će se stranci i oštećeniku samo ako to zahtijevaju. Ako su se obje stranke i oštećenik nakon objave presude odrekli prava na žalbu i ako nitko od njih nije zahtijevao dostavu presude, pisano izrađena presuda ne mora sadržavati obrazloženje.
- (6) Ako državni odvjetnik nije bio nazočan glavnoj raspravi (članak 436. stavak 1.), oštećenik ima pravo u svojstvu tužitelja podnijeti žalbu protiv presude, bez obzira na to žali li se i državni odvjetnik.

Članak 443.

- (1) Prije zakazivanja glavne rasprave za kaznena djela iz nadležnosti suca pojedinca za koja se progoni po privatnoj tužbi sudac pojedinac može pozvati samo privatnog tužitelja i okrivljenika na ročište radi prethodnog razjašnjenja stvari, ako smatra da bi to bilo korisno za brži završetak postupka. Okrivljeniku se uz poziv dostavlja i prijepis privatne tužbe.
- (2) Ako ne dođe do izmirenja stranaka i povlačenja privatne tužbe, sudac će uzeti izjave od stranaka i pozvati ih da stave svoje prijedloge glede pribavljanja dokaza.
- (3) Ako sudac pojedinac ne utvrdi da postoje uvjeti za odbacivanje tužbe, donijet će odluku o tome koji će se dokazi izvesti na glavnoj raspravi i zakazat će, u pravilu, odmah glavnu raspravu te priopćiti to strankama.
- (4) Ako sudac pojedinac smatra da nije potrebno pribavljanje dokaza, a ne postoje neki drugi razlozi za posebno zakazivanje glavne rasprave, može odmah otvoriti glavnu raspravu i nakon izvođenja dokaza koji se nalaze pred sudom donijeti odluku u povodu privatne tužbe. Na to će se posebno upozoriti privatni tužitelj i okrivljenik pri dostavi poziva.

Članak 444.

Na područjima na kojima djeluju mirovna vijeća, sud može stranke uputiti tim vijećima radi pokušaja mirenja ako obje imaju prebivalište na području mirovnog vijeća. Sud će odrediti rok u kojem će se pokušati mirenje, a nakon protoka toga roka ili ako mirenje ne uspije, postupak će se nastaviti.

Članak 445.

Kad drugostupanjski sud rješava o žalbi protiv presude prvostupanjskog suda donesene po skraćenom postupku, obje stranke obavijestit će se o sjednici vijeća drugostupanjskog suda ako je u prvostupanjskoj presudi izrečena kazna zatvora i ako su stranke zahtijevale da budu obaviještene o sjednici ili ako predsjednik vijeća ili vijeće drugostupanjskog suda misle da bi nazočnost stranaka ili jedne od njih bilo korisno za razjašnjenje stvari.

Glava XXVI.

POSTUPAK ZA IZDAVANJE KAZNENOG NALOGA

Članak 446.

- (1) Za kaznena djela za koja je po zakonu propisana kazna zatvora do tri godine ili novčana kazna kao glavna kazna, a za koja je saznao na temelju vjerodostojnog sadržaja kaznene prijave, može državni odvjetnik u optužnom prijedlogu zatražiti da sud izda kazneni nalog u kojem će optuženiku izreći određenu kaznu ili mjeru bez provođenja glavne rasprave.
- (2) Državni odvjetnik može zatražiti izricanje jedne ili više od sljedećih kazni ili mjera:
 - 1) novčanu kaznu, sudsku opomenu, oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom i objavljivanje kaznenog naloga u sredstvima javnog priopćavanja,
 - 2) zabranu upravljanja motornim vozilom do dvije godine, odnosno oduzimanje predmeta.
- (3) Izricanje novčane kazne može se zatražiti u visini od deset do sto prosječnih dnevnih prihoda u Republici Hrvatskoj (članak 51. stavak 4. Kaznenog zakona).

Članak 447.

- (1) Sudac pojedinac odbacit će zahtjev za izdavanjem kaznenog naloga u slučajevima iz članka 437. ovoga Zakona ako se radi o kaznenom djelu za koje se takav zahtjev ne može postaviti ili ako je državni odvjetnik zatražio izricanje kazne ili mjere koje po zakonu nije dopušteno. O žalbi državnog odvjetnika protiv rješenja o odbačanju odlučuje sudsko vijeće (članak 18. stavak 3.) u roku od četrdeset osam sati.
- (2) Ako sudac pojedinac smatra da podaci u optužnom prijedlogu ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga ili da se prema tim podacima može očekivati izricanje neke druge kazne ili mjere, a ne one koju je zatražio državni odvjetnik, po primitku optužnog prijedloga u sudu zakazat će glavnu raspravu i na nju pozvati osobe prema odredbama članka 438. ovoga Zakona. Okrivljeniku će se u tom slučaju uz poziv dostaviti samo prijepis optužnog prijedloga, bez zahtjeva državnog odvjetnika za izdavanje kaznenog naloga.

Članak 448.

- (1) Ako se sa zahtjevom složi, sudac pojedinac će presudom izdati kazneni nalog.
- (2) U kaznenom će se nalogu navesti samo da se prihvaća zahtjev državnog odvjetnika te optuženiku, čiji osobni podaci moraju biti jasno određeni, izriče kazna ili mjera iz zahtjeva. Izreka rješenja o kaznenom nalogu obuhvaća potrebne podatke iz članka 355. stavka 1. ovoga Zakona, uključujući i odluku o imovinskopravnom zahtjevu, ako je prijedlog za njegovo ostvarivanje bio postavljen. U obrazloženju će se samo navesti dokazi koji opravdavaju izdavanje kaznenog naloga.
- (3) Kazneni nalog sadržava pouku okrivljeniku u smislu odredbe članka 449. stavka 2. ovoga Zakona te da će po proteku roka za prigovor, ako prigovor ne bude podnesen, kazneni nalog postati pravomoćan i da će se izrečena kazna protiv okrivljenika izvršiti.

Članak 449.

- (1) Kazneni nalog dostavlja se okrivljeniku i njegovu branitelju ako ga ima te državnom odvjetniku.
- (2) Okrivljenik ili njegov branitelj može u roku od osam dana po primitku podnijeti prigovor protiv kaznenog naloga u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik kod suda. Prigovor ne mora biti obrazložen, u njemu se mogu predložiti dokazi u korist obrane. Optuženik se može odreći prava na prigovor, ali od podnesenog prigovora nakon zakazane glavne rasprave ne može odustati. Platež novčane kazne prije isteka roka za prigovor ne smatra se odricanjem od prava na prigovor.

(3) Okrivljeniku koji iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje prigovora predsjednik vijeća dopustit će povrat u prijašnje stanje. Na odlučivanje o molbi za povrat u prijašnje stanje primijenit će se odredbe članka 84. i 85. ovoga Zakona.

(4) Ako sudac pojedinac ne odbaci prigovor kao nepravodban ili podnesen od neovlaštene osobe, zakazat će glavnu raspravu o optužnom prijedlogu državnog odvjetnika i dalje postupati po odredbama članka 438. do 442. ovoga Zakona.

(5) O žalbi protiv rješenja o odbaču prigovora protiv kaznenog naloga odlučuje sudsko vijeće (članak 20. stavak 2.).

Članak 450.

Pri donošenju presude povodom prigovora sudac pojedinac nije vezan na zahtjev državnog odvjetnika iz članka 446. stavka 2. ovoga Zakona, kao niti na zabranu iz članka 381. ovoga Zakona.

Glava XXVII.

POSEBNE ODREDBE O IZRICANJU SUDSKE OPOMENE

Članak 451.

(1) Kad prema odredbama Kaznenog zakonika dolazi u obzir izricanje sudske opomene, sud će tu kaznenopravnu sankciju izreći presudom.

(2) Ako u ovoj glavi nije što drugo predviđeno, odredbe ovoga Zakona koje se odnose na presudu kojom se okrivljenik proglašava krivim primijenit će se i na rješenje o sudskoj opomeni.

(3) U izreci presude sa sudskom opomenom uz osobne podatke o optuženiku navest će se da je optuženik kriv za djelo koje je predmet optužbe i zakonski naziv kaznenog djela. Izreka obuhvaća i potrebne podatke iz članka 355. stavka 1. točke 5. i 7. ovoga Zakona.

(4) U obrazloženju presude sud će iznijeti kojim se razlozima vodio pri izricanju sudske opomene.

Članak 452.

Presuda sa sudskom opomenom objavljuje se odmah nakon završetka glavne rasprave s bitnim razlozima. Tom prilikom predsjednik vijeća upozorit će okrivljenika da mu se za kazneno djelo koje je počinio ne izriče kazna, ali da prema pravilima ponašanja u njegovoj društvenoj sredini i načelima ćudoređa zaslužuje opomenu, koja će ga upozoriti da više ne čini kaznena djela. Ako se presuda sa sudskom opomenom objavljuje u odsutnosti okrivljenika, sud će takvo upozorenje unijeti u obrazloženje presude. Za odricanje od prava na žalbu i pisanu izradu presude primjenjuje se odredba članka 364. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 453.

(1) Presuda sa sudskom opomenom može se pobjižati zbog razloga navedenih u članku 366. točki 1. do 3. ovoga Zakona, a i zbog toga što nisu postojale okolnosti koje opravdavaju izricanje sudske opomene.

(2) Ako presuda sa sudskom opomenom sadrži odluku o sigurnosnim mjerama, o troškovima kaznenog postupka, o oduzimanju imovinske koristi ili o imovinskopravnom zahtjevu, ta se odluka može pobjižati zato što sud nije pravilno primijenio sigurnosnu mjeru ili oduzimanje imovinske koristi, odnosno što je odluku o troškovima kaznenog postupka ili imovinskopravnom zahtjevu donio protivno zakonskim odredbama.

Članak 454.

Povreda kaznenog zakona u slučaju izricanja sudske opomene postoji, osim u pitanjima navedenim u članku 368. točki 1. do 4. ovoga Zakona, i kad je odlukom o sudskoj opomeni, sigurnosnoj mjeri ili oduzimanju imovinske koristi prekoračena ovlast koju sud ima po zakonu.

Članak 455.

(1) Ako je žalbu protiv presude sa sudskom opomenom podnio tužitelj na štetu okrivljenika, drugostupanjski sud može donijeti presudu kojom se okrivljenik proglašava krivim i osuđuje na kaznu ili kojom se izriče uvjetna osuda ako ustanovi da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio odlučne činjenice, ali da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje kazne.

(2) U povodu bilo čije žalbe protiv presude sa sudskom opomenom drugostupanjski sud može donijeti presudu kojom se optužba odbija ili se okrivljenik oslobađa optužbe ako ustanovi da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio odlučne činjenice i da po pravilnoj primjeni zakona dolazi u obzir izricanje jedne od tih presuda.

(3) Kad postoje uvjeti iz članka 387. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud donijeti rješenje kojim se odbija žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda sa sudskom opomenom prvostupanjskog suda.

DIO TREĆI

POSEBNI POSTUPCI

Glava XXVIII.

POSTUPAK PREMA OSOBAMA KOJE SU DUŠEVNO OBOLILE, TE OSOBAMA KOJE SU KAZNENO DJELO POČINILE U STANJU NEUBROJIVOSTI, SMANJENE UBROJIVOSTI ILI POD DJELOVANJEM OVISNOSTI O ALKOHOLU I DROGAMA, I POSTUPAK ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI ZA OPOZIV UVJETNE OSUDE

1. Postupak prema osobama koje su duševno obolile, te osobama koje su kazneno djelo počinile u stanju nebrojivosti, smanjene ubrojivosti ili pod djelovanjem ovisnosti o alkoholu i drogama

Članak 456.

- (1) Ako je kod okrivljenika nakon počinjenja kaznenog djela nastupila takva duševna bolest da nije sposoban sudjelovati u postupku, sud će rješenjem, nakon saslušanja vještaka liječnika-psihijatra prekinuti postupak i okrivljenika uputiti sudu nadležnom prema Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama.
- (2) Kada se zdravstveno stanje okrivljenika iz stavka 1. ovoga članka poboljša u mjeri da može sudjelovati u postupku, postupak će se nastaviti.
- (3) Ako tijekom prekida postupka nastupi zastara kaznenog progona, sud će postupiti sukladno članku 201., odnosno 353. stavku 6. ovoga Zakona.

Članak 457.

- (1) Ako je okrivljenik počinio kazneno djelo u stanju nebrojivosti državni će odvjetnik u optužnici ili optužnom prijedlogu postaviti zahtjev da sud presudom utvrdi da je okrivljenik počinio kazneno djelo u stanju nebrojivosti, te da se predmet uputi sudu nadležnom za primjenu mjera prema Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama.
- (2) Državni odvjetnik može u slučajevima iz članka 191. stavka 6. ovoga Zakona, u istražnom zahtjevu ili tijekom istrage zatražiti da se prikupe dokazi i činjenice potrebne radi utvrđenja je li okrivljenik počinio kazneno djelo u stanju nebrojivosti.
- (3) Nakon podizanja optužnice ili optužnog prijedloga iz stavka 1. ovoga članka okrivljenik mora imati branitelja.

Članak 458.

- (1) Osim u slučajevima kada se prema ovom Zakonu može odrediti pritvor protiv okrivljenika, pritvor će se odrediti i ako je okrivljenik koji je kazneno djelo počinio u stanju nebrojivosti opasan u tolikoj mjeri da se osnovano može sumnjati da će ugroziti svoj ili tuđi život ili zdravlje, ili počiniti štetu većih razmjera. Prije određivanja pritvora zbog opasnosti okrivljenika obvezno će se ispitati vještak doktor medicine, specijalist psihijatar. Kada je to s obzirom na zdravstveno stanje okrivljenika opravdano, sud može odlučiti da se umjesto u pritvoru okrivljenik zadrži u odgovarajućoj ustanovi.
- (2) Pritvor i zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi iz stavka 1. ovoga članka mogu se u istrazi odrediti samo ako je državni odvjetnik postavio zahtjev iz članka 457. stavka 2. ovoga Zakona.
- (3) Pritvor i zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi iz stavka 1. ovoga članka mogu trajati dok opasnost traje ili dok o zadržavanju okrivljenika ne odluči sud nadležan prema odredbama Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, ali ne dulje od rokova predviđenih člancima 106. i 107. ovoga Zakona.
- (4) Okrivljenik može rješenjem suda biti prisilno zadržan u odgovarajućoj ustanovi kada je to nužno za obavljanje vještačenja o njegovoj ubrojivosti ili smanjenoj ubrojivosti, ovisnosti o drogi ili alkoholu, te sposobnosti da sudjeluje u postupku. Takvo zadržavanje može trajati najviše mjesec dana. U slučaju potrebe za novim vještačenjem, zadržavanje se može ponoviti samo jednom.

Članak 459.

- (1) O zahtjevu državnog odvjetnika iz članka 457. stavka 1. ovoga Zakona odlučuje sud nakon provedene glavne rasprave.
- (2) O ubrojivosti okrivljenika sud će ispitati vještaka liječnika-psihijatra.
- (3) Okrivljenik će se pozvati na glavnu raspravu ako je njegovo stanje takvo da može biti nazočan na raspravi. O glavnoj raspravi izvijestit će se bračni ili izvanbračni drug okrivljenika i njegovi roditelji, odnosno skrbnik, a prema okolnostima i drugi bliski rođaci.

Članak 460.

- (1) Ako sud nakon provedene glavne rasprave utvrdi da je okrivljenik počinio kazneno djelo u stanju nebrojivosti, a nema zahtjeva državnog odvjetnika iz članka 457. stavka 1. ovoga Zakona, sud će donijeti presudu kojom se okrivljenik oslobađa.
- (2) Ako sud nakon provedene glavne rasprave utvrdi da je okrivljenik počinio kazneno djelo u stanju nebrojivosti, a državni je odvjetnik postavio zahtjev iz članka 457. stavka 1. ovoga Zakona, donijet će presudu kojom se utvrđuje da je okrivljenik počinio određeno kazneno djelo, da ga je počinio u stanju nebrojivosti, te rješenjem uputiti predmet sudu nadležnom prema Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama.
- (3) Ako sud utvrdi postojanje razloga iz članka 353. ovoga Zakona, donijet će presudu kojom se optužba odbija, bez obzira na ubrojivost okrivljenika.
- (4) Ako sud utvrdi postojanje razloga iz članka 354. ovoga Zakona, donijet će presudu kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe, bez obzira na ubrojivost okrivljenika.

Članak 461.

- (1) Smanjeno ubrojom počinitelju kaznenog djela sud može u osuđujućoj presudi, sukladno Kaznenom zakonu, izreći mjeru obveznoga psihijatrijskog liječenja od ovisnosti.
- (2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka mogu se izreći bez obzira je li okrivljenik na slobodi ili mu je izrečena kazna zatvora i nalazi se na njenom izdržavanju.
- (3) Ako se provođenja mjere obveznoga psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti pokaže potreba prisilnog smještaja osuđeniku u psihijatrijsku ustanovu, o tome će se odlučiti sukladno Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama. Sukladno tome zakonu odlučit će se o trajanju, vrsti liječenja i o drugim pitanjima važnim za liječenje osuđenika.
- (4) Vrijeme boravka osuđenika u zdravstvenoj ustanovi radi obveznoga psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti, kao i vrijeme koje je okrivljenik proveo u zdravstvenoj ustanovi prema članku 458. stavku 1. i 4. ovoga Zakona uračunava se u trajanje kazne zatvora.

Članak 462.

- (1) Odredbe ovoga Zakona o optužnici, optužnom prijedlogu, glavnoj raspravi i presudi primijenit će se i u postupku prema osobama koje su kazneno djelo počinile u stanju neubrojivosti, smanjene ubrojivosti ili pod djelovanjem ovisnosti o alkoholu ili drogama ako odredbama članka 456. do 461. ovoga Zakona nije propisano što drugo.
- (2) Odredbe o žalbi na rješenje o određivanju pritvora primijenit će se i glede žalbe na rješenje o zadržavanju u zdravstvenoj ustanovi iz članka 458. stavka 1. i 4. ovoga Zakona.
- (3) Odredbe ovoga Zakona o žalbi na presudu primijenit će se glede žalbe na presudu iz članka 460. stavka 1., 3. i 4., te glede presude i rješenja iz članka 460. stavka 2. ovoga Zakona.

2. Postupak za oduzimanje imovinske koristi i za opoziv uvjetne osude

Članak 463.

- (1) Predmeti koji se po kaznenom zakonu moraju oduzeti oduzet će se i kad kazneni postupak ne završi presudom kojom se okrivljenik proglašava krivim ako to zahtijevaju probitci javne sigurnosti ili zaštite časti i dostojanstva građana.
- (2) Posebno rješenje o tome donosi tijelo pred kojim se vodio postupak kad je postupak završen, odnosno obustavljen.
- (3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stavka 1. ovog članka donosi sud i kad je u presudi kojom je optuženik proglašen krivim propušteno da se donese takva odluka.
- (4) Ovjereni prijepis odluke o oduzimanju predmeta dostavit će se vlasniku predmeta, ako je vlasnik poznat.
- (5) Protiv odluke iz stavka 2. i 3. ovoga članka vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonske osnove za oduzimanje predmeta. Ako rješenje iz stavka 2. ovoga članka nije donio sud, o žalbi odlučuje vijeće (članak 18. stavak 3., odnosno članak 20. stavak 2.) suda koji je bio nadležan za suđenje u prvom stupnju.

Članak 464.

- (1) Imovinska korist postignuta izvršenjem kaznenog djela utvrđuje se u kaznenom postupku po službenoj dužnosti.
- (2) Sud i drugo tijelo pred kojima se vodi kazneni postupak dužni su u tijeku postupka prikupljati dokaze i istraživati okolnosti koje su važne za utvrđivanje imovinske koristi.
- (3) Ako je oštećenik stavio imovinskopravni zahtjev glede povrata stvari pribavljenih kaznenim djelom, odnosno glede svote koja odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist utvrđivat će se samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.

Članak 465.

- (1) Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom, osoba na koju je imovinska korist prenesena, a i predstavnik pravne osobe, pozvat će se radi ispitivanja u prethodnom postupku i na glavnoj raspravi. U pozivu će se upozoriti da će se postupak provesti i bez njihove nazočnosti.
- (2) Predstavnik pravne osobe ispitat će se na glavnoj raspravi nakon okrivljenika koji se očitovao da ne osporava osnovanost optužbe, a inače na početku dokaznog postupka. Na isti način postupit će se prema osobi na koju je imovinska korist prenesena, ako nije pozvana kao svjedok.
- (3) Osoba na koju je imovinska korist prenesena, a i predstavnik pravne osobe ovlašten je da u svezi s utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po dopuštenju predsjednika vijeća, postavlja pitanja okrivljeniku, svjedocima i vještacima.
- (4) Ako sud tek u tijeku glavne rasprave utvrdi da dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi, prekinut će glavnu raspravu i pozvati osobu na koju je imovinska korist prenesena, a i predstavnika pravne osobe.

Članak 466.

Sud će visinu iznosa imovinske koristi odmjeriti po slobodnoj ocjeni ako bi njezino utvrđivanje bilo skopčano s nerazmjernim teškoćama ili sa znatnim odugovlačenjem postupka.

Članak 467.

Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi, sud će po službenoj dužnosti, prema odredbama koje važe za ovršni postupak, odrediti privremene mjere osiguranja. U takvu slučaju primjenjivat će se odredbe članka 136. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

Članak 468.

- (1) Oduzimanje imovinske koristi sud može izreći u odluci (presuda ili rješenje) kojom se utvrđuje da je okrivljenik počinio kazneno djelo koje je predmet optužbe.
- (2) U izreci odluke sud će navesti koji se predmet, odnosno novčani iznos oduzima.
- (3) Ovjereni prijepis odluke dostavlja se i osobi na koju je imovinska korist prenesena, a i predstavniku pravne osobe ako je sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od te osobe.

Članak 469.

Odredbe članka 364. stavka 2. i 3. i članka 372. i 376. ovoga Zakona primjenjivat će se glede žalbe protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Članak 470.

Osoba iz članka 465. ovoga Zakona može podnijeti zahtjev za obnovu kaznenog postupka glede odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Članak 471.

Ako u odredbama ove glave nije što drugo propisano glede postupka za primjenu sigurnosnih mjera ili za oduzimanje imovinske koristi, primjenjivat će se ostale odredbe ovoga Zakona.

Članak 472.

- (1) Kad je u uvjetnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđenik ne vrati imovinsku korist, ne naknadi štetu ili ne udovolji drugim obvezama, a osuđenik u određenom roku nije udovoljio tim obvezama, prvostupanjski sud provest će postupak za opoziv uvjetne osude na prijedlog ovlaštenog tužitelja ili oštećenika.
- (2) Sudac koji za to bude određen ispitat će osuđenika, ako je dostupan, i provesti potrebne izvide radi utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza važnih za odluku.
- (3) Nakon toga će predsjednik vijeća zakazati sjednicu vijeća o kojoj će izvijestiti tužitelj, osuđenika i oštećenika. Nedolazak stranaka i oštećenika, ako su uredno obaviješteni, ne sprečava održavanje sjednice vijeća.
- (4) Ako sud utvrdi da osuđenik nije udovoljio obvezi koja mu je bila određena presudom, donijet će presudu kojom će opozvati uvjetnu osudu i izreći kaznu koja je bila utvrđena u uvjetnoj osudi, ili odrediti novi rok za udovoljenje obvezi, ili ukinuti taj uvjet. Ako sud ustanovi da nema osnove za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opoziv uvjetne osude.

Glava XXIX.

POSTUPAK ZA DONOŠENJE ODLUKE O REHABILITACIJI (BRISANJU OSUDE)

Članak 473.

- (1) Kad po zakonu rehabilitacija, odnosno brisanje osude nastupa protekom određenog vremena i uz uvjet da osuđenik u tom vremenu ne počinu novo kazneno djelo, rješenje o brisanju osude donosi po službenoj dužnosti tijelo nadležno za vođenje kaznene evidencije.
- (2) Prije donošenja rješenja o rehabilitaciji, odnosno brisanju osude obaviti će se potrebna provjeravanja, a osobito će se prikupiti podaci o tome je li protiv osuđenika u tijeku kazneni postupak za kakvo novo kazneno djelo počinjeno prije protoka roka propisanog za brisanje osude.
- (3) Podaci o kaznenom djelu za koje je nastupila rehabilitacija ne mogu se davati nikome na uvid.

Članak 474.

- (1) Ako nadležno tijelo ne donese rješenje o rehabilitaciji, odnosno brisanju osude, osuđena osoba može tražiti da se utvrdi da je rehabilitacija, odnosno brisanje osude nastupilo po zakonu.
- (2) Ako nadležno tijelo ne postupi prema zahtjevu osuđenika u roku od trideset dana od dana primitka zahtjeva, osuđenik može tražiti da prvostupanjski sud donese rješenje o rehabilitaciji, odnosno brisanju osude.
- (3) O tom zahtjevu odlučuje sud nakon preslušanja državnog odvjetnika ako se postupak vodio na njegov zahtjev.

Članak 475.

Ako uvjetna osuda ne bude opozvana ni nakon jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, prvostupanjski sud donijet će rješenje kojim se utvrđuje brisanje uvjetne osude. To rješenje dostavit će se osuđeniku, državnom odvjetniku i tijelu nadležnom za vođenje kaznenih evidencija.

Glava XXX.

POSTUPAK ZA NAKNADU ŠTETE I OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA NEOPRAVDANO OSUĐENIH ILI NEUTEMELJENO UHIĆENIH OSOBA

Članak 476.

- (1) Pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude ima osoba prema kojoj je bila pravomoćno izrečena kaznena sankcija ili koja je proglašena krivom, a oslobođena kazne, a kasnije je u povodu izvanrednog pravnog lijeka novi postupak pravomoćno obustavljen ili je pravomoćnom presudom oslobođena optužbe ili je optužba odbijena, osim ako je do obustave postupka ili presude kojom se optužba odbija došlo zato što je u novom postupku oštećenik kao tužitelj, odnosno privatni tužitelj odustao od progona ili što je oštećenik odustao od prijedloga, a do odustanka je došlo na temelju sporazuma s okrivljenikom.
- (2) Osuđenik nema pravo na naknadu štete ako je svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namjerno prouzročio svoju osudu, osim ako je na to bio prisiljen.
- (3) U slučaju osude za kaznena djela u stjecaju pravo na naknadu štete može se odnositi i na pojedina kaznena djela glede kojih je udovoljeno uvjetima za priznanje naknade.

Članak 477.

- (1) Pravo na naknadu štete zastarijeva za tri godine od dana pravomoćnosti prvostupanjske presude kojom je okrivljenik oslobođen optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravomoćnosti prvostupanjskog rješenja kojim je postupak obustavljen, a ako je u povodu žalbe rješavao viši sud - od dana primitka odluke višeg suda.
- (2) Prije podnošenja tužbe za naknadu štete oštećenik je dužan obratiti se sa svojim zahtjevom Ministarstvu pravosuđa radi postignuća nagodbe o postojanju štete te vrsti i visini naknade.

Članak 478.

- (1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva, oštećenik može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete. Ako je postignuta nagodba samo o dijelu zahtjeva, oštećenik može tužbu podnijeti glede ostatka zahtjeva.
- (2) Dok traje postupak iz stavka 1. ovog članka, ne teče zastara predviđena u članku 481. stavku 1. ovoga Zakona.
- (3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Republike Hrvatske.

Članak 479.

(1) Nasljednici nasljeđuju samo pravo oštećene osobe na naknadu imovinske štete. Ako je oštećenik već stavio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahtjeva za naknadu imovinske štete.

(2) Nasljednici oštećene osobe mogu nakon njezine smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak ako je oštećena osoba umrla prije protoka roka zastare i nije se odrekla zahtjeva.

Članak 480.

(1) Pravo na naknadu štete pripada i osobi:

- 1) koja je bila u pritvoru, a ni je došlo do pokretanja kaznenog postupka, ili je postupak obustavljen pravomoćnim rješenjem, ili je pravomoćnom presudom oslobođena optužbe, ili je optužba odbijena,
- 2) koja je izdržala kaznu oduzimanja slobode, a u povodu izvanrednog pravnog lijeka izrečena joj je kazna oduzimanja slobode u kraćem trajanju od kazne koju je izdržala, ili je izrečena kaznena sankcija koja se ne sastoji u oduzimanju slobode, ili je proglašena krivom a oslobođena od kazne,
- 3) koja je zbog pogreške ili protuzakonnog rada državnog tijela neosnovano uhićena ili pritvorena, ili je zadržana preko zakonskog roka ili je preko tog roka bila u pritvoru ili u ustanovi za izdržavanje kazne,
- 4) koja je u pritvoru provela dulje vrijeme nego što traje kazna zatvora na koju je osuđena.

(2) Osobi koja je prema članku 95. ovoga Zakona uhićena bez zakonske osnove pripada pravo na naknadu štete ako protiv nje nije određen pritvor niti joj vrijeme za koje je bila uhićena nije uračunato u izrečenu kaznu za kazneno djelo ili za prekršaj.

(3) Naknada štete ne pripada osobi koja je svojim nedopuštenim postupcima prouzročila uhićenje. U slučajevima iz točke 1. stavka 1. ovog članka isključeno je pravo na naknadu štete i ako su postojale okolnosti iz članka 95. ovoga Zakona.

(4) U postupku za naknadu štete u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ove glave.

Članak 481.

(1) Ako je slučaj na koji se odnosi neopravdana osuda ili neosnovano oduzimanje slobode prikazivan u sredstvima javnog priopćavanja i time bio povrijeđen ugled te osobe, sud će, na njezin zahtjev, objaviti u novinama ili drugome javnom sredstvu priopćavanja priopćenje o odluci iz koje proizlazi neopravdanost prijašnje osude, odnosno neosnovanost uhićenja. Ako slučaj nije prikazan u sredstvu javnog priopćavanja, takvo će se priopćenje, na zahtjev te osobe, dostaviti njezinu poslodavcu. Nakon smrti osuđene osobe pravo na podnošenje toga zahtjeva pripada njezinu bračnom ili izvanbračnom drugu, djeci, roditeljima, braći i sestrama.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti i ako nije stavljen zahtjev za naknadu štete.

(3) Neovisno o uvjetima predviđenim u članku 480. ovoga Zakona zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti i kad je u povodu izvanrednoga pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacije djela, ako je zbog pravne kvalifikacije u prijašnjoj presudi bio povrijeđen ugled osuđene osobe.

(4) Zahtjev iz stavka 1. do 3. ovoga članka podnosi se u roku od šest mjeseci prvostupanjskom sudu. O zahtjevu odlučuje vijeće (članak 18. stavak 3., odnosno članak 20. stavak 2.). Pri rješavanju zahtjeva primjenjuju se odredbe članka 476. i članka 480. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 482.

Prvostupanjski sud donijet će po službenoj dužnosti rješenje kojim se poništava upis neopravdane osude u kaznenim evidencijama. Rješenje se dostavlja Ministarstvu pravosuđa. Po poništenom upisu ne smiju se nikomu davati podaci iz kaznene evidencije.

Članak 483.

Osoba kojoj je dopušteno razgledavanje i prepisivanje spisa koji se odnose na neopravdanu osudu ili na neosnovano oduzimanje slobode ne može upotrijebiti podatke iz tih spisa na način koji bi bio štetan za rehabilitaciju osobe protiv koje je vođen kazneni postupak. Predsjednik suda dužan je na to upozoriti osobu kojoj je dopušteno razgledavanje, i to će se zabilježiti na spisu uz potpis te osobe.

Članak 484.

(1) Osobi kojoj je zbog neopravdane osude ili neosnovanog uhićenja prestalo zaposlenje ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja prizna se radni staž, odnosno staž osiguranja kao da je bila na radu za vrijeme za koje je zbog neopravdane osude ili neosnovanog uhićenja staž izgubila. U staž se uračunava i vrijeme nezaposlenosti do kojeg je došlo zbog neopravdane osude ili neosnovanog uhićenja, a koje nije nastalo krivnjom te osobe.

(2) Pri svakom rješavanju o pravu na koje utječe duljina radnog staža, odnosno staža osiguranja nadležno tijelo ili ustanova uzet će u obzir staž priznat odredbom stavka 1. ovoga članka.

(3) Ako tijelo ili ustanova iz stavka 2. ovoga članka ne uzme u obzir staž priznat odredbom stavka 1. ovoga članka, oštećena osoba može zahtijevati da sud naveden u članku 482. stavku 1. ovoga Zakona utvrdi da je priznavanje tog vremena nastupilo po zakonu. Tužba se podnosi protiv tijela ili ustanove koja osporava priznati staž i protiv Republike Hrvatske.

(4) Na zahtjev tijela ili ustanove kod koje se pravo iz stavka 2. ovoga članka ostvaruje isplatit će se iz sredstava državnog proračuna propisani doprinos za vrijeme za koje je odredbom stavka 1. ovoga članka staž priznat.

(5) Staž osiguranja priznat odredbom stavka 1. ovoga članka u cijelosti se uračunava u mirovinski staž.

Glava XXXI.

POSTUPAK ZA IZDAVANJE TJERALICE I OBJAVE

Članak 485.

Ako se ne zna prebivalište ili boravište okrivljenika kad je to po odredbama ovoga Zakona potrebno, sud će zatražiti od redarstvenih vlasti da okrivljenika potraže i da sud obavijeste o njegovoj adresi.

Članak 486.

- (1) Izdavanje tjeralice može se naložiti kad se okrivljenik protiv kojega je pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje se progoni po službenoj dužnosti i za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od jedne godine ili više nalazi u bijegu, a postoji nalog za njegovo dovođenje ili rješenje o određivanju pritvora.
- (2) Izdavanje tjeralice nalaže sud pred kojim se vodi kazneni postupak.
- (3) Izdavanje tjeralice naložit će se i u slučaju bijega okrivljenika iz ustanove u kojoj izdržava kaznu bez obzira na visinu kazne, odnosno pritvora ili bijega iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru.
- (4) Nalog suda ili upravitelja ustanove dostavlja se redarstvenim vlastima radi izvršenja.

Članak 487.

- (1) Ako su potrebni podaci o pojedinim predmetima koji su u svezi s kaznenim djelom ili te predmete treba pronaći, a osobito ako je to potrebno radi ustanovljenja istovjetnosti pronađenoga nepoznatog tijela, naložit će se izdavanje objave kojom će se zatražiti da se ti podaci dostave tijelu koje vodi postupak.
- (2) Redarstvene vlasti mogu objavljivati i fotografije tijela i nestalih osoba ako postoji osnova sumnje da je do smrti, odnosno nestanka tih osoba došlo zbog kaznenog djela.

Članak 488.

Tijelo koje je naredilo izdavanje tjeralice ili objave dužno ju je odmah povući kad se pronađe tražena osoba ili predmet ili kad nastupi zastara kaznenog progona ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih tjeralice ili objava nije više potrebna.

Članak 489.

- (1) Tjeralicu i objavu raspisuje tijelo unutarnjih poslova nadležno prema mjestu onog državnog tijela pred kojim se vodi kazneni postupak, odnosno ustanove iz koje je pobjegla osoba na izdržavanju kazne, odnosno pritvora ili zavodske mjere.
- (2) Radi obavještanja javnosti o tjeratici ili objavi mogu se koristiti i sredstva javnog priopćavanja.
- (3) Ako je vjerojatno da se osoba za kojom je izdana tjeratica nalazi u stranoj državi, Ministarstvo unutarnjih poslova može raspisati i međunarodnu tjeraticu.

Glava XXXII.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

1. Revizija te drugi izvanredni pravni lijekovi protiv odluka sudova bivše SFRJ

Članak 490.

- (1) Osobe koje su sudovi bivše Jugoslavije osudili za vrijeme komunističke vladavine za politička kaznena djela, politički motivirana kaznena djela ili druga kaznena djela ako je do osuđujuće odluke došlo zlouporabom političke moći mogu revizijom zatražiti poništenje osuđujuće odluke ili njoj drugoga odgovarajućega pravnog akta.
- (2) Pod zlouporabom političke moći smatrat će se slučajevi u kojima je došlo do osude koja u svojoj izreci ili u postupku koji joj je prethodio krši međunarodnopravno priznata načela pravne države i demokratskog društva ili proturječi javnom poretku Republike Hrvatske.
- (3) Ako je osoba iz stavka 1. ovoga članka umrla, reviziju mogu izjaviti njezini nasljednici po zakonskom redu.
- (4) Revizija se može izjaviti u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 491.

- (1) Revizija sadrži: osobne osuđenikove podatke, podatke o presudi koja se pobija, podatke o činjenicama i dokazima na kojima se temelji, obrazloženje i potpis podnositelja, te, ako je podnositelj nasljednik, dokaz da je osuđenik umro i da je on njegov zakonski nasljednik.
- (2) Revizija se izjavljuje županijskom sudu na čijem je području imao sjedište sud koji je donio prvostupanjsku odluku.
- (3) Ako je revizija izjavljena nenadležnom sudu ili ako je prvostupanjski sud imao sjedište izvan Republike Hrvatske, primijenit će se odredbe članka 28. i 34. ovoga Zakona.
- (4) Primjerak revizije dostavlja se nadležnom državnom odvjetniku, koji može u roku od mjesec dana dostaviti svoje mišljenje.

Članak 492.

- (1) O reviziji odlučuje vijeće županijskog suda od triju sudaca na sjednici.
- (2) Nepravodobnu, nepotpunu ili nedopuštenu reviziju odbacit će rješenjem predsjednik vijeća. Protiv toga rješenja može se izjaviti žalba u roku od petnaest dana.
- (3) Na sjednicu vijeća pozivaju se podnositelj revizije, njegov opunomoćenik i državni odvjetnik. Sjednica se može održati premda uredno pozvane osobe ne dođu na sjednicu.

Članak 493.

- (1) Vijeće može zatražiti da nadležna državna tijela prikupe i dostave podatke važne za odluku povodom revizije.
- (2) Podnositelj revizije, njegov opunomoćenik i državni odvjetnik mogu na sjednici davati izjave radi razjašnjenja pojedinih pitanja u svezi s revizijom.

Članak 494.

- (1) O reviziji vijeće odlučuje presudom ili rješenjem.

- (2) Nepravodobnu, nepotpunu ili nedopuštenu reviziju odbacit će vijeće rješenjem ako to nije učinio predsjednik vijeća.
- (3) Presudom će vijeće odbiti reviziju kao neosnovanu ako utvrdi da je podnesena protiv odluke kojom je podnositelj osuđen za ratni zločin ili drugo kazneno djelo za koje je Republika Hrvatska dužna progoniti po pravilima međunarodnog prava, kazneno djelo čijim je počinjenjem došlo do gubitka života neke osobe, teške tjelesne ozljede ili ako je osuđenik za sebe ili drugoga stekao protupravnu imovinsku korist ili ako se radi o djelu suprotnom javnom poretku Republike Hrvatske. Sud će odbiti reviziju i ako utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih je ona izjavljena.
- (4) Ako utvrdi da je revizija osnovana, vijeće će presudom poništiti u cijelosti ili djelomice pobješanu odluku u izreci o kaznenoj odgovornosti.

Članak 495.

- (1) Protiv odluke vijeća županijskog suda podnositelj revizije i državni odvjetnik mogu podnijeti žalbu u roku od petnaest dana.
- (2) O žalbi odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću od pet sudaca.
- (3) Vrhovni sud Republike Hrvatske svojom odlukom može potvrditi, preinačiti ili ukiniti odluku županijskog suda o reviziji.

Članak 496.

- (1) Ako u članku 491. do 498. ovoga Zakona nije drukčije određeno, na postupak o reviziji i na postupak o žalbi protiv odluke županijskog suda o reviziji primijenit će se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na odlučivanje vijeća u sjednici povodom žalbe na presudu.
- (2) O troškovima revizijskog postupka sud će odlučiti sukladno odredbi članka 125. ovoga Zakona.

Članak 497.

O pravu na naknadu štete, povratu konfiscirane ili oduzete imovine i drugim posljedicama poništene osude sud odlučuje na temelju odredaba posebnoga zakona.

Članak 498.

Protiv odluke vojnog suda bivše Jugoslavije koja je postala pravomoćna do 6. listopada 1991. godine može državljanin Republike Hrvatske i osoba koja ima stalno prebivalište u Republici Hrvatskoj podnijeti izvanredni pravni lijek sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 499.

O zahtjevu za zaštitu zakonitosti protiv odluke vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske za koji je do 6. listopada 1991. godine bio nadležan Savezni sud bivše Jugoslavije, odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću od pet sudaca.

2. Ostale prijelazne odredbe

Članak 500.

Ako se kod suda koji sudi u prvom stupnju zbog nedovoljnog broja sudaca ne može osnovati vijeće predviđeno u odredbama članka 18. stavka 3. i članka 20. stavka 2. ovoga Zakona, poslove iz nadležnosti toga vijeća obavljat će vijeće neposredno višeg suda.

3. Prestanak važenja Zakona i rješavanje postupaka u tijeku

Članak 501.

(1) Kazneni postupak koji je pokrenut prije stupanja na snagu ovoga Zakona nastavit će se po odredbama Zakona o krivičnom postupku ("Narodne novine", br. 34/93., 38/93. i 28/96.), osim ako odredbama ove glave nije što posebno propisano.

(2) Ako je do stupanja na snagu ovoga Zakona donesena kakva odluka protiv koje je po odredbama Zakona o krivičnom postupku dopušten pravni lijek, a ta odluka još nije dostavljena osobama koje imaju pravo na pravni lijek ili još teče rok za podnošenje pravnog lijeka, ili je pravni lijek podnesen, ali o njemu još nije odlučeno, primijenit će se što se tiče prava na pravni lijek i postupak o pravnom lijeku odredbe ovoga Zakona.

Članak 502.

- (1) Ako je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona bio u tijeku kakav rok, taj će se rok računati prema odredbama ovoga Zakona, osim ako je dosadašnji rok dulji ili je odredbama ove glave drukčije propisano.
- (2) Za kaznena djela za koja se počinitelj prema odredbama Kaznenog zakona progoni na prijedlog oštećenika, rok iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona počinje teći od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Kazneni postupak za kaznena djela za koja se prije stupanja na snagu ovoga Zakona progonilo po službenoj dužnosti ili po privatnoj tužbi a nakon stupanja na snagu po prijedlogu, vodi se po propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovoga Zakona, ako je optužba ili privatna tužba podnesena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4) Ako se nakon stupanja na snagu ovoga Zakona povodom žalbe ili izvanrednog pravnog lijeka ukine presuda u postupku za kazneno djelo za koje se prema novim propisima progoni po privatnoj tužbi ili na prijedlog, privatna tužba u postupku koji je vođen po prijašnjim propisima uzet će se za prijedlog, a ako se radi o kaznenom djelu za koje se progonilo po službenoj dužnosti, rok za podnošenje prijedloga teče od dana kad je oštećenik bio obaviješten o ukidanju presude prvog stupnja, odnosno o obnovi postupka.
- (5) Odredbe članka 109. ovoga Zakona o rokovima trajanja pritvora primjenjuju se u predmetima započetim nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 503.

- (1) Nadležna ministarstva donijet će potanje propise o provedbi pojedinih odredbi ovoga Zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od njegova stupanja na snagu.
- (2) Ministarstvo unutarnjih poslova će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona iz kaznene evidencije izbrisati sve osude za koje su ispunjeni uvjeti za zakonsku rehabilitaciju.

Članak 504.

- Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o krivičnom postupku ("Narodne novine", br. 52/91., 34/93., 38/93. i 28/96.), osim odredaba članka iz
- glave XXX. (Postupak za pružanje međunarodne pravne pomoći i izvršenje međunarodnih ugovora u krivičnim stvarima),
 - glave XXXI. (Postupak za izručenje okrivljenih i osuđenih osoba), koje će se primjenjivati do donošenja posebnih zakona.

Članak 505.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 1998. godine.

Klasa: 740-02/96-01/03
Zagreb, 26. rujna 1997.

ZASTUPNIČKI DOM
SABORA REPUBLIKE HRVATSKE
Predsjednik
Zastupničkog doma Sabora
akademik Vlatko Pavletić, v. r.